

ههژمار

١٢٤

سىلاق

خزيران - ٢٠٢١

کوفاره کا رهوشه نهزى گشتى به

قهگهريانا کۆلۆنياليزمى . ئىستعمارى . بۆ رۆژه لاتا ناهين و
باندۆرا وئى لسهر كوردستانى

سهردهگرتتا سهفارهتخانهيا

سوئدى!

چ بۆ شوينواريت دهقهره ناميديئى

هاتيه كرن؟

سەرگونار

محمد محسن

په نډوهرگرتن ژ سهرپوړا

دئ ل قيريا دوت و هه تا نوکه تنئ پشستا مه يا ب گومرک و پترولئ گهرمکريه و ئەفهژي چجارا نه بويته ژيډهريټ خوچه و نەلف بو چ وهلاتا. وهلاتيت دهوروبهريټ مهژي دوژمنيټ مهنه و ههر گاڤا فيا دئ وي سهروکانيئ ل مه گرن و پترول ژي جار نزم و جارژي بلند و ريبا چوونا ويژي ددهستئ دوژمنادايه و ژ بهر في چهندي گلهک جارا هم دکه فينه دنه خوشتري رهوشيټ ئابوريډا و مه بدههان زانينگهه دکوردستانيدا ههنه و دهليقيټ خاندنا بلند ههنه و ب هزاران خودان باوهرناميټ بلند يټ هين و ب بسپوريټ ژيکچودا دناف ملله تيدا ههنه، بهلي ب مخبنيشه هه تا نوکه ئەف لهشکهرئ خودان باوهرناميټ بلند و کوما زانينگهها، نه شيابنه چ بهرنامه کئ ريک و پيک بو ئابوريا وهلاتئ مه چيکهن کو ژيرخانا ئابوريا کوردستاني پئ پيشقه بچيت، کو ل دهمه کي ئاخا کوردستاني ژبلي ساماتيټ خوزايي، ئاخه کا زهنگينه و ئافه کا مشهژي هه يه وب دريژيا ساليټ چووي، هم نه شيابنه مفايي ژ في ئاخئ و ئافي وهرگري و ئافا خو دسکريټ بچويک ومهزندا کومکين و ئاخا خو پئ ئافه دان بکين، کو ل پاشه روژه کا تيزيک شهريټ في دهفهري دئ که فنه سهر ئافي و ههر نوکه نيشانيټ وي يئ ديار دبن. ديسا نه گهر حکومتا کوردستاني، پلانه کا ريکخستي و ريک پيک هه با بو پروژيټ مريشکيت گوشتي و هيکا، بشي رهنگي ئاماريټ ل بهر دهستئ حکومتئ هين

ته ماميا بابته تي

ل بهر پهري بهري دوماهيټ

سياسهت و ئابور، هه قالجيمکيت تيکن، ئيک ته مامکه را يا ديتره، سياسهت بي ئابور و ژيډه و ريک و پيککرنا ئابوري، بريشه ناچيت و چ ئابورژي بي سياسه ته کا زانستي و سهردهم، بهرهم ناهيت، دفي کورته گوتارا خودا دئ ل سهر چهنه خاله کيت گرنه، کو دهينه هه ژمارتن ستوينيت بنگه هين بو پيشکه فتنا ئابوريا ههر وهلاته کي، راوستين، هيقيخازين هندهک گو هه بن گوهداريا گوتنا مه بکهن و ببنه ريکهک بو پيشقه برنا ئافه دانيا وهلاتئ مه.

ئه فه سيه سال ل سهر، سهره هلدانا بهارا ۱۹۹۱ ئي بوړين، نه و سهره هلدانا کهرب و کينيټ هه ژار و بهلنگازيټ وهلاتئ مه تيدا هاتيه ريټن، کو ب سهدان سالان ژ بهر زوم و زورداريا دورنده ترين رژيما ژيان و قوربانيټ گلهک مه زن داين.

هه تا کو ۲۰۰۳، مه دگوت حکومتا مه يا سافايه و ئاريشه و ئاسته نگيټ شهريټ نافخويي، نه دهه يلا هم خو ريکبيخين و بکه فينه سهر ريکه کا دروست، بهلي ئه فه ۱۸ ساليټ ديتر پشتي نه مانا سه دامی، چوون، ديسا هيژ هم نه شيابنه خو ب هيژ بيخين، نه گهريټ في چهندي ژي ب ديتنا مه هم ملله ته کئ ساده يه و دهسته هلاتداريټ مه ژي ههر ژ في ملله تينه و ژ نه گهريټ هه فرکيټ نه دههدا، پتريا خه لکي ژلايئ هيژيټ سياسي فه، هاتينه دامه زرانندن و ب معاش تيخستي و جفاک فيري نانئ بي که د و زه حمه تکر و ته مبه لي يا بويه دهرده کئ کوژهک و مالويرانکه ر و نه فه بو نه گهريټ نه چيونا ژيرخانه کا ئابوريا ب هيژ و نوکه جفاکا مه وه کي زاروکه کئ سافايي لي هاتي، شيري بدنه دئ بيدهنگ بيت و برسي بيت

ههژمار: ۱۲۴

خزیران - ۲۰۲۱

سیلاف

ناقصرۆک

ژقه هره مانیت
شوره شی

خه باتکه و شوره شگیر
«بهجت نائف»

۳۶

ده قهرا ئامیدی د
کتیبا

Kurds and
«Christian» دا

۴۴

هیشتا گری و زیمارا
سیوییت به عسیا یا
به رده وامه

۴۸

خودانی نیمتیارۆ

محمد محسن

سهر نڤیسه فان

خالد دپره شی

Tel: +9647504642107

xalidderesi63@yahoo.com

دهسته کا نڤیسه فان

محمد عبدوللا نامیدی

سهر دار هیوتوی

دیزاین

علی حفظ الله

Tel: +964 7504226413

alirekany69@yahoo.com

ئیدچوونا نه زمانی

حه میدئ بامه پنی

نه دریس

نامیدی - کانیا مالا

سیلاف لسهر تورا نینته ریتئی

<https://en.calameo.com/subscriptions/2219010>

چا پخانا

خانی - دهوک

قه‌گه‌ریانا کۆلۆنیالیزمی . ئیستعمارئ . بۆ روژه‌لاتا ناڤین و باندۆرا وی لسه‌ر کوردستانئ

شکل ژ په‌یجی روژنامه‌یا ده‌رئیمۆت یا نه‌رویجی ۲۳ / ۲۰۱۹/۱ ئی لسه‌ر قه‌گه‌ریانا کۆلۆنیالیزمئ ل روژه‌لاتا ناڤین

هێژایا / هێژایئ خوینده‌فان: ئەف گۆتاره‌ رافه‌کرنه‌کا سیاسی یا به‌رکه‌فتیه‌ لسه‌ر ره‌وشا ده‌قه‌را روژه‌لاتئ ناڤین ب ته‌فاهی، نه‌مازه‌ ژیریا روژئاڤایئ ئاسیا و ئاسیا بچویک و کوردستان ژئ دکه‌ڤته‌ ناف ئی جوگرافیئ. گرانی لڤینیت سیاسی ییت زه‌هێژیت (قوی العظمی) ده‌فه‌رئ و نافده‌وله‌تی هه‌میا که‌فتیئ. جه‌ئ جیوسیا سیئ کوردستانئ بکرویکشه‌کا مه‌زن لسه‌ر هه‌یه. هه‌که‌ مروڤئ کورد ئی گۆتاری جه‌تا دویمه‌یه‌ئ بخوینیت دئ زانیت کا سیناریویا سیاسی ل نوکه‌ و پاشه‌پوژا نێزیک و دویر ژئ دڤیت چاوا سه‌ره‌ده‌ری دگه‌ل به‌یته‌ کرن. بخاندنا ئی گۆتاری دئ زانی چ ب سه‌رئ ته‌ هاتیه‌ و دئ چ ب سه‌رئ ته‌ هیئت، هه‌که‌ کورد ده‌شپار نه‌بن و دروست سه‌ره‌ده‌ری نه‌کن.

سیلاف

پاریزه‌ر: نازم جه‌میل

نافا پێشنیاریت گۆهرینا د نه‌خشی نویدا هاتی، کۆ نهۆ دو هیزیت کۆلۆنیالی بیت ده‌قه‌ری (ئیران و تورکیا) بزاڤا بجیکرنا وی، وه‌کی نه‌و دخوازن و د به‌رژه‌وه‌ندا (وه‌جا) خۆدا، دکهن.

ئه‌ف نه‌خشه ژ لایڤ رالف پیتهری ئەمریکه‌ خۆدانێ پهرتوکا - چ جارا مه‌یدانا شه‌ری نه‌هێله - وه‌کی پرۆژه‌ک بۆ سه‌روشوی دارپتئا رۆژه‌لاتا نافین، پشتی سه‌رده‌می گورزیت ۱۱ ی ئیلونێ ب ئەمریکا که‌فتین هاتی به‌لاکرن.

ژ فی نه‌خشی دیاردبیت، نه‌و وه‌لاتیت بره‌نگه‌کی یان ئیکه‌ دی پشکداری یان پشته‌فانی و هه‌فسۆزی دگه‌ل بوویه‌ریت ۱۱ ئیلونێ کری، ئاشکرا یان فه‌شارتی نه‌خشی گۆهرینا ژێگریه‌. وه‌کی دیار د نه‌خشه‌یدا هاتییه‌ پێشنیارکرن کوردستانا خۆسه‌ر بیت وه‌لاته‌کی خۆسه‌ر. ل سالا ۲۰۰۱ی رالف پیتهری ستراتیجیا نوی یا پینتاگۆنێ دا راگه‌هاندن و ل سالا ۲۰۰۶ی ئەدمیرالی ئەمریکی جه‌بروسکیس نه‌خشه‌ک بۆ ئامانجیت نوی کیشا، کۆ وه‌سا دیاردکه‌ت کۆ بتنی ئوردن و ئیسراییل دی وه‌کی خۆ مینن و هه‌می وه‌لاتیت دی د - رۆژه‌لاتا نافینا به‌رفه‌هدا - ژ مه‌غرب قیراوه‌ره هه‌تا پاکستانی هیدی هیدی دی مینن بی ده‌وله‌ت و هه‌می وه‌لاتیت مه‌زن ژ و ان تورکیا و سعودییه

لیدانا نافا جه‌رگی ئەمریکا مه‌زترین، زه‌هیزا دنیایی، ل ۱۱ ئیلونا سالا ۲۰۰۱ی ژ لایڤ ریکخسته‌کا رۆژه‌لاتا نافینشه، یا هه‌لگرا ئالایی دینداریی، (القاعده) ب پشته‌فانیا هیزیت فی ده‌قه‌ری بیت دکتاتور د دیروکا ئەمریکا دا بوویه‌ره‌کا نورمال نه‌بوو. دیسا بۆ وه‌لاتیت نه‌ورۆپی ژ، بیت هه‌فرویشی گه‌له‌ک کریاریت سه‌همداریی (ته‌روری) بووین، بوویه‌ره‌کا نورمال نه‌بوو. کریاریت سه‌همداریی ژ گه‌له‌ک وه‌لاتیت نه‌ورۆپی ژ گرت، ل بریتانیا ل نیڤا له‌نده‌ن چهند جارا په‌قاندن چییوون. فرنسا، ئسپانیا، ئیتالیا و ئەلمانیا ژ لایڤ قاعیده و داعشی فه‌ وه‌کی به‌رده‌وامیا هه‌زا دژوارا ۱۱ ئیلونێ باهر د کریاریت تیرۆری هه‌بوو. رۆژئاڤا نه‌چار بوو چاره‌کی ل فاکته‌ریت هیزێ ل ده‌قه‌را رۆژه‌لاتا نافیندا بکه‌ت. گرتنا

گۆنه‌باریت کریاریت سه‌همداریی و هه‌نارتنا وان بۆ (گوانتانامو) و نه‌هیلانا وان که‌سا بیت ل پشت کریاریت ۱۱ ئیلونێ و کریاریت دی بیت تیرۆری بتنی به‌س نه‌بوون، دا ته‌ناهیئا ئەمریکا و نه‌ورۆپا مسوگه‌ربیت و جارینه‌به‌فه، به‌لکی نه‌هیلانا وی مه‌یدانا ئەف که‌س و ریکخسته‌نه‌ ژاندین یا فه‌ربوو، کۆ ژینگه‌هه‌کا نه‌ته‌وه‌په‌رستی و دینداریا تیکه‌له‌یه. ژینگه‌هی نه‌ته‌وه‌په‌رستی و دینداریی رییا فه‌گه‌رپانا کۆلونیالیزمی بۆ ده‌قه‌ری خۆشکر. نه‌هیلانا پرژیمه‌سه‌دامی ل سالا ۲۰۰۳ی پینگاڤا مه‌زنا ئیکێ بوو به‌ریڤ دروستکرنا ده‌قه‌را ئەمریکا نافیی (رۆژه‌لاتی نافین نوی) لیکری، نه‌خشیت جوگرافی بۆ فی چهن‌دی پێشنیارکرن و کیشان. سعودییه کۆ وه‌لاتی سه‌رکیشیت هیرشا ۱۱ ئیلونێ یه‌ ب دژواری که‌فته

نامین، ئەفه لادیف نقتیسینا نقتیسەفانی فرەنسی ئیری مەیسەن.

رۆسیا بھەفالبەندیای ئیرانی و بکارئینانا تورکیا بەرامبەر پرۆژەیی ئەمریکا راوہستیایە و ل شوینا وی پرۆژەکی لادیف گەز و مەقسەیت خۆ بو دەفەرئ فەدبەرن. چینی ژێ بزافەکا بەیزدکەت بازاریت دەفەرئ کۆتۆلوبکەت. ل دویمایین هەفپکیەکا دژوار ل دەفەرئ ل نافەرا فان پرۆژیت کۆلونیالیزمیدا پەیدا بوویە. دەفەرا عەرەبی حەتا چەندەکا باش بو گۆھرینا یا بەرھەفبوو. چنکی جفاکیت فئی دەفەرئ ژ لایئ ئابووری و سیاسیفە دپاشفەمای بوون. ل دویماییکا سالاً ٢٠١٠ئ و دەسپینکا ٢٠١١ئ کاروانئ شوپەشیت بناف (بھارا ئەرەبی) کەفتە رئ و سیستەمئ دەولەتئ و ھیزیت لەشکەری ییت سەر بەدولەتفە ل فان وەلاتا ژ ھەرفتن و قالای چیکر. ھەفدەم ئیران و تورکیا بەرھەف بەیزبوونئ چوون. ئابووریا وان پشکەفت و سیستەمیت ریفەبرئ پتر و پتر بەرھەف مەرکەزیکرنا کا بەیز (المركزية المتشددة) چوون. ئو دگەل پشھاتا ھیزا خۆ یا لەشکەری پششخست و ب راکیت و فرۆکیت بئ فرۆکەفان پرچەکەر و ب گشتی سنعەتکاریا خۆ یا لەشکەری پششخست. ب فئی چەندی سەری ترازیا ھیزی بو رەخئ وان شوپوو و شیان مفای ژ گۆھرینیت دەفەر تیدا دبووریت بکەن و خەونیت وان ییت ئمپراتوری ساخبوونەفە.

ب نەمانا رژێما سەدامی، ئیران بساناھی خشیا ناف تیراقئ و مفا ژ پارت و بنگەھئ خەلکئ شیعەیی تیراقئ کر. وەلاتیت سوننی ییت دەوربەری تیراقئ فیا جارەکا دی سوننە فەگەرن دەسھلاتئ و ب ھەفکاریا وان سونیا ھەفپکیەکا دژوار دگەل لەشکەری ئەمریکی کر و شیان تیزیکی ٤٠٠٠ لەشکەری ئەمریکی بکوژن و نیزیکی ٥٠٠٠ لەشکەری ئەمریکی ژبەر وان رەوشیت دژواریت د شەرادا تیدا دەربازبووین پشتی زفینە ئەمریکا

خۆ کۆشت. ئەفە لادیف گۆتتا ھنافزانئ (عام نفس) نەرویجی (ھەلگە سمییە)، کۆ ئەف چەندە وەک میناکەکی بکارئینا، دەمئ ل زفستانا سالاً ٢٠١٩ئ، ل ئوسلو، ل سیمینارەکی بەحسئ ئەگەریت خۆکۆشتنی دکر، ییت پشتی سەربۆریت شەرا لئک مشەختا پەیدا ببن. زیدەباری فئی چەندی سوننە لسەر گۆھرینیت ئەمریکا دفا ل تیراقئ بکەت نەراوہستیان و بوونە گەفەکا بەردەوام و گۆرزیت مەزن ب لەشکەری ئەمریکا کەفتن. ھەفدەم ھیزیت شیە ژ ب پشتەفانیا ئیرانی کەفتنە رەوشا دژی ھەبوونا لەشکەری ئەمریکی. ھەر لئ ب گفاشتنا فان رەوشا ئەمریکا سۆزبەندا خۆفەکیشانئ ل سالاً ٢٠١١ئ دگەل بەغدا گریدا. فئی خۆفەکیشانئ رەوشەکا نوی یا دژوار ئیناپش و داعشئ دەولەتا خۆ راگەھاند. ھەکە ب دەستفەبەردانا دەفەرەکا مەزن بەدست داعشیفە پلانەکا داریتئ نەبیت، تشتەکی دی نینە، وەلاتیت ئەوروپی، تورکیا، ئەمریکا و ئیرانی مفاہەکی مەزن ژ چووونا دەولەتا داعشئ کر و ھیزیت بەرھنگاریت سوننی ل دەفەرەکا فەبپری و ئاشکرا خرفەکر و لیدانا وان بساناھی کەفت. دیسا دژوارخازیت (متشدد) ئەوروپا ژبەر دنالی ھاتنە ناف دەولەتا داعشئ و بەھرا پتیرا وان ھاتن تەلافت و ئەو خەلکئ نوینەریا وی بنگەھئ ھزری دکر، یی بوویە ئەگەری گورزیت ١١ ئیلونئ و لسەر ھیرشیت وەلاتیت ئەوروپی بدژواری ھاتن لیدان.

ژ ٢٠١٤ئ ھەتا ٢٠١٨ئ ھیزیت ئەمریکا و ھەفالبەندا و ھیزیت شیعی و ئیرانی باژیریت سونیا ھەرفاندن و بەرھنگاریا وان حەتا چەندەکا مەزن بنبکر. ژبەر پرۆژەکی دی یی ھەفدژ ھەبوو، داعش ب تیکجاری نەھات بنبکر و جارەکا دی یا دەیتە ساخرنقە و یا بوویە ئامیرەکا ھەمی لا بو پرۆژیت خۆ مفای ژ دکن و تشتەکی عەجیب نینە سەرکیش و ئەندامیت داعشئ ل تەھرانئ یان ل ئەنقەری و ئیدلبئ یا دبن دەسھەلاتداریا تورکیا فە بھین دیتن.

به‌لئ خو کره ئەندامی ئیخوانوئلمسولینا، دا مفای ژ ره‌وشا بهارا عه‌ره‌بی وه‌ر‌ب‌گ‌ر‌یت». هه‌ر د قی مژا‌ر‌یدا ن‌ق‌ی‌سه‌ف‌ان‌ئ عه‌ره‌ب صالح ئەلقه‌ل‌لاب د ن‌ق‌ی‌س‌ینا خو‌دا ل روژ‌نام‌ه‌یا (الشرق‌ال‌ا‌وس‌ط) ل روژا ٢٠٢١/٥/٦ ئی د‌ب‌ی‌ژ‌یت: « ژ‌ب‌لی ئی‌خ‌وا‌ئ‌یت ک‌و‌ئ‌ئ‌ئ، ئی‌خ‌وا‌ئ‌یت ج‌ه‌ئ‌یت دی لب‌ن ه‌ند‌ه‌ک ن‌ا‌ق‌ئ‌یت دی شو‌ل‌د‌ک‌ه‌ن و ره‌ج‌ه‌ب ته‌ی‌ب ئە‌رد‌و‌غان‌ی وه‌کی ر‌ئ‌ی‌ش‌ا‌ده‌ر‌ئ (مرش‌د‌ئ) خو‌ د‌دان‌ن».

راسته‌کر‌نا نه‌خ‌ش‌ئ گوهر‌ینا ل روژ‌ه‌لا‌تا ن‌ا‌ف‌ین کو ژ لای (رو‌ئ‌ین ر‌ای‌ت) فه‌ سا‌لا ٢٠١٣ ئی ل روژ‌نام‌ه‌یا (نی‌و‌ب‌و‌ر‌ک‌ ت‌ای‌مز) ئی ه‌ائ‌یه به‌لا‌ف‌ک‌رن.

د قی نه‌خ‌شه‌ی‌دا د‌یار‌د‌ب‌یت وه‌لا‌ته‌ک‌ئ نوی یئ سو‌ن‌یا ه‌ائ‌یه د‌یار‌ک‌رن ژ به‌ه‌را پ‌ت‌ر‌یا وان ج‌ه‌ا، ئەو‌ئ‌ت دا‌ع‌ش ش‌ی‌ای ده‌س‌ت‌دان‌ی‌ته‌سه‌ر. د هه‌ردو نه‌خ‌شه‌ی‌ادا د‌یار‌د‌ب‌یت کو سه‌مه‌کا ئە‌م‌ری‌کی بو گو‌ه‌ا‌رت‌نا خه‌ر‌ی‌تا سه‌عو‌دی‌ه‌ یا ه‌ه‌ی و دو‌یر ن‌ی‌نه ئە‌م‌ری‌کا ن‌ق‌ی‌سه‌ف‌ان‌ئ سه‌عو‌دی (ج‌ه‌مال خ‌اش‌ق‌چ‌ی) کو‌ل ئە‌م‌ری‌کا د‌ژ‌یا و کار‌د‌کر وه‌کی به‌ر‌ه‌نگ‌اره‌ک‌ئ به‌ی‌ز د‌ژی عه‌ره‌ب‌س‌تان‌ا سه‌عو‌دی‌ئ دا‌ی‌ته‌ه‌ ش‌ولی. له‌وا سه‌عو‌دی‌ئ ئە‌و

که‌له‌ک ه‌ئ‌ی‌ژ‌ئ ناف‌ده‌وه‌له‌تی، ب‌ئ‌ت که‌ف‌نه ک‌و‌ل‌و‌ن‌ی‌ا‌ی‌س‌ت، هه‌س‌ت ب‌گ‌و‌ه‌ر‌پ‌ئ‌ی‌ کر و نه‌ف‌یا ژ‌ئ بی باه‌ر‌ب‌ن و له‌ر رو‌ل‌ئ وان به‌ئ‌ته فه‌ر‌پ‌ن، نه‌خ‌اس‌مه، کو روژ‌ه‌لا‌تا ن‌ا‌ف‌ین بو وه‌ج و ته‌نا‌ه‌یا وان پ‌و‌ی‌ته‌یه‌ک‌ئ ج‌ی‌و‌پ‌و‌ل‌ی‌ت‌یک‌ی هه‌یه. ن‌ق‌ی‌سه‌ف‌ان‌ئ فره‌ن‌سی (ئ‌یر‌ی مه‌ی‌سن) د ن‌ق‌ی‌س‌ینا خو‌دا، ل روژ‌نام‌ا م‌یت ئ‌وس‌تن ل ٢٠٢١/٤/٤ ئی یا بو ئە‌ز‌مان‌ئ نه‌رو‌ی‌ج‌ی ه‌ائ‌یه تر‌ج‌ومه‌ک‌رن و د روژ‌نام‌ا (ده‌ر‌ئ‌یم‌وت) دا ه‌ائ‌یه به‌لا‌ف‌ک‌رن، د‌ب‌ی‌ژ‌یت: « ل مه‌ها ١١ یا سا‌لا ٢٠١٠ ئی بر‌ی‌ت‌ان‌یا به‌ارا ئە‌ره‌بی دا را‌گه‌ه‌اند‌ن، کو‌ ل‌د‌وی‌ف‌ م‌و‌د‌ی‌لا سه‌ره‌ل‌دان‌ا عه‌ره‌بی یا سا‌لا ١٩١٥ ئی دا ه‌ا‌ت‌بو‌و دا‌ر‌پ‌ئ‌ن، ئە‌وا ب ه‌ار‌ی‌ک‌ار‌یا لو‌رن‌س‌ئ عه‌ره‌با یئ بر‌ی‌ت‌ان‌ی ل نی‌ف‌گ‌ر‌ی‌رت‌ئ عه‌ره‌بی وه‌ه‌اب‌ی ب ده‌سه‌ه‌لا‌ت‌پ‌را گه‌ه‌اند‌ین، دا پ‌ئ ل تو‌ر‌ک‌ی‌ت ئ‌و‌س‌مان‌ی ب‌ده‌ن. سه‌ده‌م‌ئ ق‌ئ ج‌ار‌ئ ئە‌و بوو ئی‌خ‌وا‌ن‌و‌ئ‌لم‌س‌و‌ل‌ی‌ن ده‌سه‌ه‌لا‌ت‌ئ ب‌گ‌رن، به‌ل‌ئ نه به‌ار‌ی‌ک‌ار‌یا پ‌ئ‌ن‌تا‌گ‌و‌ئ‌ئ، به‌ل‌کی به‌ار‌ی‌ک‌ار‌یا وه‌زار‌ه‌تا ده‌رف‌ه‌یا ئە‌م‌ری‌کا و ر‌ئ‌ک‌خ‌س‌ت‌نا نا‌ت‌و‌ئ‌ئ». ئە‌ف‌ چ‌ه‌نده ژ‌ئ ق‌ئ ج‌ار‌ئ د‌ژ‌ی ه‌ز‌را وه‌ه‌اب‌ی، یا سه‌ر‌ک‌ی‌ش ل ده‌قه‌ر‌ئ‌ت سو‌ن‌ی ه‌اته‌ک‌رن، ئە‌وا ق‌اع‌ی‌ده‌ه‌ و ئە‌و‌ئ‌ت ل وه‌لا‌ت‌ئ‌ت روژ‌نا‌فا ک‌ر‌ی‌ار‌ئ‌ت ت‌یر‌و‌ر‌ئ

ک‌ر‌ین، ژ‌ه‌نا‌ف‌ئ‌ت و‌ئ ده‌ر‌که‌ف‌ت‌ی. ل ق‌ئ‌ر‌ئ د‌یار‌د‌ب‌یت کا چ‌ا‌وا ه‌ئ‌ی‌ژ‌ئ روژ‌نا‌فا وه‌ه‌اب‌ی‌ئ و ئی‌خ‌وا‌ن‌ی‌ئ وه‌ک شه‌مه‌نده‌ف‌را ب‌ک‌ارد‌ئ‌ی‌ن‌ن بو ئ‌ی‌نان و بر‌نا ه‌ئ‌ی‌ژ‌ئ نوی، وه‌ک ئ‌ام‌یره‌کی بو ک‌و‌ل‌و‌ن‌ی‌ا‌ک‌ر‌ن‌ئ د خ‌ز‌مه‌ت‌دان‌ه. مه‌ز‌ن‌ت‌ر‌ین م‌فا‌که‌ر ژ‌ئ ق‌ئ ج‌ار‌ئ تو‌ر‌کی‌ا بوو. تو‌ر‌کی‌ا بو ق‌ئ مه‌ره‌م‌ئ ئی‌خ‌وا‌ن‌و‌ئ‌لم‌س‌و‌ل‌ی‌ن دا‌ی‌نه بن چ‌ه‌نگ‌ئ خو‌. ئ‌یر‌ی مه‌ی‌سن د‌ب‌ی‌ژ‌یت «ئ‌ه‌رد‌و‌غان کو ئ‌ی‌س‌لام‌ی‌سه‌ک‌ئ نه‌ته‌و‌یه د‌گه‌ل ر‌ئ‌ک‌خ‌س‌ت‌نا ئی‌خ‌وا‌ن‌و‌ئ‌لم‌س‌و‌ل‌ی‌نا نه‌بوو،

دروستبونا دنيا تىك قۇبى دى ل دوپماھيا وى رى پروژىت كۆلۈنالىزمى قەگەرىيىن. سەركىشىت فرەنسى و تركى و ئىنگلىز قەگەرىيانا داخازىيىت خو يىت كۆلۈنالىزمى رادگەھىنن، بەس ئەو يا ماى كا ئەو پروژە دى چ رەنگ (فۆرم) دياربن.

فرانسوا ئۇلاندى، سەروكى بەرى يى فرەنسا، د گۆتارەكا خۇدا، ئەوا ل بارەگەھى نەتەويت تىگرىتى پىشكىشكىرى پىشنىاركر كو نۆكە وەختى وى چەندى ھاتىە سەروشنوى سەرقەگىرپكرن، وەكى ئىنتىداب، لسەر سورىي بەيتە دانان. ئەف دىتنە لدەف نىكۆلای ساركوزى و ماكرۇن ژى ھەيە. بەرى وەختى فرەنسا وەلاتىت دى كۆلۈنالىدكرن لىن ئافى (گەھاندنا ئافەدانى) بوو بو وەلاتا، لىن نوكە لىن ئافى ئازاكرنا خەلكى ژ دكتاتورىا سەركىشىت وان بخۆيە.

برىتانىا مەزن

تىرى مەيسن د نقىسنا خۇدا، لسەر برىتانىا دىيىت « دەمەكى كىم پىشتى دونالد ترامپى دەسھەلاتا ئەمرىكا وەرگرتى سەرۆك وەزىرا برىتانىا تىرىزا ماى (Teresa May) چوو ئەمەرىكا ل كۆچكا سى داخواز ژ سەركىشىت پارتىا كومارى كر كو سەروشنوى سەركىشىا (ئەنگلو- سەكسونى) بو دىيى قەگەرىينن، بەلى دونالد ترامپ ھاتبوو ھەلبۇرتن بو بدوپماھىيانا خەوتىت ئىمپىريالىستى. (تىرىزا ماى) بدلەكى شكەستىقە ژ وىرى قەستا چىنى كر و داخاز ژ سەرۆك (شى جىنپىنگ) كر كو پىكقە كۆنترولا بازركانىا دىيى بكن و وى گۆت ئەو يا بو گۆھرىنا درافىت رۇئافايى بو درافىت چىنى - يوان - بەرھەقە، بەلى سەرۆك (شى) بو وى ھندى نەھاتبوو ھەلبۇرتن، كو بازركانىي دگەل وى دەسھەلاتى بكەت، ئەوا وەلاتى وى وىرانكرى و شەرى بناقى (ئەفىون) دگەل كرى.

ل سالىت ۱۸۰۰ لسەر ھەقى بازركانىكرنى ب ئەفىونى دو شەر لىنقەر برىتانىا و چىنى قەومىن، برىتانىا

بەرەنگەكى درندە ل قونسلىا خو ل توركىا كوشت. (مەيسن) بەردەوامدىت و دىيىت «سەركىشىا تركى و جەنەرالىت وى گەلەك ژ فى گۆھرىنا د نەخشەيدا ھاتىە كرن درازىيوون و خو بو فى بوويەرى بەرھەفكر. پىخەمەت فى ئىكى سۆزبەندىەك ل سالا ۲۰۱۷ دگەل قەتەر چىكر و ل سالا ۲۰۱۸ دگەل كويتى و دىسا ل سالا ۲۰۱۷ دگەل سودانى چىكر، دا پى سعودىي دورپىچكەت. توركىا دژى ئافابوونا وەلاتەكى ب ئافى كوردستان نەبوو، مادەم ژ ئاخا وى نەگرىت و وەلاتەك بو سونىا بەيتە ئافاكرن و يەمەن كرە دو پارچە و سعودىيە پىنج وەلات. رۇسىا و ئىران بەرەخت شىايە نەھىلن ئەف نەخشەيە سەركەفىت.»

فەرى يا بابەتى پىتقىدكەت پىداچوونەكى لسەر نقىسەنەكا دى يا نقىسەفانى، يا ل رۇئانما (دەرىموت) يا نەروىجى ل ژىر ناپ و نىشانىت (Thierry meyssan ۲۳، ۰۱، ۲۰۱۹) ھاتىە تەرجومەكرن و بەلافكرن بكەين:

Thierry Meyssan رۇئانمەفان،

Thierry Meyssan رۇئانمەفان، تىورىفانى كۆمپلۇيا و چالاكفانى سىاسى يى فرەنسى ل كۆنگرى ئالىگرىت ئاشتىي ل سالا ۲۰۰۵ دى

رۇژھەلاتا ئافىن يا سەروشنوى بو كەقنە ھىزىت كۆلۈنالى دەيت قەكرن كو دىيىت « تىك ژ قەرىيىت بدوپماھىياتا دنيا دو پۆل (قۇب) و

چیاپی تارق، ل ئیسپانیا و ل قوبرسئ، دینگوگارسیا و مالفیناس . ئەو ۶۳ئ سال بوو بریتانیا بهرئ خودایه ئیکه تیا نه ورپا و وهکی وینستون چرچلی ددیت و باوهرنه دکر کو ئەو دئ بنه ئەندامیت وئ، نوکه جاره کا دی خو ژئ فه کیشاب ریا بریکسیت (Brexit).

نوکه ژئ بریتانیا جاره کا دی وهکی زههیزه کا خو سه ر یا دنیایی فه گه ریا فه . له نندن هه ر ژ نوکه یا بزافا وئ چه ندئ دکه ت دو بنگه هیت نوی ییت له شکه ری ل دنیایی ئافاکه ت، ئیکی ل ئاسیا (ل سینگافور یان برونای) یئ دی ژئ ل ژیریا نه مریکا .

سئ هه یفا پشتی کومپلویا دژئ ئەردوغانی ل سالا ۲۰۱۶ئ وی گو تاره ک ل زانینگه ها ب نافئ وی هاتیه نافکران خاند

(Receb Tayyip Erdoğan Üniversitesi) کو کورتیا وی (RTEÜ). د گو تارا خودا ئەو ئاقریدا داخازییت کومارا تورکیا و لسه ر سویندا سۆزه ندا وهلاتئ (میثاق الملی) رژدبوو، کو ژ لایئ په رله مانئ ئوسمانیقه ل ۱۲ مه ها ۲ یا سالا (۱۹۲۰) ئ بریار لسه ر هاتبوو دان، کو نافه رپوکا وئ ئەفه یه : کومکرنا هه می وان عه ردا، ییت ئەم د هه رزا خودا وان وه سا ددانین کو سه ر ب وهلاته کیفه نه . لدویف فئ سویندئ ئەف عه رده پارچه کن ژ عه ردئ تورکیا: ژوریی روژه لاتئ یونانئ - روژانافایی تاریکیه و دوده کانسه نه، قوبرس هه می، ئیدلب، حلب، حسکه و ژوریی ئیراقئ ب ویلایه تا میسلقه . تورکیا یا ئیمپراتوریا خو سه روشنوی د ئافاکرتیدا دبیینت، ژ به ری وه ختی وه ره ژوریی قوبرسئ یئ گرتی و ژوریی روژانافا سوریی و هه ندک جهیئت بچیک ل ئیراقئ ژئ گرتینه . بو هه می فان جها پاریزگار ه کئ ب نافئ (والی) هاتیه دیار کرن و بیروییت وان یئ ل کوچکا سییا نه نقه ره »

پارتییت هه فاله ندیئت ئاکه پی و ییت ئوبوزیسیون ژئ یئ لسه ر ریازا کولونیا لیزمئ شولدکن . پارتیا نه ته وه په رستا (دهولت به خچه لی) ب هه می په نگه کی پشته فانا ئاکه پی (AKP) یه و پارتیا پاشه روژئ یا

ددیت مفایی بازرگانیا نه فیونئ گه له که و چینی وه سا ددیت کو گه له ک زیانئ دگه هینته خه لکی، لدویف گو تنه نقیسه فانی. شکل ژ به رپه رپئ روژنامه یا ده رئیموت هاتیه وه رگرتن.

جارا سیئ (تیریزا مای) ئەف بزافا دگه ل وهلاتییت کومونویلت د ناف پروگرامئ سیاسه تا نوی یا وهلاتئ خو هه لکر. هه ندک ژ وان وهلاتییت به ری نوکه کولونییت بریتانیا بوون، وه کی هه ندئ، یا ئابوورا وئ بهیز وه راریدکته ت و دبیت ببه هه فاله ندیئت بهیزیت ئابوورا.

ب ره نگه کئ چه فه نگه جی هگری مه لیکئ - وه لی العهد - یئ بریتانی میرزا (چارلز) بوو سه روکئ ریکخستنا کومونویلت. ل فئیرئ (تیریزا مای) راگه هاند کو جاره کا دی ئەو به ره ف جیهانیکرنا بریتانیا فه چوون. د چاپئیکه فتنه کا روژنامه سه ندی تلگراف (Sunday Telegraph) د ل ۳ کانوینا ئیکئ یا سالا ۲۰۱۸ئ وه زیری به ره فانی بریتانیا گافین ویامسون (Gavin Williamson) ره وشا ده سه له لاتداریا بریتانیا رافه کر و راگه هاند و گو ت ژ سه رده می کریزا که نالی سویس وه ره، ل سالا ۱۹۵۶ئ، بریتانیا ده سه فایتی ده ست ژ کولونییت (مستعمه رات) خو به ردا و هیزیت خو ژ دنیایی فه کیشان و گو ت بریتانیا نوکه بنگه هیت له شکه ری ییت به رده وام یئ ل فان جهه یه ن :

دگه‌ل هه‌لیخستنا چینی دکه‌فیته‌به‌رێک و روسیا دێ دگه‌ل چینی هاریکاربیت، دا ته‌ناهی و نه‌یان ل روژهلالتی نافین بنه‌جهبیت. ئەفنی چهندی ژێ وه‌جا روسیا تیدا هه‌یه، چنکی ئەو رژیمیته‌ ده‌سه‌لاتداری ل ده‌قهری دکهن، ب فی چهندی دێ دگه‌ل ترکیا مینن ییت هه‌قالبه‌ند.

بۆ به‌رسینگرته‌ پرۆژی چینی یا (رێیا نارمیشی) ژ لای روژنا‌فایا‌فه، یا فه‌ره‌ ئا‌فری بده‌ینه‌ وی دیالوگا ل ۲۰۲۱/۳/۲۶ ئی د نا‌قه‌را جو‌ بایدن یی سه‌روکی وه‌لاتیت ئیککرتیته‌ ئه‌مریکا و بۆریس جۆنسۆنی یی سه‌روکوه‌زیری مه‌مله‌که‌تا ئیککرتی دا چیبووی. سه‌روکی ئه‌مریکا جو‌ بایدن د ئاخفتنه‌کیدا ب تیله‌فونی دگه‌ل سه‌روکوه‌زیری بریتانیا بۆریس جۆنسۆنی پێشنیارکر کو‌ وان ریه‌کا بژاره‌ هه‌بیت جه‌ئ رێیا چینی یا بازرگانی بگریته‌، دا ئەو بشین ژ لای بازرگانیشه‌ هاریکاریا وان وه‌لاتا بکه‌ن، ئەو‌یت چین بزاقیدکه‌ته‌ (رێیا نارمیشی) تیرا بینیت، دا بشین رێیا پلاتیت چینی بگرن - ژنده‌ر روژناما (شرق الاوسط) (روژا ۲۰۲۱/۳/۲۱ ئی).

مفاکرنا تورکیا و ئیرانی ژ سیاسه‌تت جو‌دا ییت هه‌ردو پارتیت دیموکرات و کۆماری ییت ئه‌مریکا بۆ پرۆژیت خو‌ فره‌هکریت کۆلۆنیال، ره‌وشا فان

داود ئوغلوی ژێ کو‌ ئو‌پۆزیسیونه‌ هه‌ره‌ ئه‌و دیتنا کۆلۆنیالیزمی یا هه‌ی، بۆ پشتراستکرنا فی چهندی فه‌ره‌ ئا‌فری بده‌ینه‌ گو‌تیت داود ئوغلوی، ل روژا ۲۰۲۱/۵/۱۱ ئی، د جاقییکه‌فتنا دگه‌ل کوردستان ۲۴، ل جه‌ه‌کی دبیژیت «ئه‌ز دژی سیره‌یی (مه‌وقف) تورکیا بووم به‌رامبه‌ر رێفراندۆمی و مه‌ سیره‌یه‌کن جو‌دا هه‌بوو «بئی کو‌ نا‌قه‌رۆکا وی سیره‌ی رو‌هنکه‌ته‌ و ل جه‌ه‌کی دی دبیژیت «دقیته‌ حه‌قیته‌ کوردا د نا‌ف خه‌ریتا ئیراقیدا به‌ینه‌ مسوگه‌رکرن»، ئانکو ئەو بخو‌ ژێ دژی رێفراندۆمی بوو. ئو دیسا دبیژیت «ئه‌و توخییت (سایکس - پیکو) د نا‌قه‌را هه‌فلیر، دیاربه‌کر، میسل، هه‌سه‌که‌ و ماردینی دا داناندین و ئەم ژیکه‌ه‌کرین، دخۆستی نینن و ئەز دژی فی نه‌خسه‌یمه‌». سه‌ده‌می (غایه‌) داود ئوغلوی ئەوه‌ ئەف ده‌قه‌ره‌ جاره‌کا دی بکه‌فنه‌فه‌ نا‌ف تورکیا و وه‌کی د سویندا (میثاق الملی) یا تورکی دا هاتی.

چینی و رێ و قایشا نارمیشی (سیلاک) و بازاریت روژهلالتا نافین

د فی واریدا چه‌پخواز ئه‌مریکا ب هندی گونه‌هباردکه‌ن کو‌ به‌رده‌وام شه‌را ل روژهلالتا نافین دکه‌ت، دا چین نه‌شیت پلانا خو‌ یا (رێکا نارمیشی) بگه‌هینیته‌ روژهلالتا نافین و ژ ویری به‌ریف ئه‌وروپا به‌یت کو‌ ریکه‌کا گه‌له‌ک فه‌ر و ئه‌رزانه‌ بو‌ چینی ل شوینا رێیا ئافی یا دویر و درێژا د که‌نالی سوئیس را دبووریت.

وه‌کی فه‌زه‌نه‌ک لسه‌ر ره‌وشا ئالوژا ده‌قه‌ری، چینی ل مه‌ها چارا ۲۰۲۱ ئی ده‌سه‌فاقیتیه‌ هه‌لیخستنه‌کی (مبادرة)، دا پی ته‌ناهی و نه‌یان ل رو‌هه‌لاتا نافین په‌یداکه‌ته‌ و دیتنا هه‌فرکیا جیوپولیتیک بو‌ فی ده‌قه‌ری به‌یت وه‌رگیران. پێخه‌مه‌ته‌ فی چهندی، ل روژا ۲۰۲۱/۴/۲ ئی، روژنامه‌یا روسی - ر تی - به‌لافکر وه‌زاره‌تا ده‌رفه‌یا روسیا راگه‌هاند کو‌ سیره‌یی روسیا

۲۰۰۳ی وەرە روژ بو روژی زیدەدبوو. ئو سیاسەتا مەزنتەین گفاشتە سەرۆکی ئەمریکا (دۆنالد ترامپ) ی ل ئیرانی کری، هاریکار بوو رۆلی تورکیا ل قادیت هەفرکی ب پەنگەکی نەرستەپراست بەزتر و مەزتر پێشکەفت، پستی رۆلی ئیرانی ل سالی ۲۰۱۹، ۲۰۲۰ی لکیمیادی، هەکه دگەل رۆلی ئیرانی ل سالی ۲۰۱۵ و ۲۰۱۶ی بهیته هەلسەنگاندن.

دگەل سەرکەفتا (جو بایدن)ی گەلەک وەلاتیت دەفەرئ رابوون سەروشوی خو ب رەنگەکی وەسا بنەجەکر، کو پی بشین سەرەدەرئ دگەل وان گوهرینیت جو بایدن دی ل دەفەرئ د سیاسەتا ئەمریکا دا کەت بکەن. هەندەک وەسا دبینن، کو نابیت سیاسەتا بایدنی کوپا سیی یا سیاسەتا ئۆبامای بیت و گەنگەشا وان لسەر وی چەندیه کو بایدن دی سیاسەتەکا دی یا جودا ژ سیاسەتا ترامپی و ئۆبامای لسەر کەسی ئیرانی ی ئەتومی بکارینیت. بەلی د راستییدا و ب کریار پینگافیت بایدن دەفایزیت، دیارکەن کو ئەو ی لسەر سیاسەتا ئۆبامای برێفەدچیت. رێفەبەریا بایدنی حەتا نوکە گەلەک داگیرانیت هەرە بو ئیرانی کرینە، ژهەمیا بەرکەفتیر ژ دەمی ب ئاشکرای گۆتی؛ (ئەو ی فەدگەرپتەفە سەر (سۆزبەندا ئەتومی) و ئەف چەندە دی رێ ل گریت بشیت لدور ئیرانی بزفريت و لبر فەپریت. زیدەباری فی چەندی رێفەبەریا بایدنی نافئ حوسیا ژ لیستا تیرورئ ئینادەر و چەند کەسی تیزیک یان هەفسۆز دگەل ئیرانی ل هەندەک جەیت حەساس دانان لسەر سەرئ لیستا وان روبەرت مالی دەیت. هەرەسا ب رەنگەکی نەبەنی ئاقریدا حزبولاه و میلیشیاییت شیعه ل ئیراقی، ئو ئەو ئاستەنگیت ئیدارا ترامپی بو بزافیت دیپلوماتیت ئیرانی چیکرین و جزاییت بەری داناینە سەر ئیرانی ژ دیوانا تەناهییا نافدەولەتی فەکینشان. دیسا پشکداریت خو ییت ئەورۆپی هایدارکرن بو دانوستاندنا دگەل ئیرانی هەندەک پارە ی پشکیشی

هەردو وەلاتیا وەکی رەوشا ئەلمانیا یا بەری شەرئ دنیای ی دوی لکری، کو سەنعەتکاریا لەشکەری یا ئەلمانیا گەلەک پشکەفتبوو و هەفسەنگیا هیزا لەشکەری دگەل وەلاتیت دی د وەجا ویدا بوو. پشکەفتیت سەنعەتکاریا لەشکەری ل تورکیا و ئیرانی ژبەر بسانەهیەکەفتنا کرین و بەسەقەئینانا تەکنۆلۆجیا لەشکەری بەزکەفتیه. دگەل وی فالایا جیوپولیتیک یا پشەهاتیت سیاسی و هیزیت روژنافایی ل دەفەرئ پەیدا کری، ژبەر بزافیت چیکرنا روژهلاتا نوی یا نافین، ترازا هەفسەنگیا هیزی د وەجا ئیرانی و تورکیا دا هاتە گوهرین.

لسەر بهیزبوونا ئیرانی ل وەختی پارتا دیموکراتا ئەمریکی، ئو تورکی ل وەختی پارتا کۆماری یا ئەمریکی، فەرە ئاقریبیدەینە نقتیسینا نقتیسەفانی تورک (د. علی حسین باکیر)، ئەوا ل روژنامەیا (تورک پریس)دا، ل روژا ۲۰۲۱/۲/۲۰ی هاتیە بەلافکر، کو ئەفە نافەرۆکا ویه « ل وەختی ترامپ رۆلی تورکیا ی لەشکەری پەنگەکی بەرچاف ل دەفەرئ بەرفرەبوو، نەخاسە، ل چار فالاییت جیوپولیتیک ییت ژیکجودا کو ئەوژی ئەفەنە شام - پەنگەکی دیارکری ل سورین، ژورین ئەفریقا (لیبیا)، ژیریا فەوقاز (نازەریجان) و کەندافی (قطر) ئەف رۆلە ل ئان دەفەرا ب رەنگی تەنگافیت سیاسی - لەشکەری ییت مەزئفە هاتە گریدان، هەفدەم دگەل رۆلی یاریکەریت دی وەکی ئەمریکا، رۆسیا و ئیرانی. ئەو فالایا دەفەرئ یا بەریف زیدەبوونئ دچوو و گەفیت لسەر وەجیت فەریت تورکیا پالدەر بوون تورکیا رۆلەکی مەزتر بگپریت. پشکەفتنا بەز یا سەنعەتکاریا بەرەفانی یا نافخوی وەل تورکیا کر بشیت کریاریت (عملیات) خو پتر خو سەر و فەدەر ژ گزندیت لاییت دی، ییت بزافا نەهیلانا بجیکرنا رۆلی ترکیا دکن، برێفەبەت. ژبلی فی فاکتەری، کیم دبینن کو سئ ژ ئان فالاییت جیوسایسی ییت مەیدانا لەزینا لبنا بندورا ئیرانی بوون، کو ژ سالا

سوری و دهقەریت دی یت عهره بی.

رێبازیت تورکیا و ئیرانی بۆ سهرداگرتن و کۆلۆنیالکرنی

هیزا نهرم

ههردو زهریت دهقهری (تورکیا و ئیران)، ل فان دهقهره ب چالاکییت دیپلوماسی رادبن، خویندنگه هیت نه زمانی و نه کادیمی و دینداریی فه دکهن و ریکخستنیت خیرخاز به لاقدکهن. چالاکییت سپۆری دکهن، شاگردیت فان دهقهره ل زانینگه هیت خو وهردگرن، فلمیت دیروک و کلتوری فان وه لاتا به لاقدکهن و نیشاددهن. خو دگه هینه گرۆپ و بنه مالیت بهری وهختی ل فان دهقهره رۆل د دهولهتا ئۆسمانیدا هه یان هه فکاریهه کا میژووی دگهل ئیرانی هه ی.

هیزا هشک

لیدانا لهشکهری ب ریا کریگریا و لهشکهری دهولهتی وهکی کۆترو لکرنه عفرینی، سهری کانیی و گری سپی، نه لباب و جه رابلوسی و باره گه هیت لهشکهری ل دهقهره کوردستانی و ئیدلبی، شهری ناگورنوکاراباخ و شهری لیبیا و بنگه هیت لهشکهری ل قهتهر و سومالیا و سودانی و هنارتنا چهکی و جه بلخانن بو هه فکارا. دروستکرنا هیز و گرۆپییت لهشکهری بناقییت جودا، وهکی گرۆپییت سهر ب هه شدا شه عبیقه ل ئیراقی، ئو گرۆپییت دیتر ب نافنی گرۆپییت بهرگری (المقاومه) ل سوری، لبنانی و یه مهنی. دیسا بکارئینانا هیزا هشک ب رهنگی رهقاندن و گرتن و نه هیلانا سیاسی، زانا و رهوشه نهزر و شارهزا و چالاکفانیت دژبهر، دا وان جفاکا بهیترکهن و بترسینن. ئو بکارئینانا ریکخستنیت جهادی وهکی داعشی و قاعیده، دا سیسته من وان وهلاتیت وان دقیت مای تیکهن لیواکهن و تیکدهن، دا بگه هنه

ئیرانی بکهن کو واشنتون تیدا ئالیهک بیت و نهو له سهر رازیوو بیی کو ههتا نوکه خو بهرسقه کا خیری ژ ئیرانی وهرگرتیت. سیرهی ئیرانی له سهر فان داگپرانیت نه مریکا چ بوو؟ ئیک، له سهر سیرهی خو رژدبوون، دو، پتر زیده گافی د گه هیت سۆزبهندا نه تومی دا کرن، سی ئیریشیت خو له سهر سعودی زیده کرن و ل یه مهنی پشکهفتن، چار، ژ بهر وان ئیریشیت ملیشیاییت شیعا کرینه سهر هه بلیری قوتنه رجه کی نه مریکی هاته کوشتن و هنده کیت دی برینداربوون ئو یا پینجی، ئاقریدانه حزبولاهی و په بیکیته فه کرنا به روکه کی شهری دگهل ئیرانی بو هنارتن و گه فیت خو فیه کیشانی ژ پروتوکۆلی ل سۆزبهندا نه تومی هاته زیده کرن کرن.

هه که ریفه بهریا بایندی له سهر فی ری بچیت دی مه گه هینته فه رپژا وی سه ره ده ریا ئوبامای دگهل ئیرانی کری، نه خاسمه هه که جزا ل سهر ئیرانی بهینه راکرن و سه روشنوی شول ب سۆزبهندا نه تومی بهیته کرن. ئو نه و چه ند دی پشته فانیه کا بهرکه فتی بیت بو رۆلی ئیرانی ل دهقهری و دۆلار ب ملیارا دی ژ پارێ پیترولی بدهست ئیرانی که فیت و ب فی چه ندی زیه فانیته شو ره شی - حرس الثوری - دی رۆلی ملیشیاییت دویقه لانکیته خو ل سوریا و ئیراقی ب رهنگه کی بهیتر فه ژینته فه و نه ف چه ندی بیته ریگری به رامبهری تورکیا ل فان ههردو وه لاتا. فه رپژا فی چه ندی هه می نه وه، هه که بایدن د تیکه لیا خودا دگهل ئیرانی له سهر فی ریبازی بچیت، چافه ری وی ئیک د هیته کرن کو تیکه لیته ترکی و ئیرانی د سالیته بهیته ئالۆزبن، نه خاسمه، د رۆلی واندا ل فان فالایته جیوپولیتیک. «نقیسه فان برونی دفی نقیسینیدا داخازیته تورکیا بو کۆلۆنیالکرنه دهقهری پشچادکته، ده می دبیتریت نه ف چه ندی دی بیته سهرکه ل بهر تورکیا ل ئیراقی و سوری و دی تیکه لیته تورکیا و ئیرانی نازرینن، نه خاسمه د رۆلی واندا ل فان فالاهیت جیوسیاسی، ئانکو ل ئیراقی و

تورکیا و ئیرانی یمین.

مفاکرن ژ ناکۆکییت سیاسی و جفاکی و مه‌زنکرنا وان

دا قالاھیی د وان وه‌لاتادا چیکه‌ن، دی پش‌تا ئالیه‌کی ل دژی یی دی گرن و هاریکاریا چه‌کی و مه‌شقییت له‌شکه‌ری و پاره‌ی بو پیشکیشکه‌ن دا به‌ربه‌اف و به‌رپه‌رھیی خو فره‌هه‌که‌ن، وه‌کی ل لیبیا، سوریا، یه‌مه‌ن و ئیراقی ده‌پته‌ کرن.

بکارئینانا ئالامییت راگه‌هاندنی

میڈیا فه‌رمیا ئان هه‌ردو وه‌لاتا ب دژواری کار لسه‌ر وه‌لاتییت وان دقین دکه‌ن و که‌نال و روژنامه‌یییت ب نه‌زمانییت وان وه‌لاتا فه‌کرینه، دا باندورا خو بده‌نی. هه‌روه‌سا بکارئینانا ب ده‌ها مالپه‌رپیت سۆشیالمیڈیا ب نه‌زمانییت خه‌لکی ئان وه‌لاتا فه‌دکه‌ن و ب ناقتی سه‌خته و هنده‌ک جارا بناقی که‌سانییت دیارپیت د ناف جفاکیدا ب ریبا سیخۆر و کریگرتیا، بیی خوینده‌وار پی به‌سیییت، فه‌دکه‌ن. نه‌فه مالپه‌رپیت مخابراتا تورکی و ئیرانی نه.

گریدانا هه‌فالبه‌ندیا دگه‌ل زه‌هیزا

وه‌ک چینی و ئویرسی و وه‌لاتییت دیتر نه‌ف هه‌فالبه‌ندیا فی دویمه‌هیی د نافه‌را ئان و چینیدا هاتیه ئیمزاکرن، هیزه‌کا نویه‌ کو پژیما کۆمارا ئیسلامی پی یمینییت و ل ده‌فه‌ری د خه‌مه‌تا پڕۆژی وی یی کۆلۆنیالزمیڈیا. دیسا ئیران، بو خۆبه‌یزکرنی د گه‌له‌ک ده‌لیقییت دیدا، مفای ژ سۆزه‌ندا نه‌تۆمی دگه‌ل روژئاڤا دکه‌ت.

سه‌ده‌مییت (غایات) خو. ده‌زگه‌هییت سیخوری و خه‌به‌رگریی و له‌شکه‌ری ییت ئیرانی و تورکیا هه‌فکاریا دگه‌ل هه‌می ریکخستن و پارتا دکه‌ن و د عه‌ینی وه‌ختدا چ وه‌ختی وان دقیت وان فیکرپه‌رده‌ن. هه‌می جیهادییت دنیایی د تورکیارا ده‌اتنه‌ سویری و ئیراقی و سه‌رکیشی داعشی (نه‌بوه‌کر به‌غدادی)، ل ئیدلبی، ل ده‌فه‌را بن کۆنترۆلا تورکیا هاته‌ کۆشتن، کو دگه‌ل هه‌فالییت خو باره‌گه‌هی خو ل وییری دانابوو. دیسا، ب هه‌فکاری و بی هه‌فکاری، ئیرانی ژی داعش ل سویری و ئیراقی بو ویرانکرنا ده‌فه‌رپیت سونیا و نه‌هیلانا به‌ره‌نگاریت سونی، ییت ل دژی پژیما به‌شار نه‌سه‌دی و شیعه‌یییت ئیراقی دخه‌بتین، بکارئینا. هه‌روه‌سا ئان ریکخستنا ل دژی ده‌فه‌رپیت کوردا بکاردئینن. کریاریت مخابراتی بو راکرن و پلاندانانی ب ریبا ده‌زگه‌هییت نه‌مازه د ناف دیپلوماتا و له‌شکه‌ری و ریکخستنییت خیرخوازی و کریاریت بازرگانی و ل ناف خه‌لکی نۆرمال و خویندنگه‌هییت بسه‌ر ئان وه‌لاتانقه‌ ده‌پته‌ کرن. هه‌ر د فی واریدا گوهرپینا دیموگرافیا ده‌فه‌را به‌چاری و پلان دادپه‌ژن.

شه‌رپ ئافی

گرتن و کیمبه‌ردانا ئافی ژ وان رویاریت مه‌زنییت ژ ناف تورکیا و ئیرانی ده‌پته‌ ئیراقی و سویری، وه‌کی ئالافه‌کی گفاشتنی و لیوازکرنی بکاردئینن، دا ئیراقی و سویری بو وه‌جا پڕۆژییت خو نه‌چاری گوهداریی بکه‌ن.

کۆنترۆلا بازرگانی

بو فروتنا که‌ره‌سته و متاییت خو ییت له‌شکه‌ری و بازرگانی گشتی کو ژیده‌رپیت گه‌له‌ک مه‌زنییت ئابوواریا تورکیا و ئیراتیته، دیسا دبیته‌ نه‌گه‌ری هندی نه‌ف بازاره‌ ژ نه‌چاری ب تورکیا و ئیرانی فه‌ به‌پته‌ گریدان و بینه‌ وه‌لاتییت به‌رخۆر (مسته‌لک) و بی به‌رکار (غیر منتج) و ل دویمه‌هیی لیواز یمینن و هه‌ر به‌رمه‌نتی

خه‌لیفه‌ی لنگ بسورمانیت دنیا سوننا دگریت و نافئ ئایه‌توللاه ل بلندترین که‌سئ ده‌سه‌لاتئ کره. دیسا هه‌می هیئز و ده‌سه‌لات ئیخستنه د ده‌ستئ ویلایه‌تولفه‌قیه دا و سیناریویا ریقه‌به‌ریا هه‌میا ب دو پارتیت ئیسلامی هاته‌نخافتن، کۆ سیاسه‌تا هه‌ردوکا ژ لایئ ویلایه‌تولفه‌قیه فه ده‌یته بریقه‌برن. ئو هیزه‌کا مه‌زنا له‌شکه‌رئ ب نافئئ (فه‌یله‌قولقودس) ئافا‌کره، دا باوه‌ریئ بۆ بسورمانا چیکه‌ن کو ئه‌ون خودانیت قۆدسئ.. فان گروپا و ده‌زگایا پینکفه خزمه‌ته‌کا مه‌زن بۆ بجه‌ئینانا پرۆژئ کۆلۆنیالیزما ئیرانا فارسی کره، ئول بن درویشمیت ب نافئئ خودئ و پیرۆزییت ئیسلامئ دبه‌رده‌وامن.

نه‌خشئ ئه‌و جهیت باندورا ئیرانئ لسه‌ر هه‌ی و نافئئ وان گروپا، ئه‌ویت ل وان جها سه‌ر ب ئیرانئغه ل ۲۰۲۲/۲/۱۶ ل مالپه‌رئ سه‌ر ب تته‌له‌فزیونا (ئه‌لحوپه‌) فه‌هاتیه به‌لا‌فکرن.

تورکیا پاشمایئ ده‌وله‌تا ئۆسمانی د سۆزه‌ندا لوزان دا ساللا ۱۹۲۳ئ هاته‌نه‌چارکرن عه‌لمانیئ هه‌لبژئیریت، دا جاره‌کا دی بۆ سه‌ر رۆژئا‌فا و وه‌لاتیت ده‌قه‌رئ گه‌ف نه‌بیته، به‌لئ گه‌له‌ک سال پینقه‌نه‌چوون حکومه‌تا (عدنان مه‌نده‌ره‌س) ی ئیسلامی ل ساللا ۱۹۵۰ئ گه‌هشتیه ده‌سته‌لاتئ، کۆ ب کۆمپلویه‌کا له‌شکه‌ری ژ سه‌ر حوکمی هاته‌راکرن و (عدنان مه‌نده‌ره‌س هاته‌ب سیپنکفه‌کرن و زیده‌باری کۆمپلوییت له‌شکه‌ری ییت ئارمانج ژئ پاراستنا

پشکداریا تورکیا و ئیرانئ دگه‌ل رۆسیا د پروسیسا ئه‌ستانه و سوچی دا گه‌له‌ک حه‌ق و فه‌رکاریت د وه‌جا (مصلحه‌) فان ده‌وله‌تا‌دا چیدکه‌ت. هه‌ر د فی واریدا تورکیا بزاقه‌کا دیپلوماسیا مه‌زن دکه‌ت سۆزه‌ندا دگه‌ل وه‌لاتیت ئه‌فریقی گریده‌ت، دا بازارا بۆ خو‌ببیینت و به‌ره‌هائئ باندورا خو‌بزیده‌که‌ت و هه‌فکاریه‌کا باش دگه‌ل چینئ ژئ یا هه‌ی زیده‌باری هندئ کو چین ئیگۆریت بنتورک ل چینئ ته‌په‌سه‌ردکه‌ت. هه‌روه‌سا تورکیا بزاقه‌کا مه‌زن دکه‌ت سۆزه‌ندی دگه‌ل پاکستانئ گریده‌ت، دا پئ سعودیئ دورپینچکه‌ت. تورکیا بزاقیدکه‌ت تیکه‌لیا و سۆزه‌ندی دگه‌ل هه‌می وان ده‌قه‌ریت لسه‌ر وه‌ختئ ده‌وله‌تا ئۆسمانی ل ژیر ده‌ستئ وان په‌یدا‌بکه‌ت، دا رۆلئ خو‌د ناف ریکخستنا وه‌لاتیت تورکیئاخیف دا به‌یتر بیخت.

بکارینانا میتودیت ئیولوجی و چیفانوکئ (اسطوری) ل ئیرانئ و تورکیا بۆ خزمه‌تا نه‌هوی

رژیمئا ئیرانی، زیده‌باری هندئ خو‌وه‌کی رژیمه‌کا ئیسلامی دیارکره، به‌لئ هه‌ر ل ده‌سپنکا خو‌سیاسه‌تا هه‌نارتنا ده‌رقه‌ یا شوپه‌شا ئیسلامی کره‌پیازا خو‌ و هه‌فده‌م دگه‌ل شه‌رئ ئیراق - ئیرانئ ل سالیته هه‌شتیا حزبوللاها لبنانی ل ژیریا لبنانی ئافا‌کر، کۆ (حزبوللاه) نافه‌کئ خرافی و چیفانویه، دا پئ مه‌ژئ له‌شکه‌ریت خو‌بشۆن، هه‌روه‌سا ئیرانئ ل شه‌رئ ئیران و ئیراقئ (شه‌رئ که‌ندافی یئ ئیکئ) کللیکیت به‌حه‌شتئ پینکیشی له‌شکه‌ریت خو‌دکرن، ئه‌فه‌ژئ کریاره‌کا دی یا خرافاتیت دیندارییه. هه‌روه‌سا هیئز ل بن نافیت شیعه‌یئ و دینداریئ چیکرن، وه‌کی، فاطمیون و زهینه‌بیون و اولیاء‌الدم (زیره‌فانیت خوینیئ) و ربع‌الله (خودانیت مالا خودئ و ملله‌تئ وی).... هیشتا. ئافا‌کرنا (ویلایه‌تولفه‌قیه) کۆ جهئ

و دبیزیت: مه‌ئهنیت مزگه‌فتا رومی‌ت مهنه، قوی‌ت مزگه‌فتا کولاقیت مهنه، بی‌ت مه‌ دپاریزن. مزگه‌فتا باره‌گه‌هی‌ت مهنه و باوهردار له‌شکه‌ری مهنه.

هه‌که‌ پارتیا ئاکه‌پی و پارتیت دی بی‌ت ئیسلامی لسه‌ر سه‌رکه‌فتنی‌ت خو‌ به‌رده‌وامین و بشین سیستمی عه‌لمانی بگۆهرن و ل شوینا وی ده‌سه‌لاته‌کا مه‌رکه‌زی دانن و مه‌رکه‌زه‌تیی به‌رده‌وام بو ئیسلامیکرنا جفاکیت تورکی بکاربینن، چ‌ خش تیدا نامینیت کو ئه‌و روژ به‌ی‌ت یا تیدا جاره‌کا دی خیلافه‌تا ئیسلامی به‌ی‌ته‌ داناندن، هه‌که‌ خو‌ ب نافه‌کی دی ژ یی‌ت، ئو دی‌ ساخرنا ده‌وله‌تا ئۆسمانی وه‌کی هه‌ف‌رکه‌کی بی‌ت بو ئیرانا ئیسلامی، ئو تورک دبینن کو ئه‌و چه‌ند هه‌قی وانه‌، له‌وا ژ ی هه‌ر ژ نوکه‌ هه‌می فه‌رکاریت (واجبات) خو‌ وه‌کی بی‌ت ئیمپراتوریا ئۆسمانی لیکرینه و ئه‌فه‌ ژ پینگاقیت به‌ره‌فیا ساخرنن ده‌ینه‌ هژمارتن.

بکارئینانا نافه‌، دیرۆک و شکلی‌ت سولتاتی‌ت ئۆسمانی د میدیا نوکه‌ یا تورکادا به‌ره‌بافه‌کی مه‌زن فه‌گرته‌، وه‌کی ده‌می ئه‌ردو‌غانی ل کومبوونا خو‌ دگه‌ل سه‌رو‌کی فرهنسا ماکرونی، ل روژ ۲۰۲۱/۳/۸، شکلی‌ت سولتاتی‌ت ئۆسمانی هه‌لاویستین، ئه‌و کومبوونا لسه‌ر ئالۆزی‌ت نافه‌را تورکیا و یونانستانن لسه‌ر ده‌فه‌ری‌ت

سیستمی عه‌لمانی‌ی ل سالی‌ت هه‌شتیا و د دویشدا، پارتیت ئیسلامی وه‌رارکر و نوکه‌ ده‌ستی خو‌ یی‌ دانایه‌سه‌ر له‌شکه‌ری و هه‌می ده‌زگه‌هی‌ت ده‌وله‌تی. پارتا داد و وه‌رارکرنا ترکی (AKP)، نوکه‌ باوهریا ئیسلامی بو‌ خو‌ کریه‌ می‌تود، دا تورک پی‌ فه‌گه‌رنه‌فه‌ ده‌فه‌ری. بارا پترا پارتیت سیاسی ل تورکیا ئه‌فه‌رو پارتیت ئیسلامی نه‌ و پارتیت سیکۆلار/عه‌لمانی یی‌ به‌ریف پیربوونی‌ دچن و دبیت ژ ی به‌ریف نه‌مانی بچن یان بینه‌ پارتیت بی‌ باندور.

نوکه‌ ئیک ژ مه‌زترین ئیک ریبازی‌ت دینداری، بی‌ت تورکیا مفای ژ ی دکه‌ت، دا پی‌ تورک فه‌گه‌رنه‌ ده‌فه‌ری‌ت به‌ری‌ دبن ده‌ستی ئیمپراتوریا ئۆسمانی فه‌، بکارئینانا ئیخوانو‌لموسلمینایه‌، هه‌ر چه‌نده‌ ل وان ده‌فه‌را مرو‌ف چ‌ شوینوارکیت ژ یانا نافه‌دانین، ل وان ده‌فه‌ری‌ت تورکیت داگیرکین نابینیت، بی‌ت پتر ژ ۵۰۰ سالاً ئۆسمانیا هوکم لیکری و خو‌شترین بیهاتنیت خه‌لکی ژ وه‌ختی ئۆسمانیا دانا خو‌یک و خه‌راجا بوو و جه‌حلی‌ت وان د وان شه‌رادا دهاتنه‌ کوشتن و نه‌هی‌لان، ئۆسمانیا ل دژی وان وه‌لاتیت خه‌لکی وان باوهری بخو‌دی هه‌ی، پتریا ئاکنجی‌ت وان بسورمان، ل ده‌فه‌ری‌ت عه‌ره‌با و کوردا و ده‌فه‌ری‌ت ئه‌وروپی بی‌ت باوهرداریت فه‌لانی‌ی (مه‌سیحی‌ن)، کو ئه‌و ژ ی دیانه‌ته‌کا ته‌وحیدی‌ه و خو‌دان کتیا عه‌سمانیه‌، هنگی تیدا دخۆجه‌بوون، گه‌له‌ک مالویرانی کرینه‌.

ئه‌ردو‌غان نوکه‌، وه‌کی پڕۆپاگه‌نده‌یا ده‌وله‌تا ئۆسمانی، له‌شکه‌ری خو‌ وه‌کی له‌شکه‌ری محمه‌دی ده‌ته‌ نیاسین، ئو به‌ره‌به‌یتا (دعایه‌تا) هندی دکه‌ت، کو سه‌ته‌مبۆل خو‌یشکا مه‌که‌هی‌ یه‌. بنی‌ره‌ ریزا بنی ژ ترجوماشه‌ی د میدیا تورکیدا کو ب عه‌ره‌بی ده‌ی‌ت وه‌شاندن، کو ژ لای‌ مالپه‌ری (تورک الاسطنبولی) فه‌هاتیه‌ وه‌شاندن.

دیسا ئه‌ردو‌غان به‌رده‌وام شی‌عرا شاعری‌ تورکی نه‌ته‌وپه‌ری‌س ضیاء گوکته‌له‌پی (۱۸۷۶ - ۱۹۲۴ز). ژ یایه‌) فه‌دگپیت ئه‌وا بانگی شه‌ری ده‌له‌دی‌ری‌ت

داود ئوغلوی نه خشکرینه. ئامانجیت ۲۰۲۳ و ۲۰۵۰ ب هزرزا کۆلۆنیالی و فهگه پیرانا ئیمپراتوریه تا ئۆسمانی د راپیچاینه.

دهریای هاتیه کرن. ب وان شکلا ئهردوغانی دفا هیزا تورکیا یا دیروکی نیشا ماکرونی بدت و ههروهسا سهری خه لکی تورک ب دیروکا تورکا گهرمکهت.

ئهو نه خشن د کتیا جورج فریدمان دا هاتی و ل میدیا تورکیا هاتیه به لافکرن کۆ د گه لک هه لکه فتادا ئهردوغان لسه ر دناخفیت و دبیت ته م دی به ریف ئارمانجیت خۆ بیته سالا ۲۰۵۰ یین چین.

پروپاگاندە ب زیده کرنا مزگه فتا و گوهرینا دیرا بو مزگه فتا کر و دهو ریت خاندن و ژبه رکرنا قورئانی بو سه دا که سا فه کرن و که ساتیت سه ر ب پارتا ئا که پیغه ل جهیت پهروه دی و زانینگه ها هاتنه دانان، دا نفشیت نوی بیته ئیسلامی و ب هزرزا نه ته و په رسیا تورکیا ئۆسمانی داگرتی ئافاکن و دا بکارینن. ئو چیکرن و پشته فانیکرنا گروپیته جهبه تونوسره، ئه حرارولشام، گروپیته تورکمانی بیته بناقیت سولتانا دهین بنافکرن لسه ر ریا ساخرنینه.

دانانا ئارمانج و پلانیته ستراتیجی

د کتیا (سه د سالیته بهین) دا یا نفیسه فانی ئه مریکی جورج فریدمان کۆ ل سالا ۲۰۰۹ ئی هاتیه به لافکرن هاتیه «تورکیا یا پیشقه دهیت ئه و نه هیزه کا پاشه روژییه، به لکی هیزه کا نۆکه یه. تورکیا هیزه کا دینامیکه و یا مه زندیته، تورکیا مه زنتین و باشترین هیزا له شکه ری ل ئه وروپا یا هه ی و وی باندورا لسه ر وه لاتیته بالتیکی، قه فقا سیا و ئاسیا نافین هه ی، ئو دبیت نزانم کیش وه لاتیته ئه وروپی وه کی تورکیا سه رده ریی بتنی و ژ خۆ رازی دکهت.»

ئیرانی ژی پلانیته خۆ بیته ستراتیجی د فی بیافیدا هه نه، ههروه کی ل ۲۰۲۱/۵ ئی د گوتارا خامه نائی یا پیروژبا هیا (فه یله ق ئه لقودس) دا هاتی، کو د روژناما (العالم) یا ئیرانی دا ب ئەزمانی عه ره بی هاتیه به لافکرن. خامه نائی ب ئاشکرای پیداگریی لسه ر کۆلۆنیالیزما ئیرانی دکهت و داخوازا به رفه هکرنا

سه روکی تورکیا ره جه ب ته یب ئهردوغان د هه می هه لکه فتادا، د ئاخفتیته خۆ دا، لسه ر هندی رژدیته کو بیته به ریف بجیکرنا ئارمانجیت خۆ بیته ۲۰۲۳ ئی دچن، کۆ بیره اتنا بدویماهیاتنا ده می سۆزه ندا لۆزانی یه، یا سالا ۱۹۲۳ ئی، ئه و تورکیا د ناف توخیته وی بیته نوکه دا راوه ستاندی و ههروه سا به ریف ئارمانجیت ۲۰۵۰ دچن، ژ ئارمانجیت ئاشکرایته ۲۰۲۳ ئی، پیکینانا هه فکاریه کا ئابووری و ته ناهییه یه لوه لاتیته ده فه ری، دا بیته ئیک ژ ۱۰ وه لاتیته مه زنیته ئابووریته دنیایی و دا رۆله کی باندور ل دنیایی بگریته. له و پویته ب هه ر ئاریشه کا گریدا ی نه شتتا ره وشا دنیایی دکهت، به لی کا چاوا وه جا وان دنازیت. ئه ف ئارمانجه هه می سه روکوه زیری به ری یی تورکیا نه حمه د

هاتینه تاشاندن (ته‌ریه‌کرن). دا سعودیی قئی ترسی لسه‌ر خو نه‌هیلیت یا بزافا پینداچوونی د ئایدیولوجیا خو‌دا دکه‌ت، دا خو بگۆهریت، دا که‌سانیت وه‌ک بن لادنی و قاعیده‌یه‌کا نوی سه‌ره‌لنه‌ده‌ن. ئە‌فه‌ ژێ وه‌کی ریکه‌کیه‌ دا پئ خو ژ پینسیناریت پرتپرتکرئ بپاریزیت. قئ نه‌خشه‌ی پتر ئیران و تورکیا پالدان شول لسه‌ر هه‌رفاندنا سعودیی بکه‌ن. سه‌فیری فرهنسی ل یه‌مه‌نی (جان ماری) ل روژا ۲۰۲۱/۳/۲۱ دیارکر کو ده‌لیقه‌کئ ب هیقی هه‌یه‌ ته‌ناهی ل یه‌مه‌نی بجه‌به‌یت، ئە‌و ژێ هه‌که‌ ئالییت نافده‌وله‌تی و ده‌قه‌ری پیکفه‌ لسه‌ر شولکه‌ن، لئ به‌س حوسینه لایئ نه‌پازی کو شه‌ری راوه‌ستین، ژیدەر روژناما (شرق الاوسط ۲۰۲۱/۳/۲۱ئ).

شک تیدا نینه‌ کو بریارا حوسیا یا د ده‌ستیت ئیرانیدا و ئیرانی ئارمانجیت دویتر ژ یه‌مه‌نی ییت هه‌ین، کو سعودیه، له‌وا ژێ هه‌زناکه‌ت شه‌ر ل یه‌مه‌نی راوه‌ستیت و ب ریا حوسیا گه‌له‌ک جارا هیرشیت راکیت و فرۆکیت بئ فرۆکه‌فان ییت دژوار د نافا جه‌رگی سعودیی دا کرینه.

پشتی تورکیا زانی پروژێ ئیخوانا ل مسری بدویمایه‌ت و مسری یا به‌یژدکه‌فیت، ئە‌و یا که‌فته‌ بزافه‌کا پراگماتیکی دا تیکه‌لیت خو دگه‌ل حکومه‌تا (عه‌بدولفه‌تاح سیسی) فه‌گه‌رینته‌فه‌ وه‌کی به‌ری و دا پی بشیت به‌رپیره‌ی خو ب رییا مسری ل ده‌ریا سپی قایمکه‌ت. تورکیا دقیت مسری وه‌کی به‌ره‌نگاره‌کئ به‌یژ دژی پروژێ فره‌ه‌بوونا تورکیا نه‌هیلیت و ب ره‌نگه‌کئ دیپلوماسی ئیخوانا فه‌گه‌رینیت مسری. هه‌روه‌سا دا مسری وه‌کی بازاریه‌کئ مه‌زن بکارینیت، ئو دا رییا هه‌فاله‌ندیا یونان و مسری بگریت و تخوییت خو ییت ده‌ریایی به‌رفره‌هکه‌ت و پتر سعودیی دورپچکه‌ت. کو ئارمانجا ژ هه‌میا فه‌رتیه. له‌وا یا به‌ره‌زیه‌ کو تورکیا و ئیران بو لیدانا سعودیی هه‌می ده‌رفه‌ت و به‌انه‌یا بکارینن.

ل قئ دویمایه‌ی، ده‌می تورکیا دیتی، کو بزافه‌کا

وی وه‌کی ستراتجیه‌ک دیارکریه‌ کو تیدا هاتبوو. آیه‌ الله خامنه‌ئی ئە‌فرۆ گۆت بو حه‌ق تقیا به‌یته‌ گۆتن، فه‌یله‌قولقودس مه‌زنتین یاریکه‌ری باندوره‌ کو ل هه‌مه‌ر دیپلوماسیا بنده‌ستکرنا روژنافایی ئاسیا رابوویه‌ و راوه‌ستاندیه‌» ئو بده‌ها سالایه‌ پروژێ ئە‌مریکا بو دانانا سیسته‌مه‌کا نوی بو دنیایی راگریه‌. ئو یا شه‌ریه‌ ئە‌م هه‌زرا ده‌قه‌ره‌کا جوگرافی یا به‌فره‌ه‌تیکه‌ین، چنکی رۆلئ فه‌یله‌قولقودس یئ بله‌ز و باندوره‌».

سعودیی و مسری دو ئاسته‌نگن به‌رامبه‌ر پروژێ کۆلۆنیالیی یئ تورکیا و ئیرانی. دو ئاسته‌نگیت مه‌زن به‌رامبه‌ر پروژیت تورکیا و ئیرانی مسر و سعودیی نه‌. قیجا ئە‌و چ بکه‌فه‌ ده‌ست هه‌فاله‌ندیت تورکی یان ئیرانی دی ده‌فه‌را عه‌ره‌بی هه‌می که‌فته‌ بن کۆنترۆلا وی لایئ ئە‌و تیکه‌فن، له‌وا تورکیا بزافا دکه‌ت مفای ژ هه‌فاله‌ندیا دگه‌ل پاکستانی و سودانی و قه‌ته‌ر و سومالی بکه‌ت، دا بشیت سعودی دورپچکه‌ت. دیسا تورکی دقیت ل قۆناغا ئیکئ مسری د خه‌مه‌تا وه‌جیت خو‌دا بکارینیت. هه‌ر چه‌نده‌ هه‌تا نۆکه‌ نه‌شیا به‌تیکه‌لیت خو دگه‌ل مسری نورمالبکه‌ت، به‌س یا بزافا وی چه‌ندی دکه‌ت. تورکی هه‌ر ژ بو قئ مه‌ره‌می باده‌کا کوشتنا روژنامه‌فانی سعودی (جه‌مال خاشقچی) گه‌له‌ک باش دژی سعودیه‌ بکارینا. سعودیی نه‌چاربوویه‌ ل دژی تورکیا و ئیرانی خو بپاریزیت. له‌وا یا گه‌له‌ک بزافا دکه‌ت هه‌فاله‌ندیه‌کئ دگه‌ل ئیسرایلی، یونانی و مسری ئافاکه‌ت و یا تیکه‌لیت خو دگه‌ل قه‌ته‌ری نۆرمالدکه‌ت، کو ژ به‌ر تیکچوونا تیکه‌لیت وی و سعودیی بنگه‌ه‌ی له‌شکه‌ریی تورکی لئ هاته‌ دانان. پارچه‌کرنا سعودیی د نه‌خشه‌ی پینسینارکریی ئە‌مریکادا هاتیه‌. ئە‌و نه‌خشه‌ وه‌کی فه‌زه‌نه‌کئ بوو لسه‌ر گۆرزیت ۱۱ ئیلونا ۲۰۰۱ئ، کو ب سه‌رکیشیا ئوساما بن لادنی و گه‌له‌ک که‌سیت دی ییت سعودی بوون، ییت د نافا جفاکه‌کئ دینداری یئ وه‌هابی دا

ناقهبهینکاری یی دا ناقبهرا ئیرانی و سعودیی دا هه‌ی، ئو بزافه‌کا رژه‌ی. وه‌کی پینگافه‌کا پراگماتیکی، بیگیروبوون تورکیا بزاف کر تیکه‌لیت خو دگه‌ل سعودیه باشکته و گوتی ئه‌و ب دادگه‌هکرنا ل سعودی لسه‌ر گونه‌هباریت کۆشتنا نفیسه‌قان (جه‌مال خاشقچی) هاتیه کرن درازینه و ئه‌ردوغانی تیله‌فونا شاه‌سه‌لمانی کر و وه‌زیری دهره‌یی تورکیا بو جارا تیکتی پشته‌ی چهند سالا سهره‌ سعودیی دا. سه‌ده‌می قی چندی ئه‌و بوو سعودیی و ئیران نیزیکی ئیک نه‌بن، دا ئه‌و چهند زیده‌تر ری ل سه‌رکه‌فتنا پروژی تورکیا یی کۆلۆنیالیی نه‌گریت. دا رویی پراگماتیی تورکیا به‌رامبه‌ر ترسا وی ژ دروستبوونا هه‌فاله‌ندیت نوی دژی وی ژ لایئ یونان، سعودیی، ئیسراییل و مسری و هاتنا دیموکراتا بو سه‌ر ده‌سه‌لاتی ل ئه‌مریکا، کۆ دژی سیاسه‌تا ئاکه‌پی و ئه‌ردوغانینه، به‌یته‌ ره‌هنکرن، هه‌تا چنده‌کی یا فه‌ره‌ پیداجونه‌کی بنفیسینا نفیسه‌فانی تورک (توران قشلاقچی) دا بکه‌ین، ئه‌وا د رۆژنامه‌یا (القدس العربی) دا هاتیه به‌لافکرن و دیسا ل رۆژنامه‌یا (تورک پریس) یا ئه‌له‌کترونی ژی ل رۆژا ۲۰۲۱/۵/۷ ئی هاتیه به‌لافکرن، کۆ هو‌سا به‌حس پراگماتیا تورکیا دکته و دبیتیت « گۆهرینا هه‌فسه‌نگیا و گه‌فیت نوی ل ده‌فه‌ری وه‌کر تورکیا پی به‌حسیت کو فه‌ره‌ تورکیا هزر د سیاسه‌ته‌کا پتر پراگماتیکیدا بکه‌ت. ل قی دویمه‌یی ده‌فه‌را رۆژه‌لاتا نافین یا دگۆهرینه‌کا بیده‌نگدا دچیت. ئه‌و سیاسه‌تا بزه‌حمه‌ت و وه‌ستیان بو هه‌می وه‌لاتا ل سالیت کیمیت چووی، سه‌روشوی یا ب سیاسه‌ته‌کا پراگماتی ده‌یته‌ گۆهرین. وه‌لاتیت رۆژه‌لاتا ده‌ریا سپی و ده‌ریا ره‌ش و رۆژه‌لاتا نافین به‌ویری یی ب تیکه‌لیت دا ناقبه‌را ئیکدودا دچن و بریاریت نوی لسه‌ر هه‌فسه‌نگییت ده‌ینه‌ گۆهرین و ئافاکرن دده‌ن و وه‌کی ژ قی چندی دیار گۆهرینیت نوی دی ل ده‌فه‌ری چین. ئه‌و فالاهیا جیوپولیتیکی یا ژ فه‌کیشانا ئه‌مریکا چیبووی ل وه‌ختی بایندی ژی

دی یا به‌رده‌وام بیت و ئه‌ف چنده‌ دی پویته‌کرنا هیزیت جیهانی وه‌کی چینی و رۆسیا ده‌فه‌ری مه‌زن که‌ت. چین یا بزافی دکته داقیت خو بیت بازرگانی ب رییا به‌رفه‌ریژکرنا ئابووری ب په‌نگه‌کی ستراتیجی پاریزیت. ده‌ینی ده‌مدا رۆسیا پشته‌ی ئیرانی یا بزافیدکه‌ت خو پتر نیزیکی وه‌لاتیت عه‌ره‌بی بکه‌ت. تیکه‌تیا ئه‌وره‌وی ژی یا به‌ره‌فیا دکته سه‌روشوی خو نیزیکی تورکیا بکه‌ت. ئه‌فه د وه‌خته‌کیدایه‌ کۆ به‌ره‌یی دژی ئیرانی ل رۆژه‌لاتا نافین یی لیوازبیت و ره‌وشا نوی یا وه‌لاتیت که‌ندافی و ئیسراییلی نه‌چارده‌که‌ت هه‌فاله‌ندیه‌کی ئافاکهن. دگه‌ل قی ره‌وشی، سه‌رکوه‌زیری ئیرانی مصطفی کازمی یی ناقبه‌ینکاری د ناقبه‌را سعودیی و ئیرانی دا دکته. بی شک سفکرنا ره‌وشا نه‌ ئالۆز دگه‌ل ئیرانی دی بو وه‌لاتیت که‌ندافی بسانه‌هیت بیت، به‌س دی ئیسراییلی نه‌چارکه‌ت بو خو ل دژی ئیرانی ل پشته‌فانیه‌کا نوی بگه‌رییت».

رۆسیا

د سه‌ر هندی‌را کۆ دستوری رۆسیا، وه‌کی تیوری، دستوره‌کی دیموکراسیه، به‌لی دیموکراسیا وان د واری بجیکریتدا ره‌نگه‌کی نه‌مازه‌یی خو یی هه‌ی و ری نادنه‌ ئۆپوزیسیون رۆلی خو باندور بگپریت. وه‌کی وه‌لاتیت دیکتاتور سه‌رۆک گۆهرینا د دستوریدا دکته، دا مانا خو دریزبکه‌ت، وه‌کی سه‌ره‌ده‌ریا پوتین دگه‌ل ده‌ستوری دکته. رۆسیا وه‌لاته‌ک نینه‌ پشته‌فانیا خو سه‌ریا نه‌ته‌ویت بنده‌ست کریت. ئو داخزیت خو سه‌ریی ژ لای گه‌لیت بنده‌ستی وئقه‌ وی بخو ژی دگفتیشن. هه‌فاله‌ندی وی پتر دگه‌ل وه‌لاتیت نه‌دیموکراسیه، ئه‌ویت دژی ئه‌مریکا و ناتوی پیتفی چه‌کی ژ رۆسیا بکرن، دا خه‌له‌کا خو یا جیوپولیتیکی به‌رفه‌هکه‌ن و دا ب فرۆتتا چه‌کی پارێ گه‌نجینه‌یا رۆسیا مسوگه‌رکه‌ن، چنکی وی گه‌له‌ک ژیده‌ریت به‌یزیت مالی نین و د واری به‌ری مانۆفه‌کتوره‌یی

هه‌فکاریا تورکیا، ئیرانی و رۆسیا ل پروسیسا (ئه‌ستانه و سوچی) لسه‌ر سورین و پاشی کرینا سیسته‌م راکتییت - س ۴۰۰- ژ رۆسیا و به‌رته‌نگکرنا دیموکراسین ل تورکیا و دژی یونانی راوه‌ستایه و سیاسه‌تا وی یا نه‌هه‌فکار ل سورین نافبره‌کا مه‌زنتر ئیخسته‌نا فبره‌را وی و رۆژئافا و یا لسه‌ر عه‌ینی سیاسه‌تا ئیرانی دچیت و رۆسیا بگرانی یا که‌فتیه‌هه‌فکاری دگه‌ل تورکیا دا و ژیرخانا ئافه‌دانینی ل تورکیا ئافاکه‌ت.

لسه‌ر فه‌گه‌ریانا رۆسیا پشتی سوڤیه‌تا به‌ری (جورج فریدمان) ل ساللا ۲۰۰۹ ئی دکتیا خۆدا - سه‌د سالیته‌ به‌ین - دبیژیت: «رۆسیا، ل ده‌میت ئیزیک، دی قه‌ستا فه‌گه‌راندنا بازنن باندورا سوڤیه‌تا به‌ری که‌ت و ب راستی رۆسیا یا باندورا خۆ ل وان وه‌لاتیت ناڤیت وان ب په‌یقا (ستان) بدویماهیکه‌دین فه‌دگه‌رینیت و ئۆکرینا و رۆسیا سپی (بیلارۆسیا) و خۆ ل جورجیا ژ «میناکیت باشن و یا ئاشکرایه‌ کو نوکه‌ رۆسیا هیژ پتر یا ده‌قه‌ریت جیوپولیتیک فه‌دگریته‌، ژ وان ئیران، تورکیا سوریا، ئیراق و وه‌لاتیت دی بیته‌ عه‌ره‌بی.

نقیسه‌فانی نه‌رووجی (هۆکۆن هه‌ستفیک) ل ۲۰۲۰/۱/۱۱ ئی ل مالپه‌ری ئه‌له‌کترونی (سولقبه‌رگه‌) هۆسا به‌حس ئیکه‌لیته‌ رۆسیا و سوریا دکه‌ت «رۆسیا و سوڤیه‌تا به‌ری پشته‌فانیت سورین نه‌ و بووینه‌، هه‌ر ژ سه‌رده‌می شه‌ری سار وه‌ره‌. بنگه‌هی ئیکانه‌یی له‌شکه‌ری یی قی زه‌ه‌یزی لسه‌ر ده‌ریا سپیا ناڤین یی ل سورین و رۆسیا به‌رکه‌فتیتیرین ژیده‌ری چه‌کیه‌ بو سورین. ل ده‌قه‌ری، سورین ژ لای باندورا جیوپولیتیکه‌ بو رۆسیا یا فه‌ره‌. چنکی ئه‌و هیشتا هه‌زدکه‌ن وه‌کی زه‌ه‌یزه‌ک رۆلی خۆ ل ده‌قه‌را رۆژه‌ه‌لاتا ناڤین بگین. ئه‌و وه‌کی هه‌فک دنیرنه‌ ئه‌میریکا و رۆژئافا، کو د قی یارییدا پشتا ئۆپۆزیسیون دگرن. رۆسیا و سوریا تیکه‌لیته‌

(انتاج‌ صناعی) و متاییت دی بیته‌ نه‌له‌شکه‌ریدا یا پاشقه‌مایه‌. تیکه‌لیا وه‌لاتیت خۆسه‌ریته‌ دیکتاتور دکه‌ت، چونکی وان وه‌لاتا شه‌ریه‌تا کرینا هه‌می چه‌کی یا هه‌ی، بگره‌ ژ فرۆکا و تانک و توپ و راکیتا ... هیشتا و هه‌روه‌سا پاره‌کی مه‌زن بو کرینا چه‌کی ده‌مزیخن، دا رژیته‌ خۆ بیته‌ دیکتاتوری بپاریزن، به‌لی گه‌لیته‌ بنده‌ست ئه‌و شه‌ریه‌ت و ئه‌و میزانیه‌ نینه‌ و نه‌شپن قی شولی بو رۆسیا بکه‌ن و ئه‌و ژی پویته‌ ب وان ناکه‌ت، وه‌کی کوردا.

ئیراق و سوریا دو وه‌لاتیت دروستکریته‌ رۆژئافانه‌. ئه‌ف هه‌ردو وه‌لاته‌ ب مه‌ره‌ما خۆسه‌ریا بپارایا سیاسی ژ بازنن کۆنترۆلا رۆژئافا ده‌رکه‌فتن. هه‌روه‌سا ئیران و تورکیا ژی کو وه‌کی دو پولیسیت رۆژئافا ل ده‌قه‌ری ده‌هاته‌ نیاسین، نوکه‌ ب ته‌فاهی ب هاریکاریا رۆسیا خۆسه‌ربوونه‌ و بیته‌ ژ بازنا باندورا رۆژئافا ده‌رکه‌فتین. ئیراق، ل ساللا ۱۹۵۸ پشتی کۆمپلویا لسه‌ر ده‌سه‌هلاداریا مه‌لکی یا ئیراقی هاتیه‌ کرن، ژ بازنن کۆنترۆلا رۆژئافا ده‌رکه‌فت و هیدی هیدی سوڤیتی هه‌فالبه‌ندی دگه‌ل سه‌رکیشیته‌ پشتی چاخی مه‌لکیا ئیراقی گریدان و شیا هه‌تا چه‌نده‌کا به‌رکه‌فتی ئیراقی فبه‌ر بازنن ده‌قه‌ریته‌ خۆ بیته‌ جیوسیاسی بیخیت. سورین ژی ژ سالیته‌ شیستا (هه‌لبه‌ته‌ چه‌رخ بیست)، ژ ده‌می شه‌ری سار وه‌ره‌ یا ل بن باندورا رۆسیا.

رۆسیا به‌س بنگه‌هه‌کی له‌شکه‌ری یی لسه‌ر ده‌ریا سپی هه‌ی، ئه‌و ژی یی ل سورین. پشتی ل ساللا ۱۹۷۹ ئینقیلاب لسه‌ر رژیما شاهنشاهی هاتیه‌ کرن و رژیما ئیسلامیا ئیرانی هاته‌ سه‌ر ده‌سته‌ه‌لاتی، ئیرانی درویشمی دژی ئه‌میریکا هه‌لگرت و بو وی به‌کی یا پیتقی سوڤیتی و د دو یفدا رۆسیا بو، نه‌خاسمه‌، د بیافی چه‌ک کرینن و چه‌کداریییدا. تورکیا پشتی که‌فتنا رژیما سه‌دامی و هه‌تا نوکه‌ رۆژ ب رۆژ یا ژ رۆژئافا دویرده‌کفیت و پتر ئیزیک رۆسیا دبیت.

نارمانجی دیاردکەت. ژێدەر روژنامەیا (الحدث عربی) روژا ٧ / ٤ / ٢٠٢١ی. و ئەف نۆچەیه ژ لایی روژناما - ر تی - یا رو سیفه هەر ل ٧/٤/٢٠٢١ی هاته پشتراستکرن و دیارکر ژێ کو رو سیایا پیگریا خو بو حەشدا شەعی دایە دیارکرن، کو دی ئیکپارچەیا ئاخ و سەروریا تیراقی پارێزیت. یا فەشارتی نینە کو مەبەستا رو سی بکارئینانا حەشدا شەعیە و پستگرتنا وێهە بو لیدان و دەریخستنا ئەمریکا ژ تیراقی و هەرورەسا ژ سویری ژێ، کو لەشکەریت حەشدا شەعی لویری ژێ هەنە.

مەزنیت بازرگانی و ئابووری دگەل ئیک هەنە، بەروفاژی وەلاتیت روژنافا. لەوا مانا ئەسەدی لەسەر دەسەلاتداریی بو رو سیایا گەلەکا فەرە. ژبەر هەبوونا چالاکا چەکداری یا رو سیال سویری، بزەحمەت کەفت، ئەمریکا بشیت چەلەک، ئو بیی هەفرۆشی ئاستەنگا بییت دگەل هیزیت رو سی، هاری ئو پۆزیسیونئ بکەت». ئەف چەندە ژێ دیاردکەت کو رو سی بو دەریخستنا ئەمریکا ژ سویری یا پیتقی گفاشتنا تورکیایە لەسەر کوردیت روژنافاپی کوردستانی و تورکیا ژێ یا پیتقی رو سیایە و هەبوونا تیکەلیا د نافرەیا پەپەگی و پەکەکی دا بو دەریخستنا کوردا ژدەفەریت کوردی و داگیرکنا وان بکارئینیت.

بەرپرستی رو سی و فالح فەیاز - رەنگی دەستگرتنا بەرپرستی رو سی و فالح فەیازی پیتقی وان ب حەشدا شەعی دژی ئەمریکا دیاردکەت - شکل ژ روژناما (حدث العربی)

سویریا بوویە کۆلۆنیەکا رو سی، ب هەفکاریا دگەل ئیرانی و ل سویری بریاریت چارەنقیس ددەت و هەتا سۆزبەندا دگەل تورکیا دکەت و ئاخا سویری، دەفەریت کوردا، بەدەست تورکیافە بەرددەت، ئەسەد بتنی وەکی هەلامەتی بو بجیکرنا پرۆژیت رو سی و ئیرانی دەیتە بکارئینان.

ملیشیاتیت تیراقی بتنی خو سەریخو لەشکەرئ ئەمریکا ناگفتیشن دا ژ ئیراقی دەرکەفن ئەو بزاق ل بن باندورا ئیرانی دەیتە کرن بەلکی نەخشی وی ژ رو سی بو دەریخستنا ئەمریکا ژ تیراقی هاتیە کیشان. گرۆفی (دلیل) فی چەندی پویتە پیکن و پششفەهاتنا سەرۆکی حەشدا شەعیە ژ لای رو سافە ل مۆسکو. چاڤیکەفتنا نوینەرئ نەمازەیی سەرۆکی تیکەتیا رو سی یی روژهلاتا نافین (نیکۆلای پاتروشیڤ) و وەزیری تەناهیە نەتەوی یا رو سی و سکریتیری کاروباریت دەرڤە (میخائیل بوگدانوف) دگەل سەرۆکی حەشدا شەعی یا تیراقی (فالح ئەلفەیاض) ل مۆسکو، کو بەحسی ئاریشیت تەناهیە دەفەرئ و مۆمکرن و بەرفەرەهکنا تیکەلی و هەفکاریا د نافرەیا تیراقی و رو سیادا دکەت، وی

سەرۆکی حەشدا شەعی فالح الفیاض دگەل وەزیری بەرەفانین یی رو سی هەر ل مۆسکو

ژێده‌ر مالپه‌رێ سته‌یگانی نه‌رویجی، رۆژا ۲۶/۴/۲۰۲۱ی
ترجومه‌کری ژ مالپه‌رێ سانا هاتیه‌ وه‌رگرتن. ئیک ژ
سه‌رۆکعه‌شیره‌تیت عه‌ره‌با ل ژوربێ رۆژه‌لاتی سووری یێ په‌ییکا
دیارکرن پشته‌فانیا سووری دژی کوردان دخوینیت.

چاره‌کا دی رۆسیا و ئیران یێ له‌شکه‌ره‌کی ژ
عه‌شیره‌تیت عه‌ره‌با ل ده‌قه‌ری‌ت کوردیت سوورین
چیدکه‌ن، دا شه‌رێ هێزیت کوردا، کو دبیژنی (قوات
سوریا ال‌دی‌مقراطیه‌/ قه‌سه‌د)، و ئەمریکا بکه‌ن، کۆ
ئه‌فه‌ ده‌قه‌ره‌کا ب پیترولی و چاندنی زه‌نگینه. ئەف
چه‌نده د نقتیسینا (خالد الخطاب) دا، د مونیتور دا
هاتیه - ژێده‌ری پیزانینا ل پارێزگه‌ها هه‌سه‌که ئەف
پیزانینه داینه (خالد الخطاب) کۆ تیدا هاتیه رۆسیا و
ئیران دی هاریکاریا پیتقی ده‌نه عه‌شیره‌تیت عه‌ره‌بیت
ده‌قه‌ری‌ دا کۆنترۆلی ژ ئەمریکا و (قه‌سه‌د) بستین.
ئو د فی مزاریدا سه‌رۆکعه‌شیره‌کی عه‌ره‌با زانیاری
داینه کۆ ئەو ژ هه‌یقا ئیک/۲۰۲۱ وه‌ره‌ شایینه (۴۰۰)
چه‌کدارا بو شه‌رێ (قه‌سه‌د) و ئەمریکا په‌یداکه‌ن و
بو دم و ده‌رفه‌ته‌کا باش به‌ره‌هه‌فکرینه.
دیسارۆسیا ل ژوری‌ ده‌قه‌ری‌ت کوردا ده‌وری‌ت
له‌شکه‌ری ب هه‌فکاری دگه‌ل تورکیا هه‌نه و
ده‌وری‌ت له‌شکه‌ری ل ژریا ده‌قه‌ری‌ت کوردا ب
هه‌فکاری دگه‌ل هێزیت سووری و ئیرانی هه‌نه، کۆ ژ
هه‌ردو لافه‌ کوردا و ئەمریکا دگفتیشیت دا بشکینیت.

د بیرهاتنیت (د. کامیران قه‌ره‌داغی) ییت سالی‌ت
حه‌فتیادا هاتیه کۆ ل وه‌ختی شوره‌شا ئیلونی،

رۆسیا و دوزا کوردی

فه‌گه‌ریانا رۆسیا و که‌فتنا رۆژه‌لاتی نافین پتر و
پتر د بازنی وی یی جیوپولیتیکدا به‌هه‌فکاریا وی یا
بی تخویب دگه‌ل ئیرانی، تورکیا و سووری و هه‌تا
چه‌نده‌کا باش دگه‌ل ئیراقی ژێ ژ لایه‌تیت سه‌ر ب
ئیرانی‌فه، رییبا پێشکه‌فتنا پرسا رزگارکرن کوردستانی
دگری‌ت، چنکی به‌رده‌وام شه‌رته‌کی هه‌فکاریا وه‌لاتیت
داگیرکه‌ری‌ت کوردستانی دگه‌ل رۆسیا دژی خو‌سه‌ریا
ده‌قه‌ری‌ت کوردایه و نه‌خاسمه د سۆزه‌ند و پرۆسیسا
هه‌فکاریا وان یا (ئه‌ستانه و سوچی) دا کۆ تۆکه شول
پیدکه‌ن. د هه‌ر کۆمبونه‌کا واندا بیت دقیت به‌حسی
ئیکگرتنا ئا‌خا سوورین و ته‌ناهی و وه‌جیت تورکیا و
ئیرانی بکه‌ن. رۆسیا ل ده‌می نوی و که‌فن گه‌له‌ک
جارا رۆفه‌کریه کو دژی کوردا راوه‌ستایه. پستی تورکیا
سیسته‌می (س ۴۰۰) ژ رۆسیا کپی، رۆسیا عه‌فرینی ب
ده‌ست تورکافه به‌ردا، دا تورکیا ژ خو‌ رازیکه‌ت. ئو
پاشی هاری تورکیا کر سه‌ری کانیی و گری سپی
ژی بگری‌ت، تورکیا ب رازیوونا رۆسی دگه‌ل رۆلی
سه‌رۆکی ئەمریکا (دونالد ترامپ) ی شیا وان جه‌ا
بگری‌ت. ئویرسا وه‌ختی سو‌قیه‌تی ژ دیسا رۆله‌کی
دوژمنی به‌رامبه‌ر کوردا هه‌بوویه. ژ وان زه‌هی‌زا
سو‌قیه‌تی ری دا ئیرانی کۆمارا مه‌بادی بشکینیت.
هه‌روه‌سا نه‌هیلانا کوردستانا سو‌ر کۆ دکه‌فته‌ ناف
تخویبیت سو‌قی‌تی و فه‌گوه‌ازت‌نا کوردا ژ ده‌قه‌ری‌ت
ناگۆرنۆقه‌ره‌باغ ل وه‌ختی ستالینی کۆمۆنیست. ئو ل
ده‌می هێرشا هه‌شدا شه‌عی ل سالا ۲۰۱۸ی هێرش
ده‌قه‌ری‌ت کورد کری و پستی ری‌فراندۆمی سی‌ره‌بی
وی دگه‌ل داگیرکه‌ری‌ت کوردستانی یی ئه‌ری‌نی و
دگه‌ل کوردا نه‌ری‌نی بوو.

راستی ئەفە جازا تیکێه وه‌جیت کوردا و ئەمیریکا و هیزێ؛ هه‌فسۆزا ب‌قی حەدی پێکفە هاتبە گریدان، بە‌لێ ئەف چەندە ژێ یا گریدای سەرەدەرێکرن و گێولێ سیاسی یێ سەرۆکیت ئەمیریکا و کەسانیت دەوربەریت وانە و ره‌وش و وه‌جیت سیاسی ییت نافدەوله‌تییە، باشترین میناک ژێ هه‌فکاریا ترامپی و ئەردوغانی ل‌رۆژئافایی کوردستانێ دژی کوردا، زێدەبارێ هندی کوردا تیزیکترین هه‌فسۆز بوون دگەل ئەمیریکا، لێ ئەمیریکا ل‌سوریا دەفەریت کوردی ب‌دەست تورکیافە بە‌ردان. ئو ب‌مه‌هانەیا کۆ ئیراق وه‌لاتەکی خۆسەر و خۆدان سەرورەیه ئەمیریکا نەشیا پێ ل‌هیزشیت حەشدا شەعبی بۆ سەر کەرکویکی و دەفەریت دی بگریت، ئەو تیریشیت ب‌هه‌فکاریا بە‌غدا و تەهرانێ ل‌سالا ٢٠١٧ی هاتینە کرن، ئەف چەندە ژ‌پاشەرۆژی ژێ دگریت.

تورکیا ب‌هیزا خۆیا لەشکەری شایە بزافا رزگارخووازا کوردی ل‌ژوری کوردستانێ نەبەس لاوازیکەت بە‌لکی بۆ لیدانا دەفەریت کوردستانێ ل‌ئیراقی ب‌مه‌هانەیا هه‌بوونا پەکه‌کی مفا ژێ کریه. دیسال دەفەریت کوردا ل‌سورپێ و هه‌فکاریا (یەپه‌گێ و پەکه‌کی) دەرفەت دایێ ل‌ژوری و رۆژهلانێ سورپێ دەفەریت کوردا تیکبەدەت. یەپه‌گە نەچارە خۆ ژ‌قی ره‌وشێ قۆرتالکەت و بە‌ری بیته‌ درەنگی تیکه‌لیت خۆ دگەل تورکیا نۆرمالیکەت.

ئیران ژێ ژ‌لایێ خۆفە به‌فکاریا رۆسیا یا بزافێ دکەت هییدی هییدی دەفەریت کوردی فەگەرینتە بن دەستێ رژیما ئەسەدی، ئەوا ل‌بن سیبەرا وی و رۆسیا دژی. ئیران وه‌کی وه‌لاتەکی دیکتاتور و لەشکەریزمی و خۆدان جەبلخانەیه‌کا لەشکەری یا به‌یز ل‌رۆژهلانێ کوردستانێ هەمی پێ ل‌بزافا رزگارخووازا کوردی گرتینە و لیواز و بێ بان‌دور کریه و یا بزافەکا مەزن دکەت ل‌ئیراقی ژێ دەفەرا کوردستانێ ب‌ریکا بە‌غدا بگفتیشیت و بیخیتە بن دەستێ ئیراقی و ئەو بخۆ ژێ کوردا دگفتیشیت.

چنکی پێشمەرگە دشیا ل‌وان باله‌فریت ئیراقی ب‌دەت، ییت ل‌مه‌ودایه‌کی گەلەک بلند نەدفرین، قی رێگریا هیزشیت ب‌فرۆکا ل‌سەر پێشمەرگە دیکر، ئینا سوڤیتێ باله‌فریت بلندتر دفرن دانە ئیراقی، دا بشین ل‌بلندامیه‌کا پتر ل‌هیزیت پێشمەرگە دی ب‌دەن و بیی پێشمەرگێ بشیت وان ب‌بخیت. هیژا قەرەداغی د‌بیرهاتنیت خۆدا دیسا دبیژیت: پستی سوژبەندا جەزائیر مصطفی بارزانی ب‌حوکمی شارەزاییا خۆ ب‌سەرەدەرێ دگەل سوڤیتێ دزانی کۆ سوڤیت چ پویته‌ی ب‌دوزا کوردا ناده‌ت، ژ‌بەر هندی نەفیا داخازا هاریکاری ژێ بکەت. ئو دەمی بیرهاتنیت کامیران قەرەداغی دەینە خاندن دیاردبیت، کۆ ل‌سالیته‌ حەفتیا چەکی ئیراقی یێ دژی شوپەشا کوردی ده‌اته بکارتینان، ژ‌ژ‌باله‌فرا بگره‌ مه‌تا دگه‌هیتە تانک و دەبابا یێ سوڤیتێ بوو و د‌وه‌جا سوڤیتدا نەبوو پشتا دوزا کوردا بگریت و وی پاره‌ی مەزنی ژ‌فرۆتتا فرۆکا و تانک و دەبابا و هەمی ره‌نگی دی یێ چەکی ژ‌ئیراقی بۆ ده‌ات ژ‌خۆ بکەت. دیسا قەرەداغی ئافری دده‌تی کۆ شارەزاییت لەشکەری ییت سوڤیتێ وه‌کی ریه‌ریت شارەزاییا لەشکەری دگەل لەشکەری ئیراقی دژی شوپەشا کوردا شولدر. ئەف چەندە وی مگرتی دپه‌ژرینیت یا دبیژیت، رۆس بەس هزر د‌بازرگانیا چەکیدا دکن. بۆ خویندنا بیرهاتنیت نفیسه‌فان و رۆژنامه‌فان کامیران قەرەداغی سەرەدانا مالپه‌ری /١٦٦٥٣/daraj.com/ بکە.

کوردستان ب‌دژواری یا کەفتیه د‌ناق‌ ن‌اش و باییت فەگەرینا کۆلۆنیا لیزمیدا .

نوکه هه‌قاله‌ندیته‌ تیکانە ییت دگەل کوردا بەس ئەمیریکا و هیزیت هه‌قاله‌ندانە و مانا وان ژێ ل‌بن گفاشتنا پرۆژیت کۆلۆنیا لیزمی ییت تورکیا و ئیران و هه‌فکاریا وان دگەل ئیمپریالیا رۆسی و چینی یه‌ ب

هندەك ژ وان شولیت بو پاراستنا ده‌فهریت نازاكرییت كوردآ فەر

ده‌فهریت كوردآ ژ بهر ئیكگرتن و هه‌فه‌یه‌مانیا رۆسیا، توركیا، ئیرانی و ئیراقی و پرۆژیت وان ییت كۆلۆنیالی گه‌له‌ك ده‌ینه‌ گفاشتن، ژ بهر وان گفاشتنا گه‌له‌ك ده‌فهریت كوردآ ییت به‌ری نۆكه‌ ل سورپی هاتینه‌ نازاكرن، ژ وان عه‌فرین، گری سپی و سه‌ری كانیی .. ئو ل ئیراقی ژى - كه‌ركویك، خانه‌قین، شنگال و ده‌فهریت دییت ژ ده‌ست كوردآ هاتینه‌ ده‌ریخست و ئەف گفاشته‌ ده‌به‌ده‌وامن، زنده‌باری هندى كۆل و هندەك وه‌ختا جاروبارا سستدبن. هیلیت گشتی ییت كۆلۆنیالیزما تركی و ئیرانی دیاردكهن، كۆ ته‌ناهییا ده‌فهریت كوردآ ییت ماین ژى گه‌ف و ترسیت لسه‌ر هه‌ین. ژ بهر كو ئەو گه‌ف و ترس بشه‌فه‌ك و رۆژه‌كا بجینابن، له‌وا پندقیه‌ كورد خو‌ گرونه‌كهن، به‌ره‌فیا خو‌ بكهن و خو‌ بو‌ قى ره‌وشى به‌ره‌فه‌كهن دا بشین ده‌فهریت نازاكری بپاریزن. فەرترین شول د قى قۆناغیدا، ئەوه، خال و بنگه‌هیت مه‌زیتیت پيشمه‌رگه‌ی و پۆلیسا ل درێژاهیا تخوییت د نا‌قه‌ه‌را ده‌فه‌رى و توركیا و ئیرانییدا دانن و هاری خه‌لكی بكهن دا فه‌گه‌رپنه‌ گونديت خو، دا توركیا و ئیران پتر مفای ژ وى فالاهیا ل ده‌فهریت تخویبی هه‌ی نه‌كهن. لسه‌ر قى چه‌ندى ب ره‌نگه‌كى باش و موكوم پارتیت رۆژه‌لاتى كوردستانى و (په‌كه‌كه) به‌ینه‌ تىگه‌هانن و هه‌روه‌سا به‌رده‌وام ناگه‌ه ژ تخویبی دگه‌ل داعشى و حه‌شدا شه‌عبی هه‌بیت، كو دژى كوردآ ده‌ینه‌ بكارئینان. تفىا مرۆفى كوردستانى یى پشتراست بیت، ئەو شه‌ریت توركیا وه‌سا نیشادده‌ت كو دگه‌ل په‌كه‌كى دكه‌ت و چه‌ند رۆژا لسه‌رىك ب باله‌فرا و چه‌كى گران ل جه‌ه‌كى دیاركى دده‌ت بیى كو په‌كه‌كى جه‌ه‌ك ژ هه‌ژى لى هه‌بیت، ژ پرۆپاگه‌نده‌یا ریخۆشكرنى بو‌ نا‌فاكرنا خال و بنگه‌هیت خو‌ ییت

له‌شكه‌رى ییت داگیركرنى پتفه‌تر تشته‌كى دى نینه‌. ئیكگرتنا كوردآ ل رۆژئاڤایى كوردستانى گه‌له‌ك یا فه‌ره‌ چیبیت و نورمالكرنا تىگه‌لیا دگه‌ل وه‌لاتیت ده‌وروبه‌ر چه‌ شوینگریت دى نینن جه‌ى وان بگرن، نه‌خاسمه‌، توركیا و ئیرانى كو د گۆپیتكا به‌یژبوونیدانه‌. هه‌كه‌ ئەفه‌ نه‌هیته‌ كرن، ده‌رفه‌ته‌كا مه‌زن یا هه‌ی كو ده‌فهریت كوردآ ل وى پارچا كوردستانى ژ لایى توركیا و رۆسیا و ئیرانى و رژیما ئەسه‌دیقه‌، حه‌تا ئۆپۆزیسیونا عه‌ره‌بى ژى ل سورپی، به‌ینه‌ تىكدان. جوگرافیا رۆژئاڤایى كوردستانى ژى گه‌له‌ك هاریكاره‌ ئەف چه‌نده‌ بقه‌ومیت و چاره‌یى كوردستانا سور بسه‌رى به‌یت. ئەفه‌ دى قه‌ومیت هه‌كه‌ پرۆژى ئەمریکى یى چىكرنا گۆهرینا ل سورپی سه‌رنه‌كه‌فت، نه‌خاسمه‌، كو رۆسى زه‌هیزه‌كا دژى وى چه‌ندیه‌ و ئیران و توركیا هاریدكهن.

چنكى كوردآ چه‌ ده‌وله‌ت نینن، چه‌ به‌ره‌فانیت نافده‌وله‌تى نینن بشین خو‌ پى ژ پرۆژیت ئیرانى و توركى و رۆسى بپاریزن، ئەو پرۆژیت دى دگه‌له‌ك سالیته‌ به‌یندا به‌رده‌وامین. دقیت كورد بو‌ پاراستنا فیدرالییا ده‌فهره‌ كوردستانى، كو کیانى تىكانه‌ یى قانونیه‌، بشین مفای ژ شه‌ریه‌تا ده‌وله‌تا ئیراقى بكهن. ئەو کیان د ناف و وه‌لاتیت داگیركه‌رىت كوردستانیدا یى ده‌فگۆتكریه‌ (معترف)، ئو دیته‌ بیته‌ بنگه‌هه‌ك یى به‌ریف خو‌سه‌رىن پتر پيشبكه‌فیت، ده‌مى پيشهاتیت بكیری ره‌وشا مه‌ به‌ین په‌یدابن و ئەف کیانه‌ وه‌كى پالده‌ره‌كى لیته‌یت بو‌ ده‌فهریت دى ییت كوردآ و بیته‌ بنگه‌هه‌ك، هه‌روه‌كى نوكه‌ ئەمریکا وه‌كى بنگه‌هه‌كى لوجستی بو‌ پشته‌فانیا رۆژئاڤایى كوردستانى بكاردئینیت.

ئیک ژ پر ترسترین فاکته‌ریته‌ گه‌فى ل نه‌مانا ده‌فهره‌ كوردستانى دكهن، چاوانیا سه‌ره‌ده‌ریكرتیبه‌ بو‌ فه‌گه‌راندا ده‌فهریت كوردستانى ییت ده‌رفه‌ی

لسەر هەر قۆرنه ته کۆ ئێراقی ددهت.

گرێدانا سۆزبه ندیا

د قی رهوشیدا دقیت کورد هژمارا دوژمنیت خو کیمکهن و شول ب وی گۆتنی بکهن یا دبیتیت: سه د هه فال دکیمن و دوژمنه ک گه له که. ئو هه فاله ندیا دگه ل هیزیت خودان باندوریت ده قهری و نافده وله تی گریده ن. داعش و حه شدا شه عی بو کوردستان دو هیزیت بترسن، کو ژ لای ئیران و تورکیا هه دینه بکارئینان، له وا تیکه لیت دگه ل تورکیا و ئیرانی پویته یی خو به رامبه ر فان هه ردو هیزای هه ی. دبیت شه ری چه کداری ب هاریکاریا هیزیت هه فسوز و ئیراقی دگه ل داعشی به یته کرن، لی چنکی حه شدا شه عی هیزه کا فه رمیا سه ر بده وله تا ئیراقی هه یه و یا ب ئیرانی هه گریدایه و ئیران پشته فانی و سه رکیشیا وی دکه ت، له وا شه ری چه کداری دگه ل وان یی سه رکه فتی نابیت، ژ به ر هندی پیتقیه سه ره ده ری ب تیکه گه هشتن دگه ل حه شدا شه عی به یته کرن و دا وه کی دوژمنی کوردا د خو نه گه هیت. داعش دی هه ر مینیت و هه می یی بزاقیدکه ن بو مانا خو مفای ژی بکه ن، خو نه مریکا و هه فاله ندیت نافده وله تی، رۆسیا، ئیرانی و تورکیا ژی. دقیت کورد ژی بشین مفای ژ هه بوونا داعشی بکه ن، نه خاسمه ، بو باشته رکه نا به ریپره ی کوردا ل ده قهریت کوردستان ییت فبه ر مادی ١٤٠١ دکه فن و تیکا هند بکه ن کو هه فاله ند و به غدا ژی پشتا وان بگرن.

مه رکه زیکرنا برابارا سیاسی

ل وه لاتیت خو سه ر؛ برابارا سیاسی، ل وه لاتیت دیموکراسی ب ریا قانونین و ده زگه هیت فه رمی ده یته دان و نه خشی به یزکنا مه رکه زیکرنا وی ده یته کیشان، به لی ل وه لاتیت نه دیموکراسی ژی

رێقه به ریا هه ری می بو سه ر ده قه را کوردستان. ل ئیراقی هه ر ژ چاخ می له کیی قیراوه ره و عه بدالکریم قاسمی و عبدالرحمن عارفی و سه دام حسینی چ جارا حکومیت ئیراقی حه قیت کوردا ییت له سه ر ژیکگرتی یان نه ویست د ده ستوریدا ده یین به نکه کۆ ته مام بجه نه ئینایه ، لیقه بوون بوویه نه گه ر بزاقا رزگار یخوازا کوردی ل ئیراقی فه گه ریته شو ره شا چه کداری و ژ یانا سیاسی یا مه ده نی ده رکه قیت و ره وشا ده قهریت کوردا بو خالا سفری و پتر عه ره بکرنی فه دگه ریته . دقیت قی جاری نه ف چه نده نه قه ومیت و کورد ب هشیاری و ب ریکت ناشتی و دیپلوماسی سه ره ده ری دگه ل پرسا ده قهریت کوردستان ییت ده رقه ی هه ری ما کوردستان بکه ت. پتخه مه ت قی چه ندی ژی فه ره شول به یته کر کو تیکه لیت باش دگه ل به غدا به یته فه ژاندن و ئیدارا فان ده قه را ب رییت دیموکراتی و هه لبژارتنا فه گه رینن، دا بشین ل فان ده قه را پتر خزمه تا پاراستنا کوردا بکه ن و ره وشا وان پتشیخن، دا ریا پتر عه ره بکرنی بگرن و هه که حکومه تا ئیراقی له سه ر بجیکرنا ده ستوری یا رژنه ییت، فه ره کورد ب بیهنف ره هی خو ل ده لیقه کۆ دی یی گوهرینا ل ئیراقی بگرن.

هه ر د قی واریدا هه بوون و پشکداریا کوردا ل ده سه له لاتداری و په ره له مانی ئیراقی گه ره نته کا گه له ک فه ره بو پاراستنا ده قه را کوردستان و مانا دیموکراسی ل ئیراقی. هندی کورد بشین به ریپره ی خو ل به غدا به یزبخن، دقیت رۆله کۆ پوزیتیف ل ئیراقی بگپرن و خو وه سا نیشابده ن کو د خزمه تا هه می گه لیت دی ییت ئیراقیدا بیت و تقیا دیموکراتی پتشیخن دا باوه ری و هه فسوزیا هه می خه لکی ئیراقی ده سخویخن و به ره نگاریا هیزیت سیاسی ییت عه ره بی کیمکه ن و ژ په یدا کرنا مه یدانا نفشه ریسی و په یاما نه ته وی یا دژوار دویره کفن و به رده وام بزاق بو ئیراقه کا مه ده نی و دیموکراتی به یته کرن، چونکی ره وشا هه می ئیراقی بریاری

هه‌ژمار کوردیدا گه‌له‌ک ژ پرۆپاگه‌نده‌یا دوژمنا خرابه‌تره، دقیت فورمه‌کێ ته‌ناتر و مه‌ده‌نیه‌ر وه‌ر‌ب‌گ‌ریه‌ت. دێ ته‌ناهێ و ئالۆزی ل ده‌قه‌ریه‌ت دی ده‌مه‌مه‌میه‌ن، تو‌رکیا و ئی‌ران دێ جار هه‌یدی هه‌یدی و جار ژێ بله‌ز ده‌قه‌ریه‌ت کوردا گه‌ش‌ت‌ش، چن‌کو فه‌گه‌راندنا کۆلۆنیالیزمی و ان وه‌سا پالده‌ت، له‌وا پیدیه‌ کورد بۆ ره‌وشیته‌ باش و خرابیته‌ ل ده‌قه‌ریه‌ت چید‌بن د به‌ره‌هه‌فین. پش‌ه‌ه‌ایته‌ت سیاسی یه‌ت هه‌ریه‌می و نافه‌ه‌وله‌تی دێ بریاری لسه‌ر هه‌ندی ده‌ن، کا ئه‌ف پرۆژیه‌ت کۆلۆنیالی هه‌تا که‌نگی دێ ده‌به‌رده‌وامیه‌ن و دێ ل کی‌ری راوه‌ستن.

هه‌ره‌نده‌ سیسته‌می نافه‌ه‌وله‌تی و وه‌ج (م‌ص‌ال‌ح) و هه‌ف‌کاریا تو‌رکیا، ئی‌ران، سو‌ریه‌، ئی‌راق و رو‌سی ئاسه‌ته‌نگن به‌رامبه‌ر دوزا کورده‌ی، به‌لێ ده‌ره‌فه‌تا وی ئیکه‌ ژێ یا هه‌ی شاشیه‌ت تو‌رکیا و ئی‌ران وه‌کی یه‌ت رۆژما سه‌دامی و گه‌ش‌ته‌یه‌ت وه‌لاتیه‌ت رۆژنا‌فا ده‌ره‌فه‌تیه‌ت مه‌زن‌تر بۆ کوردا د مه‌ودایه‌ت درێژدا چیکه‌ن. بۆ قی چهن‌دی دقیت کورده‌ی وه‌ر‌بان‌دنا سیاسی یا به‌رده‌وام و دینامیکی ده‌قه‌ریه‌ت خو‌ یه‌ت ئازاد به‌ر‌پ‌ری‌زن، دا رۆلی وان ژ ده‌سه‌ت نه‌چیه‌ت و د بوویه‌رادا هه‌مین پش‌ک‌دار، دا بشین مه‌فای ژ ره‌وشیته‌ نوی بکه‌ن، ده‌می په‌یداد‌بن.

سه‌ر‌ک‌یش وی بریاری بۆ خو‌ ده‌یلن و دا ژ ره‌وشیته‌ ترس لسه‌ر ته‌ناهیا وان هه‌ی ده‌ر‌ب‌از‌به‌ن قانۆنیا دگۆه‌رن. ل ده‌قه‌را کورده‌ستانێ بریارا سیاسی یا چاره‌ی دیارده‌که‌ت دو به‌ره‌کی یا که‌فیه‌ت. بوویه‌ریه‌ت که‌فتنا که‌ر‌کو‌ک و پاشی ده‌قه‌ریه‌ت دی ل سالا ٢٠١٧ ئی باش‌ترین میناکیته‌ قی چهن‌دینه‌. بۆ به‌ده‌له‌فه‌کرنا قی چهن‌دی کورده‌ پش‌ته‌ی به‌ره‌یه‌کی سیاسی یه‌ت دو‌مه‌دریژ و هه‌ف‌سه‌ۆزه‌کا س‌تر‌اتی‌جی یا ته‌فایه‌ی ل نافه‌را هه‌می پارتیانه‌ کۆ نویزه‌نی تیدا به‌یه‌ته‌ کرن، دا بۆ پاراستنا هه‌ریه‌می ژ گه‌ش‌ته‌نا پرۆژه‌یه‌ت تو‌رکیا و ئی‌ران یه‌ت دینامیکی ده‌به‌ره‌هه‌فین.

ته‌ناهیا ئابووری

ژیا‌نا فه‌رمان‌به‌را و خه‌ل‌کێ دی وه‌کی ئالافه‌کی ل دژی ده‌قه‌را کورده‌ستانێ د ده‌سه‌ت به‌غ‌دادا بیت که‌له‌ک یا به‌ترسه‌. ژیا‌نا خه‌ل‌کی یا هه‌یه‌فانه‌ دقیت بکه‌فیه‌ت به‌ری پش‌ته‌به‌رنا ئافاه‌ی و قه‌سه‌ر و پرۆژه‌یه‌ت نه‌پ‌راسته‌پ‌راسته‌ بژیا‌نا خه‌ل‌کیه‌ گ‌ری‌دای، دا به‌ره‌نگاری د ناف ده‌قه‌ریه‌ت بخو‌دا کیمبیه‌ت و زه‌ت (فه‌ع‌ال) نه‌بیه‌ت، ل ده‌قه‌را کورده‌ستانێ هه‌بوونا به‌ره‌نگاریه‌ت باش‌ترین بنگه‌ه‌ی تیک‌دا‌ئیه‌ه‌. گۆتار و پرۆپاگه‌نده‌یا هه‌ف‌کیه‌ت یا دژوار د نافه‌را

ژێده‌ر

٢٠٢١ رۆژنامه‌یا ترک پرس ب وه‌رگرتن ژ رۆژنامه‌یا القدس العربی	٢٠٢١/٢/٢٠ باکیر، پرۆژا	Derimot.no, from midt-osten newspaper, ٢٣,٠١,٢٠١٩, Thierry Meyssan
نقیسه‌نا نفیسه‌ری تو‌رک د. علی حسین باکیر، رۆژنامه‌یا تو‌رک پ‌ر‌ت‌س‌دا هاتی ل‌رۆژا ٢٠٢١/٢/٢٠	٢٠٢٠ ئی لاپه‌ری ئه‌له‌کترونی یا تله‌فزیونا الحرة ١٦ / ٢ / ٢٠٢٠	Derimot.no, from midt-osten newspaper, ٠٤,٠٤,٢٠٢١, Thierry Meyssan
Håkon Hestvik, nettside Solvberget	٢٠٢١ / ٢٠١٩/٣/٩ رۆژنامه‌یا الشروق	په‌رتۆکا رالف پیتر، چ جار مه‌یدانا شه‌ری بجه‌نه‌هه‌یله
constituteproject.org, R T arabic ٢٠٢١/٤/٧	٢٠٢١ / ٢٠٢١ / ٣ / ٨ رۆژنامه‌یا ترک پرس	ده‌رۆن‌ناسی نه‌رویه‌ی هه‌لگه‌ سمبیه‌، سه‌مینار ئۆسلۆ زه‌ف‌ستا‌نا ٢٠١٩ ئی
الحدث عربی، ٢٦,٠٤,٢٠٢١, Steigan.no	١٩٢٣ ئی لاپه‌ری المعهد المصری للدراسات . نافه‌رۆکا په‌یمانانا لوزان	روبین رایته‌، رۆژنامه‌یا نیویورک تایمز ٢٠١٣ ئی
١٦٦٥٣/daraj.com /بیره‌وریته‌ نفیسه‌ر و رۆژنامه‌فان کامران قه‌ره‌داغی ده‌ر‌باری شو‌ره‌شا کورده‌ی لسا‌لین هه‌فتیان	٢٠٢١ / ٥ رۆژنامه‌یا العالم یا ئی‌رانی، بزمانی عه‌ره‌بی ل / ٢٠٢١ / ٥	چاقیه‌که‌فتنا داود ئۆغلو ده‌گه‌ل که‌نالی کورده‌ستان ٢٠٢١/٥/١١ ل‌رۆژا
	Years ١٠٠ Gorge Friedman, The Next رۆژنامه‌یا شرق الاوسط ٢٠٢١ / ٣ / ٢١	٢٠٢١ / ٥ / ١١ رۆژنامه‌یا تو‌رک پ‌ر‌ت‌س. نفیسه‌نا د. علی حسین
	کوتارا نفیسه‌ری تو‌رک توران قه‌شلاقچی، ٥ / ٧ /	

سەردەگرتنا سەفارەتخانەیا سویدی!

وهرگیران ژ بیتین لاتینی: رزگار کیستەیی

نقیسین: یه کتا ئوزونوغلو

**ل ته‌فاهیا جیهانی د سالا ۱۹۷۴'ان ده پشتی یهکتیا سوڤیه‌تان، د ناڤا وه‌لاتین
ئه‌ورۆپایی ده وه‌لاتی کۆ خوه‌نده‌کارین کورد هه‌ری زیده لی دمان چه‌کۆسلۆڤاکیا بوو.
زیده‌تری ۱۰۰ خوه‌نده‌کار لی هه‌بوون.**

(ده فاکتۆ) خوه‌دی گۆتن بوو و سهرۆکێ کوردان
مسته‌فا بارزانی ده، باندۆره‌که زیده ل سهر هه‌ژمارا
خوه‌نده‌کارین کورد ئا ل چه‌کۆسلۆڤاکیای کربوو.
ژ به‌ر کۆ ل گۆری ڤی په‌یمانێ مسته‌فا بارزانی
ژ سه‌دام حسین خوه‌ستبوو کۆ ۵ سه‌ڤیرین ئیراقت
یین ل جیهانی کورد بن ئانکو پدک، بن و ئه‌ڤ
داخواز هاتبوو قه‌بوولکرن. د ڤی چارچۆڤه‌یی ده

ل ته‌فاهیا جیهانی د سالا ۱۹۷۴'ان ده پشتی یهکتیا
سوڤیه‌تان، د ناڤا وه‌لاتین ئه‌ورۆپایی ده وه‌لاتی
کۆ خوه‌نده‌کارین کورد هه‌ری زیده لی دمان
چه‌کۆسلۆڤاکیا بوو. زیده‌تری ۱۰۰ خوه‌نده‌کار لی
هه‌بوون.
په‌یمانا ئۆتۆنۆمی یا د ۱۱. ۳. ۱۹۷۰'ان ده د ناڤه‌را
سه‌دام حسین کۆ د ریفه‌برنا وه‌لات ده ب ئاوايه‌کی

راست بو چهپ: ئدریس بارزانی - مهلا مستهفا بارزانی - محسن دزهیی

جارا ئەول و هەر وها جارا داوی ههتا ئادارا سالا ۱۹۷۴ان لووکسا ههبوونا هیزا دهولهتهکی یا ل پشت خوه حیس کر.

سهدام حسین پهیمانا ئۆتۆنۆمی یا ب مستهفا بارزانی ره د ئادارا ۱۹۷۴ان ده درێژ نه کر. لهوما د ئاڤهرا کوردان و حکومهتا ئاڤهندی یا بهعسی ده شهر ده رکته. ئاپی مه یی محسن ژ ی ووندا بوو. ژخوه دڤیا ووندا بیه ژ ی. ژ بهر کو سهدام حسین ژ حکومهتا چه کۆسلۆڤاکیای خوه ست کو ئاپی مه محسن بگرن و رادهستی ئیراقی بکن! دهولهتا چه کۆسلۆڤاکیای ژ ی دی فه ریشه یی مه یی دلۆفان کو ئەم دپاراستن بگرتا و بشاندا ئیراقی ئانکو رادهستی سهدام بکر!

پشتی چووینا فه ریشه یی مه یی پاراستنی ئاپی محسن و دهستی بکرن شهر، ئەم دیسا بوون ژ وان که سین باسکشهستی و بووون ئەو خوهنده کارین هەر تم تین شوپاندن. فیتجاری یین کو ئەم ب وه کلی دشۆپاندن، چه کۆسلۆڤاکیا بوو. د وی ده می ده من خوه

بارزانی کاریبوو کو ژ هه فالین خوه محسن دزهیی بشینه پایته ختا چه کۆسلۆڤاکیای پراگی. دهما شاندى ژ ی دزهیی ته مبیه کر بوو کو یهک ژ په یورا وی یا ئەساسی ئەوه کو ل چه کۆسلۆڤاکیای ژ خوهنده کارین کورد ره ببه ئالیکار و ژ وان ره ده رفه تین وسا چیکه کو بکارن ژ هەر فرسه ندا پهروه ده یی سوود وه رگرن. ژ بهر کو د سالا ۱۹۵۸ان ده دهما مستهفا بارزانی ۱۲ سال پشتره ژ سرگونا خوه یا مه جبووری یا ل سوڤیه تی فه دگه ره ئیراقی، راسته راسته ناچه. ل سهر پراگی ده ریاس دبه. د وی ئاڤه ری ده هه تا ده مه کی ل فر دمی نه، ده رفه تین پهروه ده یی یین ل پراگی هین دبه و دینه کو پێشه روژا کوردستانی ژ ی د پهروه ده یی ده یه. و چاوا کو فه دگه ره ئیراقی ژ ی ژ بو کو خوهنده کارین کورد بچن پراگی، وان ته شویق دکه. بیی کو فه رق و جوداهی یی بخه ئاڤهرا وان، د ناف که سین شاندبوون چه کۆسلۆڤاکیای ده ژ هەر چار پارچه یین کوردستانی خوهنده کارین کورد هه بوون. سازین پهروه ده یی یین چه کۆسلۆڤاکیای ل پێشیا خوهنده کارین کورد فه کر بوون.

محسن دزهیی ژ ۱۹۷۰ی ههتا سالا ۱۹۷۴ان سه فی ری ئیراقی یی چه کۆسلۆڤاکیای بوو. ژ بو کو ده رفه تان ژ خوهنده کارین کورد ره چیکه، که تبوو ئاڤا هه ولدانان. وهک خوهنده کارین کورد تین کو د وی ده می ده مه ل چه کۆسلۆڤاکیای دخه ند، د ژ یانا خوه ده یه که مین جار بوو کو مه حیس دکر بی کا پشتگریا دهوله تی تشته کی چاوا یه. هەر چقاس ئەف پشتگریا دهوله تی نه یا وی دهوله تا کو ئەم ژ ی هاتبوون به ژ ی، هه بوونا ئاپی محسن کو ته کانه هیزا پالپشتا مه بوو و ئەم ب دلۆفانی ژ هەر پرسگریکی دپاراستن. هه بوونا وی بوو کو نه دهشت ئەم ستووی خوه خوار بکن! و یی دن ژ ی سه روکی یه کتیا خوهنده کارین کورد تین نه ورۆپایی کهک تارک ئاکره وی بوو! ل کیژان ده فه را نه ورۆپایی دبه بلا بیه، ژ بو چاره سه رکرنا پرسگریکا هەر خوهنده کاره کی ئەو ب شه خسی خوه دچوو. ئەف لووکسا مه ههتا سالا ۱۹۷۴ان ژ ی به رده وام کر. ئەز د مه ها ۱۰ه مین ئا سالا ۱۹۷۱ان ده هاتبووم چه کۆسلۆڤاکیای. وهک کورده کی من د ژ یانا خوه ده

وارگه‌هان گه‌ریان و مه‌د نایه‌را خوه‌ده نیقاشین دوو‌فدریژ کرن بئ‌کائهم ئی‌چ بکن و ریبازه‌کی چاوا بدن پیشیا خوه. لئ‌هه‌ر ده‌قه‌یا دچوو ژ کیسی هه‌فالین مه‌دچوو کۆ مه‌وه‌ک پیشه‌روژا وه‌لاتی خوه یی‌دخوه‌ست ئافا بکن ددیتن. ده‌ما د ساعه‌تین به‌ر ب‌ئیقاری قه‌فه‌دگه‌ریام وارگه‌ها خوه، ل‌سه‌ر جاده‌یا سلاف‌کۆفایین دو‌که‌سین سقیل ئه‌ز دام سه‌کناندن. تشته‌کی دشبیا ناسنامه‌یی ژ به‌ریکین خوه‌ده‌رختن و ئیدا کرن کۆ ژ ئیستیخباراتی نه‌. ژ من ره‌گۆتن؛ ” خوه‌نه‌ده‌ناف وان خوه‌نده‌کارین کورد ئین ژ ئیراقی. خوه‌ژ وان دوور بخه. تو‌ژ ترکیه‌یی هاتیه‌فر. ترکیه‌ئهداما ناتۆ‌یییه‌کۆ دژمنی مه‌یه. له‌وما هه‌وجه‌ناکه‌تو بترسی. گه‌ر بخوازی نه‌ته‌نی خوه‌ندنا زانینگه‌هی، تو‌دکاری ئیه‌تیساسا خوه‌ژی ل‌چه‌کۆسلۆف‌اکیاپی بکی. “ ب‌قان گۆنتان و ب‌یین مینا وان ره‌خوه‌ستن ژ هیله‌کی قه‌مه‌من بترسین و ژ هیلادن قه‌ژی باوه‌ریی بدن من. ئاها دقیا بوو ئه‌ف‌یه‌ک ل‌من نه‌هاتبوویا کرن! ب‌وی شه‌فی ره‌ئه‌ز ئیدی ل‌وارگه‌ها خوه‌نهام و ئیدی ل‌وارگه‌ها هه‌فالین خوه‌یین کورد ئین ژ یراق و سووریه‌یی دمام. من بریار دا کۆ ئیدی ل‌جه‌م وان مینم و چووم جه‌م وان. لئ‌به‌لئ‌که‌تن و ده‌رکه‌تنا هه‌موو وارگه‌هان ده‌اتن کۆنترۆل‌کرن و هه‌تا ناسنامه‌یه‌بوویا ژیه‌که‌سه‌کی نه‌دکاریا بکه‌قه‌وارگه‌هی. ده‌ما ده‌که‌تی وارگه‌هه‌کی هه‌وجه‌بوو ته‌ناسنامه‌یا خوه‌نیشان دابوویا، پیره‌ژئین ل‌ره‌سه‌پسیۆنی کۆ ژ بو‌ئیستیخباراتی دخه‌بتیان ژی نافین وه‌ل‌تۆماره‌کی تۆمار دکرن. گه‌ر تو‌بچوو یا سه‌ردانی ژیه‌ته‌دکاریا هه‌ری ده‌ره‌نگ هه‌تا ساعه‌ت ٢٢.٠٠ ان ل‌ور مینی. ژ به‌ر کۆ ئهم د‌ته‌مامیا ژیا نا خوه‌ده‌هاتبوون شوپاندن، مینا هه‌ر خوه‌نده‌کاره‌کی کورد ئه‌ز ژیه‌بو‌ده‌باسکرنا فی‌ئاسته‌نگی ئیدی شاره‌زا بوو بووم.

د‌وان روژان ده‌ئانکو د‌سباتا سالا ١٩٧٥ ان ده‌مه‌به‌یست کۆ هه‌فالئ‌مه‌فادال هاتیه‌گرتن کۆ ژ کوردین ئیراقی بوو و ب‌ژنه‌که‌ژ ئه‌سلئ‌خوه‌چه‌کی ره‌زه‌وجی بوو. فادال ل‌گه‌ل هه‌فژینا خوه‌یا هیزا، ل‌پراگ ٨ ئی د‌ماله‌که‌بچووک ده‌دژیا. هه‌فژینا وی

ب‌ته‌مامی دابوو په‌روه‌رده‌یا خوه. ژخوه‌زانینگه‌ها چارلسی کۆ من لئ‌دخوه‌ند گه‌له‌ک‌زه‌همه‌ت بوو. د‌ده‌مین خوه‌یین قالا ده‌ژی من شانۆیین کاره‌ل چاپه‌ک کۆ نافووده‌نگترین نفیسکاری چه‌کانه، وه‌ردگه‌راندن کوردی. ئه‌ز خوه‌نده‌کاری یه‌که‌مین و یی‌داوی یی‌کورد بووم کۆ ل‌چارلسی دخوه‌ند. که‌سین به‌ریا من جه‌رباندن یان ده‌مه‌ک‌پشته‌ده‌ف ژیه‌ردا بوون ئان ژیه‌به‌ر نه‌سه‌رکه‌فتیوونا خوه‌ژ زانینگه‌هی هاتبوون دوورخستن.

ته‌مامیا روژا من د‌نافه‌را زانینگه‌ه، پرتوو‌کخانه‌یا نه‌ته‌وه‌یی و وارگه‌هی ده‌ده‌ریاس د‌بوو. جارنا د‌داویا هه‌فته‌یی ده‌ل‌گه‌ل هه‌فالئ‌خوه‌یی ئۆده‌یی پافه‌ل د‌چووم سه‌ردانا د‌یرا مه‌زه‌با وی و ب‌دیپۆزیتیفیان ل‌سه‌ر خا‌کا پیروژ ئا د‌ته‌وراتی ده‌من سه‌مینهر ددان. ب‌سایا وان سه‌مینهران گه‌له‌ک‌زانیا رین وی مه‌زه‌بی کۆ نه‌ل‌چار ئالیین جیهانی به‌لاف بوونه، کوردستانی ناس‌دکن. گه‌له‌مه‌ریا که‌سین ژ وی مه‌زه‌بی ب‌ئه‌سلئ‌خوه‌جه‌وو نه. ژ بو‌خوه‌ژ فرکرنا هیتلهر خه‌لاس بکن، ده‌ریاسی مه‌زه‌با خرستیانان ئا هه‌ری زیده‌نیزی جه‌ووتی بوو بوون. و ته‌کانه‌هه‌فالین من ئه‌و بوون.

د‌ده‌مه‌کی کۆ روژین من وه‌اب‌خه‌باتان قه‌زیده‌تژه‌ده‌ریاس د‌بوون، خوه‌نده‌کاره‌کی کورد هات وارگه‌هی و ئاگاهیه‌کی نه‌خوه‌ش دا‌من. د‌گۆت کۆ هه‌ر هه‌فته‌یی خوه‌نده‌کاره‌کی کورد تی‌گرتن، ب‌بالا فری دشینن به‌خداپی و چاوا کۆ د‌گه‌ژن به‌خداپی ژیه‌ل‌مه‌یدانی تین بدارقه‌کرن.

ئه‌ز ب‌له‌ز و به‌ز چووم وارگه‌هه‌که‌کۆ کوردین مه‌لئ‌زیده‌دمان و پشته‌ژی چووم یه‌که‌دن. خوه‌نده‌کارین کورد ب‌گشتی ل‌چار وارگه‌هان د‌مان. ته‌قان ژیه‌تشتین کۆ من به‌یستبوون ئه‌ری کرن. ب‌راستی ژیه‌هه‌فالین مه‌یین کورد ئین ژ ئیراقی یه‌ک ب‌یه‌ک ئان ژیه‌جۆت ب‌جۆت ده‌اتن گرتن و د‌هه‌ر روژا پینجشه‌می ده‌ژ لۆندۆنی دشاندن پراگی و ژ پراگی ژیه‌ب‌بالا فری دشاندن به‌خداپی.

ژ به‌ر فی‌مه‌سه‌له‌یی ئهم هه‌موو ب‌ئاوایه‌کی خوه‌زایی که‌تبوون ئافا فکاران. دو‌روژان ئهم ل‌هه‌موو

ئەم دەملدەست ل جەهەکی فەشارتی جڤیان و مە بریار دا کۆ ب سەر سەفەرەتخانەیا سویدی دە بگرن! سوید وەلاتەکی بیالی بوو لەوما ژ بو چالاکیی مە ئەو دەر تەرجیە کر. ژ بەر کۆ وەلاتەکی بیالی بوو دی نەکاریبوونا مە ب سیخوورتیی تاوانبار بکن!

یەک ژ هەریمین هەری زیدە ل پراگێ د بن فەنھیریئ دە زی جھتی سەفەرەتخانەیا سویدی بوو. ب قاسی ۴۰۰ میترویان ژ قەسرا سەرۆکۆماریی و ب قاسی ۲۰۰ میترویان ژ ل دووری وەزارەتا کارین دەرفە بوو...! د ئەساسی خوە دە سویرە ژ وەلاتەکی بیالی بوو و سەفەرەتخانەیا وی ژ بو سەردەگرتی ل جەهەکی گەلەک گونجاف بوو. لئ مە بریارا خوە ژ بو سویدی دا. ژ بەر کۆ ل جەهەکی و سا بوو کۆ ئەو ئیشا مە دژیا ل ور دی بێهتر بەاتا بەیست. ژ بو کۆ زیدە بالی نەکشین سەر خوە، د ناڤەرا دەمین جودا دە ئەم یەک ب یەک یان ژ جۆت ب جۆت هاتن ناڤاھیا سەفەرەتخانەیی.

ژ وان کەسین د سەری دە کەتبوون سەفەرەتخانەین ئەز و حەجی ژ هەبوون. ناڤەینەکی کن پشتی دەرگەھی، کۆریدۆرەک هەبوو کۆ دچوو ئەیوانەکە مەزن ئا چارگۆشە. ل ئەیوانی تەنی ۴ ماسە هەبوون و ل دەردۆرا وان ژ یالداک هەبوون. تام ل هەمبەری کەتتا ئەیوانی ژ رەسەپسیۆن هەبوو. ل رەسەپسیۆن ژ ژنەکە ناڤسەرە یا چەکی هەبوو کۆ ژ بزافا وی یا بەدەنی خویا بوو کۆ ژ بو ئیستیخباراتا چەکۆسلۆڤاکیایی دخبەتە. من خوە نیزی وی کر، ژ رە گۆت کۆ دخوازم بچم سویدی و من ژئی خوەست کۆ بەلگەیین سەرلیدانی بین کۆ دقئ بین تژەکرن بەدە من. ب ئورین نیژادپەرەست ل من نھیری و ب دلساری بەلگە دانە من. باوەرم هەکە ژ دەستی وی بەاتا دی ئەز بگرتما و ب دەستین خوە ئیشکەنجە بکرا. من وەکە کۆ وان بەلگەیان تژە دکم خوە مژوول دکر و حەجی ژ ل ماسەیا هەمبەری من هەمان تشت دکر. حەجی گەلەک ب ئاقلانە تەڤگەریا و ژ ژئی رە دگۆت کۆ هەنەک بەشین د فۆرمی دە فیم نەکرنە و ژئی پرس دکرن. هەتا جار ب جار پی رە هەنەک دکرن. د قئ ناڤەری دە هەڤالیین دن ژ ب هەمان

ئاگاھیا گرتنی دابوو مە. ئیدی تەهەموول ژئی هەتا قئ دەری بوو! من و حەجی ئەهەمدی دەملدەست ئینیسیاتیف گرت و مە لژنەیک ئاڤا کر. وەک لژنەیی، ژ ئەول ئەم چوون وەزارەتا کارین دەرفە و پشتە ژ چوون لژنەیا نافەندی یا پارتیا کۆمونیست. بیگومان هەر جھتی کۆ ئەم چوو بوونی مە رەوشا هەیی ب وان رە پارڤە کر و وان ژئی گوهدار کر لئ پشتە ئەم قەوراندن. حەجی ئەهەمدی ژ ئیرانی بوو ئانکو ممکن نەبوو من ژئی ل گەل وی رادەستی ئیرانی بکن. لئ ئەم هەموو کورد بوون. دبە کۆ ئەم نەدھاتن رادەستکر لئ بەلئ براین مە رادەستی مرنئ دکرن و ئەف نەدھات وی مانەیی کۆ ئەم ل هەمبەری قئ یەکی بیدەنگ مینن! پشتی هەر سازیا کۆ مە سەری لئ ددا ئەم قەوراندن، مە فیم کر کۆ ئیدی رەوشا مە د ئاستەکە خەتەرناک دەیە. لئ ما ل وەلاتەکی کۆمونیست دی ژ دەستی مە چ بەاتا؟ ئەم کەسین بیانی بوون لەوما دەرکەتتا ژ وەلات ژئی گریدیایی دەستورا دەولەتی بوو. ژئی رە دگۆتن “وەلاتی پەردەیا هەسنی. “ ژ بلی قئ ما دکارن چ ناڤەکی دن لئ بکن؟

ژ بو رزگارکرنا فادل و هەڤالیین کورد ئین ژ ئیراقی کۆ ل پەیی وی دی بەاتنا رادەستکر، د داویا داوی دە وەک رییا داوی ئەز و حەجی گەشتن وی قەناعەتی کۆ ئەم ب سەر سەفەرەتخانەیا ل پراگێ دە بگرن. د قئ ناڤەری دە مە ژ هەڤالیین خوە بین ل سلۆڤاکیایی رە ژئی ئاگاھی شاند کۆ د زووترن دەم دە بین پراگێ. قەت نەپرسن بی کا مە ئاگاھی چاوا ژ وان رە شاند. د سەردەمەکە کۆ تەلەفۆن نەدھاتن بکاراین، داینیا پەیوەندیان کارەکی زەھمەت بوو. ب زمانەکی شیفرەیی مە ل سەر تەلگرافئ پی رە پەیوەندی دانین. هەڤالیین مە بین ل سلۆڤاکیایی چاوا کۆ تەلگرافا مە یا بشیفرە گەشت بەر دەستی وان، د روژا دویمین دە هاتن جەم مە. ئانکو د روژا سێشەمی دە. ژ بو رزگارکرنا فادل تەنی دو روژین مە مابوون. وەکە کۆ من بەریا نھا ژئی قال کربوو، بالافرا کۆ ژ لۆندۆنی دەت پراگێ و ل سەر پراگێ دچوو بەخدایی تەنی د روژا پینجشەمی دە دچوو.

محسن دزه‌یی و سه‌رۆکۆماری چه‌کۆسلۆفاکیای گهن‌رال لودفک سفۆبۆدا

ژ بو سه‌رلیدانا فیزه‌یی هاتنه فر. دانوستاندنا مه هه‌ر کۆ چوو دژوارتر بوو. ئارمانجا مه ئه‌و بوو کۆ هه‌نک دن ژێ ده‌ما مه‌ چیبه‌ دا کۆ هه‌فالین مه‌ یین دن ژێ بکارن خوه‌ بگه‌ینن هوندر. لی ژنک د جاره‌کی ده‌ ته‌قیه‌، راهشت ته‌له‌فۆنی و گۆت: ” گه‌ر هوون ده‌رنه‌که‌فن ئه‌ز ئی گازی پۆلیسان بکم. “ چاوا کۆ وی وسا کر، دو هه‌فالین مه‌ ده‌ملده‌ست راهشت ماسه‌یین ل ئه‌یوانی و برن خستن پشتا ده‌رگه‌هی کۆ ب قاسی ۸- ۱۰ جم ان ستوور بوو و ب هیسانی نه‌دکاریا بهاتا شانکندن. هه‌که‌ ده‌ری دابوونا زۆری ژێ نه‌دکاریان ژ ده‌رفه‌ فه‌کن! کۆریدۆر هه‌ری زێده‌ ده‌ردۆرا میترویه‌ک و نیشان فره‌ه بوو له‌وما ب راستی ژێ وان ماسه‌یان ژ هوندر فه‌ ده‌ری ئاسی کربوو و وسا گرتبوو کۆ ژ ده‌ر فه‌ نه‌دکاریا بهاتا فه‌کن. ژنک زێده‌ ب هیس بوو و ژ ره‌خه‌کی فه‌ ل مه‌ دقیریا و ل ره‌خا دن ژێ ب پۆلیسان ره‌ خه‌به‌ر ددا! ب دژواربوونا نیقاشی ره‌ ده‌ریی ژ جامی یی ل پشتا ره‌سه‌پسیونی فه‌بوو و که‌سه‌کی گرگه‌ کۆ خویا بوو سویدییه‌ که‌ته‌ هوندر و گۆت: ” ل فر چه‌ دقه‌ومه‌؟ “ د وی نافه‌ری ده‌ مه‌ ته‌فان ژێ ئه‌و کارتین خوه‌نده‌کاریی یین نافنه‌ته‌وه‌یی نیسانی وی دان (هه‌فالی مه‌ حه‌جی

ئاوایی که‌تن ئه‌یوانی! مه‌ ژ وان ئیشاره‌ت و میمیکن وی یین وه‌کی یین سیخووران کۆ هه‌شک و ژ خوه‌ باوه‌ر بوون حیس کر کۆ ب زنده‌بوونا هه‌ژمارا مه‌ ره‌ دلنه‌ره‌هه‌ت ده‌به‌، ژخوه‌ ئه‌م هه‌موو ژێ ژ رۆژهلاتا نافین بوون و خوه‌دی شه‌که‌کی ئه‌گرتۆتیک بوون. باوه‌رم ژ رۆژا کۆ ئه‌و ئافه‌یا سه‌فه‌راتخانه‌یی هاتیه‌ چیکرن هه‌تا نه‌ات جارن د جاره‌کی ده‌ ئه‌وقاس که‌سین ژ رۆژهلاتا نافین نه‌که‌تبوون فن ئه‌یوانی. ” وه‌لاتی په‌رده‌یا هه‌سنى “ بوو له‌وما هه‌ژمارا که‌سین ژ ده‌رفه‌یی ئه‌ورۆپایی ده‌اتن چه‌کۆسلۆفاکیای پر بسینۆر بوو!

ده‌ما هه‌ژمارا مه‌ گه‌شتی ده‌ردۆرا ۲۰ که‌سان، ترسا دلئ وی ژنی هین زنده‌تر بوو و ب ده‌نگه‌کی بلند قیرا ویر کر و پرسا ” هوون کی نه‌؟ هوون چه‌ دخوازن؟ “ ژ مه‌ کر. مه‌ ته‌فان ژێ کارتین خوه‌ یین خوه‌نده‌کاریی نیسانی وی دان و ژێ ره‌ گۆت کۆ ئه‌م خوه‌نده‌کاریی ببوورس ئین چه‌کۆسلۆفاکیای نه‌. لی هیت ژێ دقیریا. باوه‌رم تیدی ته‌هه‌موولا وی نه‌مابوو له‌وما ب ده‌نگه‌کی بلند ژ مه‌ خوه‌ست کۆ ئه‌م ده‌ملده‌ست ژ سه‌فه‌راتخانه‌یی ده‌رکه‌فن. مه‌ ژێ ژێ ره‌ گۆت کۆ دی سه‌فه‌راتخانه‌یی نه‌ته‌رکینن و ئه‌م

وهزاره‌تا کارین دهرقه یا ل ستۆجکهۆملی ره بشۆورن. گۆتن کۆ ئەو نکارن ل گۆری سهری خوه بریارین ب قی ره‌نگی بدن. مه‌ ژێ ته‌ف داخوازا وان قه‌بوول کر لی ب شهرتی کۆ پۆلیسین ل دهرقه ئیریشی مه‌ و بینایی نه‌کن. مه‌ ژێ ره‌ گۆت کۆ ئارمانجه‌که مه‌ یا وسا نینه کۆ زیانی بدن که‌سه‌کی لی هه‌که پۆلیس ئیریشی مه‌ بکن، ئەم ئی ته‌قی خوه قی بینایی ژێ بشه‌وتین. مه‌ ژێ ره‌ گۆت؛ ل جه‌ئ کۆ ئەم بن سهدهم کۆ سهدام مه‌ ل مه‌یدانان ب هلايسه و قی یه‌کی وه‌که ترس ل سهر گه‌لی مه‌ به‌لاف بکه، وه‌ک مروّقین بروومه‌ت ئەم ل فر خوه ب ده‌ستین خوه بکوژن باشتره‌!

ئەم دیسا فه‌گه‌ریان جه‌م هه‌فالین خوه یین ل ئەیوانی. هه‌موو که‌سی مه‌ره‌ق دکر بی کال ل ژۆر چ چیبوو چ چینه‌بوو. پشتی ئاخافتین مه‌ ژێ هه‌م دلێ هه‌ر که‌سی ره‌هه‌ت بووبوو و هه‌م ژێ ب گۆتن و ئیشاره‌تین ده‌ست، زه‌ند و سه‌رین خوه ئەو هیس دان کۆ ته‌ف ل بریارا مه‌ دبن.

هه‌فاله‌کی مه‌ هه‌ر گاف نۆبه‌د دگرت و د پاچه‌یا داشری ده‌ هیزین ئەوله‌هین یین ل دهرقه دشۆپاند. ئەم ته‌فه‌ک ژێ ب دسپلینه‌کی بیقسوور و ب یه‌ک پارچه‌یی ته‌فدگه‌ریان. ئانکو تشته‌کی وسا بوو کۆ مه‌ لف و ته‌فگه‌رین هه‌ری بچووک تین هه‌ف ژێ هیس دکر و دژیا!

ده‌مه‌کی کن پشتره‌ دیسا ئەو جوانی گه‌گر ئی سویدی ته‌قی په‌یورداره‌کی هاته‌ جه‌م مه‌. دو ته‌له‌فۆن د ده‌ستین وان ده‌ هه‌بوون. قابلۆیین درێژ خستن پریشان ل پشت ره‌سه‌پسیۆن و پشتره‌ ژێ دانین سه‌ر دو ماسه‌یین ل ئەیوانی. مه‌ ب بالداری لف و ته‌فگه‌را وان دشۆپاند. پشتی کۆ ئەو ته‌له‌فۆتین مه‌زن و کلاسیک تیخستن پریشان، ل من و جه‌جی زفیری و گۆت: ” ئەف هه‌ر دو ته‌له‌فۆن د خمه‌تا وه‌ ده‌ نه‌. هه‌وون کۆ بخوازن دکارن لی بگه‌رن. گافه‌ک شوونده ژ جیهانی دی رۆژنامه‌گه‌ر ل وه‌ بگه‌رن. هه‌وون چاوا بخوازن وسا ب رۆژنامه‌گه‌ران ره‌ باخفن. ” ده‌ما مه‌ ئەف گۆتن بهیستن، ئەم فه‌جنقین و د هه‌ر هوجره‌یا خوه ده‌ مه‌ هیس کر کۆ د قی شه‌ری ده‌ ئەم ب

به‌رسقا وی ب عالمانی دا) مه‌ ژێ ره‌ گۆت کۆ ئەم ته‌فه‌ک ژێ خوه‌نده‌کارن، دهرقه‌یی سه‌فه‌راتخانه‌یی ژ بو مه‌ جه‌ه‌کی تالووکیه و دخوازن ل فر ده‌ست ب گه‌قی بکن. هه‌ر وه‌ا مه‌ ژێ ره‌ گۆت کۆ ژنا سه‌کره‌ته‌ر ل سه‌ر ته‌له‌فۆن بانگی پۆلیسان کریه. ل سه‌ر قی گۆتنا مه‌ ژێ جامیری ده‌ملده‌ست ژ ژنا سیخوور خوه‌ست کۆ ژ ور دهرکه‌فه و گۆت: ” هه‌نه‌کی بیهنفره‌ه بن. ئەز ئی قی مزاری ده‌ملده‌ست ب سه‌فیر ره‌ پارقه‌ بکم. ” پشتره‌ ژێ ژ ور چوو...

ئەم ل ئەیوانی ب ته‌نا سهری خوه ما‌بوون. د قی ناقه‌ری ده‌ هه‌فاله‌کی مه‌ یی کۆ چووبوو ده‌ستاقی ب دلترسی فه‌گه‌ریا و گۆت کۆ د پاچه‌یا داشری ده‌ دیتیه کۆ پۆلیسان دهردۆرا سه‌فاره‌تخانه‌یی ب وه‌ساییتین زرخی دۆرپیچ کریه. ئەز و هه‌فالین خوه یین دن ب بازدانی ژ ناقا داشری ره‌ دهرباس بوون و مه‌ ژ پاچه‌یی ل دهرقه نه‌یترت. ” نه‌ری ” ب سایا وی ژنا سیخوور ب راستی ژێ دۆر ل مه‌ هاتبوو گرتن. لی هه‌م جامین داشری و هه‌م ژێ یین ته‌مامیا پاچه‌یین ل ژیرزه‌مین، ب هه‌سین ستوور هاتبوون گرتن. ئەو هه‌سین ستوور هه‌تا رۆژا مه‌ ژێ هین ل جه‌ئ خوه نه‌. ئیختیماله‌کی مه‌زنه‌ ژ بو کۆ بکارن ل دژی هه‌ر جوهریه‌که تالووکیه‌ی بپارین ئەو دهر ئافا کره‌.

پشتی ۱۰-۱۵ ده‌قیقه‌یان ئەو جوانی گه‌گر ئی سویدی که‌ته ئەیوانی. خوه‌ست کۆ ئەم د ناقه‌را خوه ده‌ ۲-۳ که‌سان وه‌ک به‌رده‌فک هلبژیرن. به‌رده‌فکین مه‌ ژ خوه دیار بوون. جه‌جی ئەهه‌د ب زمانی عالمانی، من فرانسزی و هه‌فاله‌که دن ئی یراقی ژێ ب زمانی ینگلیزی دزانی له‌وما ژێ ئەم ب ئاوايه‌کی خوه‌زایی دبوون به‌رده‌فک. خوه‌ست کۆ ئەم وی بشۆپین. ل په‌ی وی ئەم دهرکه‌تن قاتا ژۆر و د ئۆده‌یه‌که به‌شمه‌ت ده‌ زلامه‌ک و ژنه‌ک ل به‌ندا مه‌ دسه‌کنین. ئەف ژێ ئەفسه‌ر و راویژکار بوون! مه‌ ژ سه‌ری هه‌تا بنی ته‌فاهیا چیرۆکا خوه ب وان ره‌ پارقه‌ کر. لی مه‌ باش پی دا فیمکرن کۆ ته‌نی دکارن جه‌نازه‌یین مه‌ ژ فر دهرخین! ب هیمنی ئەم گوهدار کرن و پشتره‌ ژ مه‌ خوه‌ستن کۆ ئەم قه‌ده‌ره‌که ب قاسی نیف ساعه‌تی ده‌ستووری بدن وان دا کۆ ره‌وشا هه‌یی بکارن ب

سەر که‌تنه...

ده‌ما مه‌ زێده نه‌بوو له‌وما مه‌ خوه‌ست کۆ د ناڤا یه‌ک دو ده‌قه‌یان ده‌ له‌ هه‌قالێن خوه‌ یێن له‌ ئه‌ورۆپایا روژاڤا بگه‌رن و ژ ره‌وشا هه‌یه‌ی ئاگاهدار بکن. دێ مه‌ ب مالبا‌تێن خوه‌ ره‌ ژێ تیکلی نه‌دانیه‌ونا!

ب ته‌له‌فۆنا ئه‌هول ره‌ مه‌ چه‌ند خوه‌نده‌کارێن کورد ئێن له‌ سویدی دژیان ژ ره‌وشا خوه‌ ئاگاهدار کرن. من ریه‌را ته‌له‌فۆنان نه‌گرتبوو جه‌م خوه‌ له‌ دو هه‌قالێن مه‌ یێن ژ یراق و سووریه‌ی ب خوه‌ ره‌ ئانیبوون. دێ مه‌ ته‌له‌فۆنه‌ک ژ بو کۆ له‌سێن ده‌رفه‌ بگه‌رن ب کار ئانیا و ب یا دن ژێ دێ مه‌ به‌رسقا ته‌له‌فۆنیی ژ ده‌رفه‌ ده‌هاتن بدا. ژ بو کۆ خه‌تێن ته‌له‌فۆنان ب تشتیین به‌رنه‌که‌تی مژوول نه‌بن، دێ مه‌ هه‌ر تشت ب کورتاسی هه‌ گۆتبا. مه‌ ژ په‌یورداری سه‌فاره‌تخانه‌ی ره‌ ژێ گۆت بێ کا دێ کیژان ته‌له‌فۆنی ب کیژان ئارمانجی ب کار بینن. ئه‌و ژێ ژ فێ بریارا مه‌ یا د جیه‌ ده‌ که‌یفخوه‌ش بوون. وی جوانی سویدی د سه‌ری ده‌ خوه‌ زێده‌ تیزی مه‌ نه‌دکر له‌ ئه‌و هه‌لوه‌ستا خوه‌ گوهراند و ئیدی ئه‌و ژ له‌ جه‌م مه‌ د ناڤا شه‌ر ده‌ بوو.

ته‌له‌فۆنا ئه‌هول ژ رادیویا ئه‌ورۆپایا ئازاد هات کۆ وه‌شانا خوه‌ له‌ مونیه‌ی دکر و ده‌ما شه‌ری صار ده‌ چه‌کا هه‌ری خورت ئا ئامه‌ریکیی بوو (ب گه‌له‌ک زمانان وه‌شانا خوه‌ دکر). سیخوورپێن یه‌کتیا سوڤیه‌تان گه‌له‌ک جارێن خوه‌ستبوون ب بۆمه‌یان ئیریش بن سه‌ر. بێگومان روژنامه‌گه‌ری کۆ ژ مه‌ ره‌ ته‌له‌فۆن کربوو چه‌ک بوو و ب زمانێ چه‌کی داخشی! پشتی کۆ مه‌ هه‌موو پرسین وی به‌رسقاندن، ئه‌م پشتراست بوون کۆ ده‌نگی مه‌ ژ مۆخۆلستان هه‌تا ست. په‌ته‌رسبورگی به‌لاف بوویه و ب فێ یه‌کی ره‌ گه‌شتیه‌ کوردین له‌ یه‌کتیا سوڤیه‌تان ژێ. ئه‌و هێڤیا مه‌ یا هه‌ری هه‌شارتی بوون کۆ دکاریان ژ بو فێ مژاری زه‌ختی له‌ ره‌ژیمه‌ سوڤیه‌تان بکن!

د دیروکا کۆمونیزمی ده‌ جارا یه‌که‌مین بوو کۆ له‌ پایته‌خته‌که‌ کۆمونیستان له‌ دژی سیاسه‌تا کۆمونیزمی ب سه‌ر سه‌فاره‌تخانه‌یا وه‌لاته‌کی بیانی ده‌ ده‌هات گرتن و گره‌ڤا برچیبوونی ده‌ست پی دکر. ئیجا یێن کۆ

ب سه‌ر سه‌فاره‌تخانه‌ی ده‌ گرتن ژێ خوه‌نده‌کارێن گه‌لی قه‌دیم و مازلوم ئین کورد بوون کۆ خوه‌ندنا بلند ددیتن. و ئه‌ف یه‌ک له‌ بازاریه‌کی چاندی یێ مینا پراگی دکر.

ته‌له‌فۆن له‌ سه‌ر ته‌له‌فۆنی ده‌هاتن و قه‌ت نه‌دسه‌کنیان! ژ ده‌نگی ئامه‌ریکیی بگه‌ره‌ هه‌تا بیج یێ مه‌ ژ ته‌قان ره‌ ب هه‌کری گۆت کۆ ئارمانجا مه‌ سه‌ربه‌سته‌ردانا هه‌قالێن مه‌ یێن هاتنه‌ گرتن، ریزگرتنا له‌ هه‌مه‌ری مافیئ مروفان و بالکشاندا سه‌ر زه‌خت و جوداکاریا ده‌رفه‌یی مروفاهی یێ له‌ هه‌ر چار پارچه‌یێن کوردستانێ له‌ سه‌ر کوردان تین مه‌شاندنه!

حه‌جی ئه‌مه‌دی ٤-٥ سالان ژ من مه‌زنتر بوو. ئه‌ف فه‌رقا ئه‌مر ئا د ناڤه‌را مه‌ ده‌ د مژارین چفاکی ده‌ ب چالاکیونا وی یا نوووازه‌ ره‌ خوه‌ نیشان ددا!

د فێ ناڤه‌ری ده‌ هه‌قالێن مه‌ یێن کورد ئین له‌ سویدی ئاگاهیا مه‌ گه‌اندبوون کوردین هه‌ر چار ئالیین جیهانی. کورد سه‌فه‌ربه‌ر کربوون و هه‌ژمارا ته‌له‌فۆنا کۆ بو مه‌ هاتبوو هه‌هاتندن دابوون هه‌ر که‌سی. ئه‌ز بخوه‌ هێڤیا من ژ که‌ندال هه‌بوو له‌ وی به‌س جاره‌کی ژێ ته‌له‌فۆن نه‌کر. له‌ گۆری من د داویا داوی ده‌ کورسیه‌ری تچ یێ نه‌خوه‌ستبوو خوه‌ و په‌روه‌ده‌یا خوه‌ بخه‌ تالوکه‌ی. و د فێ نه‌ی ژ بێرکرن کۆ هه‌م وان سالان و هه‌م ژێ د سالیین پشتره‌ ده‌ د ناڤا ته‌مامیا وه‌لاتین ئه‌ورۆپایێ ده‌ ده‌وله‌تا هه‌ری زێده‌ ب ئیراقتی ره‌ بازرگانی دکر فرانسای بوو... د ده‌مه‌کی کۆ ئه‌ره‌بان نه‌دزانی بێ کا نوکله‌عه‌ر چه‌ ده‌ فرانسای له‌ جه‌ه‌کی نیزی به‌خدا یێ سانترالا نوکله‌عه‌ری ئاڤا دکر! پشتره‌ ژێ مه‌ خیره‌ت -هه‌ولداتین در. قاسملۆ یێن ده‌ره‌یژا مروفان به‌یست! ریفه‌به‌ریا کۆمونیست ئا چه‌کۆسلوفاکیایی دگۆت قه‌ی ئه‌ف چالاک وی بریخست کریه‌. ته‌قی کۆ خستبوون دۆرپیچێ ژ ب سایا زانیار -موخالیفی ب ناف و ده‌نگ ئین چه‌ک کۆ کینه‌کا مالا وی دژیان، ئالیکاریه‌که‌ مه‌زن دان کۆ ده‌نگی مه‌ له‌ ته‌مامیا جیهانی به‌لاف بیه‌.

د شه‌ری صار ده‌ ده‌نگی مه‌ ب کیری کاری ئالیه‌کی هاتبوو و خه‌به‌را به‌رخوه‌دانا مه‌ گه‌شتبوو به‌ر ده‌ستی وان که‌سین کۆ هه‌تا ناڤی کوردان ژێ نه‌دزانی! ئاگاهیا

ئەو چیرۆک ب مە رە پارفە دکرن چقاسی کەسین باوەردیەر بوون... ئەو کەس هیژنھا ژێ ل کۆمارا چەکی دژین. خویایە کۆنھا ژێ خزمەتە کە مەزن ددن ئیستیخباراتا نوو ئانکو " ئیستیخباراتا وەلاتی دەموکراتیک ". ب گوهدارکرنا تەلەفۆنی مەن رە، ب وەرگەراندنا ئاخفتین مەن تین ب کوردی ژ بو زمانی چەکی و ب لیکۆلینکرنا کەسین ئەز پێ رە داخقم و پێشکەشکرنا فان ئاگایان تین ب شەفین خوە رە... بەر ب نیفشەفی ئە سەفیر هاتە خواری جەم مە. ئەز، حەجی و هەفالی ژ ئیراقی برون قونجکەکی و مزگینیا بەردانا فادل دا مە! مە باوەر نەدکر، ئاگایەکی وسا بوو کۆ مە ژ گوھین خوە باوەر نەدکر! ژ بو قانەهکرنا مە گۆت کۆ هەتا نیف ساعەتە کە دن دی فادل ل وە بگەرە. ت کەسی ل ئەوانی باوەر نەدکر کۆ سەرکەفت دی د دەمەکی ئەوقاس نێز دە بکەفە دەستی مە، لەوما هەموو کەس ب گومان نێز دبوو. لی نیف ساعەت پشترە ب راستی ژ فادل ل مە گریا و گۆت کۆ فەگەر یایە مالا خوە، وی ناشین ئیراقی و ئەف یەک گەلەک جاران ژ وی رە هاتیە گۆتن.

ئێ دی کا وەرە باوەر بکە! ژ بو کۆ ب راستی ژ ئەم ژێ باوەر بن بی کا ل مالا خوە یە یان نا، مە ژێ خوەست کۆ تەلەفۆنی بگرە و وی ژێ گرت. ئەم ژێ دەملدەست ل تەلەفۆنا وی یا مالی گەریان. لی ب راستی ژ فادل تەلەفۆن راکر. لی ئەم دیسا ژ قانەه نەبوون و مە خوەست کۆ تەلەفۆنی بدە هەفۆنا خوە. ئەف فکار و گومانین مە ب کەیفخوەشی و سەربلندی پیشوازی دکر و تەلەفۆن دا هەفۆنا خوە. هەفۆنا وی ژێ گۆت کۆ فادل ب راستی ژێ ل مالییە، لی بەلی ژ فادل بێهتر بگومان نێزی مژاری دبوو و گۆت: " ئەری راستە نھا ل مالییە لی بەلی یا هەکە سب دیسا بن! " ب فۆ گۆتتا خوە رە ژ مە رە ژێ گۆت کۆ هوون ژێ هیفین گەلەک مەزن چینه کن! مە ئەو فکار ب هەمان ئاوی ب سەفیر رە پارفە کر و ژێ رە گۆت کۆ هەتا ئەف یەک نەیی میسوگەر کر ئەم ئێ ژ سەفەرەتخانەیی دەر نە کەفن. وی ژێ ئەف داخوازا مە ب نێزکاتیە کە تیگهاشتی پیشوازی کر.

" خوەندە کارین کورد تین زانینگە هی رادەستی سەدام تین کرن و ئەف خوەندە کار ل مەیدانا بە خدایی تین بدارفە کرن " مینا بۆمبە یەکی د رۆژەفا چاپە مەنیا جیھانی دە دەنگ فەدابوو.

هەفالی مە یین ل داشری نۆبە دگرتن دەرەهەفی لڤ و تەفگەر وەساییتین زرخی و کۆماندۆیین تاییەت تین ل دەرەفە دە کیلی ب کیلی ئاگای ددان هەفالی ل ئەوانی دەسە کین. بیدەنگیا ل دەرەفە د سەری مە دە فکار چیکرن. گەلو ئەف بیدەنگی یا بەریا تیریشی بوو؟ ئەم ژ فۆ پشتراست نەدبوون. ئەم ئامادە بوون کۆ ل دژی تیریشە کە گەنگاز ل بەر خوە بدن. دی مە هەم خوە و هەم ژێ ئافاهی بشەوتاندا. ژ خوە ژ بلی فۆ نە رییەک و نە ژێ دەرەفەتە کە مە یین جوداتر هەبوو! ۲- ۳ هەفالی مە یین ژ سووریەیی کاریبوون کۆ ل گەل خوە چەند شووشەیین ئالکھۆلی کۆ کەسین فەخوەر د بەریکا خوە دە دگەراندن دەر باسی هوندر بکن. هوندری وان ژێ تۆ بەنزین کربوون. لی ئەف یەک ب کۆوردینەیی نەهاتبوو کرن. وەک دۆزینە کە ب زاینی رە پەیدا دبە، هەر کەس ژ هیلا دۆزینیا دژدەرکەتتا ل دژی زەختی فە هاتبوو پەرورەدە کرن. ئەم ل گۆری دەنگی دلێ خوە تەفدگەریان و ستوونا بنگەهین ئا کۆوردینەیا مە ژێ ئەف دۆزینە بوو.

هەنەک هەفالی مە ب هەف رە د جفینان دە بریارا سەردەگرتتا سەفەرەتخانەیی دابوو، نەهاتبوون سەفەرەتخانەیی. ئەو کەس، دەما کۆ چالاکێ خەلاس بوو و مە ل ئۆدەیین وارگەهی جفین دگرتن دیسا تەف ل وان جفین مە بووبوون. ب ئاویەکی دراماتک دگۆتن کۆ سەدەما نەهاتتا وان ئا سەفەرەتخانەیی ئەو بوو کۆ پۆلیسان د ری دە پیشیا وان گرتیە، خوە ژ دەستی پۆلیسان خەلاس کریە و یی دن ژێ گۆت کۆ ژ پۆلیسان رە گۆتیە "ەز مرتبم" و ب فۆ رەنگی خوە ژ نافی لەپین وان دەر خستیە. دەما کۆ مە نافیان فان کەسان د ئارشیفین ئیستیخباراتا کۆمونیستان دە دیتن کۆ د سال ۱۹۹۰ان دە پستی شۆرەشی قەدیفەیی هاتبوون وەشاندن، هەم شاش و هەم ژێ خەمگین بووبووم. مە ب خوە شاهییا وان کربوو بی کا دەما

محسن دزهیی و سهروکتی حکومه تا چه کۆسلوفاکیایی ل. شترۆورال

مه. ئەف کاخز ژ هێلا وه زیڕی کارین دەرڤه یا چه کۆسلوفاکیایی شه هاتبوو ئیمزه کرن. د کاخزی ده وها دهات گۆتن؛ ” گهر کۆ هوون ژ سهفاره تخانه یی دهر بکهفن که سهک دی دهستی خوه ئیزی وه نه که، ههر کهس ههتا کۆ پهروه دهیا خوه خهلاس دکه دکاره ل سلوفاکیایی مینه و یین پهروه دهیا خوه ب داوی دکن ژی بخوازن بچن کیژان وهلاتی ئه ورۆپایی دکارن دهرباس بن. “ سه فیڕی سویدی گۆت کۆ وان ئەف سوژا نفیسکی ب چاپه مه نیا جیهانی ره پارڤه کرنه، هه موو جیهان ئیدی ژ فئی سوژا نفیسکی ناگاهداره و پشتی فئی سوژی ژی نه د وی باوهریی دهیه کۆ بکارن ئیدی دهستی خوه ئیزی مه بکن. گۆت کۆ لئ دیسا ژی بریارا هه ری داوی هوون دی بدن و ژ بو فئی ژی هوون ئازادن. ژ بو کۆ ئەم بریارا خوه بدن مه ژ سه فیڕ هه نهک دم خوه ست. ب ئه ریئی ئیزی داخوازا مه بوو و گۆت کۆ بریارا خوه یا داوی ب په یورداران ره ” ژ من ره بشینن. “ ب چووینا سه فیڕ ره پرسگریک ده ست پی کر. ههتا وی کیلیی ژی ئەم بهک بوون و ژ بو ته کلیفه که وها

د فئی نافه ری ده ل سه ره هه ف ته له فوون دهاتن. روژنامه گه ریین کۆ ته له فوون دکرن ئیدی وه رگریین ئه ره بی ب کار د ئاینن. هه ر جارا کۆ ته له فوون دکرن که سه کی جودا رادکر. مه د نافه را خوه ده بریاره ک نه داوو کا دی چ بیژن ئان چ نه بیژن لئ تشتین دی بهاتنا گۆتن ژی هه ر که سهک باش دزانی. ژخوه هه موو ئه مرئ مه د بن زهختی ده دهرباس بوو بوو و تشتین مه ژیا یین ژی هه شه مندا مه یا سیاسی ئه وقاس پیش خهستبوو کۆ خوه منده کارین دن ئین جیهانی یین د ته مه نی مه ده نه دکاریان بهر مه ره ژی دهرباس بن.

د ناقا مه ده نه پیشه نگهک و نه ژی رییه رهک هه بوو. ژ خوه هه وچه ژی نه دکر. ئەم وسا باش ئۆرگانیزه بوو بوون کۆ نرخین کۆ مه د هوندری خوه ده دپاراستن، د فی شه ری مان و نه مانی ده ئەم فه دگوهه راندن شه رفان و خه باتکارین بیده نگ ئین کۆوردیناسیونه که بیقسوور و بیپه یف - بیگۆتن کۆ نه دزانیان کا وه ستیبوون و بیزاربوون چیه. د سه ری سبه هی ده سه فیڕ ب کاخزه کی هاته جهم

ب وینه‌کیش و ب کامه‌رایان جهتی وان گرتنه. ب فی دیمه‌نی ره دلێ مه هین بیهتر ره‌ههت بوو. ئەم یه‌کو یه‌کو یان ژێ جۆت ب جۆت ژ سه‌فاره‌تخانه‌یی ده‌رکه‌تن. لێ به‌لێ مه‌ ئەو ماسه‌یا کو دانیوو پشتا ده‌رگه‌هی دیسا ژ ور راکر و ده‌رباسی ئه‌یوانی کر. سه‌رسبه‌هه‌که صار ئا زفستانێ بوو و هیژ ترامقای و ئۆتوبوسان ده‌ست ب خه‌باتی نه‌کریوو. جهه‌کی وسا ژێ نه‌بوو کو ئەم هه‌موو بکارن خوه‌ لێ ستاره‌ بکن. مه‌مۆ ژ براتیسلافایا چاریتی هاتبوو. ئەو و چه‌ند خوه‌نده‌کارین مینا وی ده‌رباسی وارگه‌ها کایه‌تانکایی بوون. ژ به‌ر کو مروّف دکاریا ب قاچاخی پر ره‌ههت بکه‌فه‌ ور.

ئەز ژێ د وی هه‌وایی مینا سه‌قه‌می ده، د سه‌ری من ده‌ تزه‌ پرس ژ پراگ ۱'ی به‌ر ب وارگه‌ها خوه‌ یا ل پراگ ۳'ی ڤه‌ ده‌شیام. هه‌موو جیهانی و بیگومان هه‌فالین من ژێ ئەف بوویه‌ر به‌یستبوو. گه‌لو ده‌ما نه‌ا دچم وارگه‌هی ئەو ژنا ژ ئیستیخباتی ره‌ دخه‌بته‌ کو د که‌تنا وارگه‌هی ده‌ کاری بینه‌رتی -جه‌ندرمه‌تی دکه‌، ده‌ما من دینه‌ دی به‌رته‌که‌کی چاوا نیشان بده‌. نافین مه‌ د رادیویا ئه‌ورویا ئازاد ده‌ هاتبوون وه‌شاندن و ل گۆری فکر من د ده‌زگه‌هین دن ئین چاپه‌مه‌نی ده‌ ژێ هاتبوون وه‌شاندن. تام وه‌کی کو ئەز دفکریم ده‌رکه‌تبوو. گه‌لو دی هه‌فالین من ئین ئۆده‌یی ژ من بترسیانا و تیکلیین خوه‌ ب من ره‌ قوت کربوونا؟ هه‌که‌ تیکلیین خوه‌ قوت بکن گه‌لو دی کێ بخوه‌ستا ب من ره‌ د هه‌مان ئۆده‌یی ده‌ مینه‌؟ ما دی بخوه‌ستا؟ دی هه‌لوه‌ستا مامۆسته و ئاسیستانین زانینگه‌ها یا ل هه‌مبه‌ری من چاوا بوویا؟ گه‌لو ل گۆری وان ئەز مروّفه‌کی کو خاینتی ل چه‌کۆسلوفاکیایی کری بووم ئان نا؟ ب فی ته‌وانی ئەز ئی چاوا بکاریام د ناڤا وان ده‌ بزێام؟ و ب هیژ گه‌له‌ک پرسین دن ئین کو داویا وان نه‌ده‌هات ره‌ ئەز ۸ کم'ان مه‌شیام و د داویا داوی ده‌ گه‌هیشتم وارگه‌هی. ئەز د ناڤا دودلیی ده‌ بووم بی کا بکه‌قم وارگه‌هی یان نا؟ ...

من ژ خوه‌ پرس دکرن و ب خوه‌ به‌رسقا خوه‌ ددا... گه‌لو ما ئەم کوژهرن؟ نا!- ما ئەم قه‌تلخوینن؟ نا!- ما

ژی ئاماده‌ نه‌بوون. ژ مه‌ هه‌نه‌کان دگۆت کو هه‌وجه‌یه ئەم باوه‌ریا خوه‌ ب چه‌کۆسلوفاکیایا کۆمونیست نه‌یین و هه‌ر وه‌ا ژ سویدی ره‌ سه‌رلیدانا ئیلتیجایی بکن. مه‌ ئەف یه‌ک نه‌ ته‌نی ژ بو خوه‌، ژ بو هه‌فالین خوه‌ یین کو نه‌کاریووون بکه‌فن سه‌فاره‌تخانه‌یی ژێ دخوه‌ست.

من و چه‌جی دگۆت کو هه‌وجه‌یه ئەم ده‌ستووری نه‌دن کو وه‌لاتین بیانی مه‌ وه‌ک چه‌که‌کی ب کار بینن. له‌وما دفی ئەم ژ فر ده‌رکه‌فن و په‌روه‌رده‌یا خوه‌ ل جه‌تی مایی به‌رده‌وام بکن. وه‌کی ئەده‌تی ل یه‌کتیا خوه‌نده‌کارین کورد ئین ئه‌ورویایی کو مه‌ هه‌موویان باش پی دزانی، مه‌ سه‌ری ل تاکیکا "هلبژارتنی" دا. د ئه‌نجاما هلبژارتنی ده‌ پیشنیارا من و چه‌جی ب کیم ده‌نگین زیده‌تر به‌ ژێ هاته‌ قه‌بوولکرن. پشتی کو مه‌ شه‌رتین خوه‌ ب ئاوايه‌کی نفیسی داين قه‌بوولکرن و ته‌مامیا چاپه‌مه‌نیا جیهانی پی هه‌ساندی، مه‌ بریار دا کو ژ سه‌فاره‌تخانه‌یی ده‌رکه‌فن.

مه‌ بانگ ل سه‌فیر کر و بریارا خوه‌ ژێ ره‌ گۆت. سه‌فیری جاره‌که‌ دن ژ مه‌ ره‌ گۆت کو هوون د دايننا فی بریارا خوه‌ ده‌ ئازادن و دفی ئەم نه‌که‌فن هزره‌کی وسا کو ل فی سه‌فاره‌تخانه‌یی نایین خوه‌ستن. هه‌ر وه‌ا ده‌ستنیشان کر کو هه‌که‌ ئەم ژ سه‌فاره‌تخانه‌یی ده‌رکه‌فن ژێ ده‌ریی وان هه‌ر گاف دی ژ مه‌ ره‌ فه‌کری به‌ و وه‌ک ده‌وله‌تا سویدی دی فی مزاری ژ نيز ڤه‌ بشوینن.

لێ به‌لێ مه‌ ئیدی بریارا خوه‌ دا‌بوو کو وه‌کی هه‌ر جاری ب ئاوايه‌کی ده‌مۆکراتیک هاتبوو داينن. مه‌ هه‌موویان یه‌ک ب یه‌ک سپاسیا سه‌فیر کر و ژ به‌ر ره‌وشا کو که‌توونی ژێ مه‌ لیبورینا خوه‌ ژێ خوه‌ست. مه‌ خوه‌ست ئه‌یوانی پاقر بکن و وسا ده‌رکه‌فن لێ سه‌فیر قه‌بوول نه‌کر. ژ مه‌ ره‌ گۆت کو ئالیی دن دخوازه‌ هوون نه‌ ب کۆمی، هوون چاوا که‌تین سه‌فاره‌تخانه‌یی ب هه‌مان ئاوايه‌کی یه‌ک ب یه‌ک ئان ژێ جۆت ب جۆت ده‌رکه‌فن. مه‌ ژێ ئەف یه‌ک قه‌بوول کر. ده‌ما مه‌ د پاچه‌یا داشری ده‌ ل ده‌رفه‌ نه‌یرتی مه‌ دیت کو ب راستی ژێ وه‌ساییتین زرخي ژ ور چوونه و ل شوونا وان ژێ روژنامه‌گه‌رین

و ئەم ھێژ ژێ ب کار نایینن.

سال ۱۹۷۵ بوو ئانکو دیرۆکە که ۷ سال پشتی بهارا پراگێ یا د سال ۱۹۶۸ ان ده بوو. وه که کو تێ زانین بهارا پراگێ ژ هێلا ئارتیشین پاکتا فارشوقایین قه ب ئاوايه کی خوينی هاتبوو ته پساندن و ب سه دهه زاران له شکه رین پاکتا فارشوقایین (گه له مپه ری ژێ یین سوڤیه ت) یین کو که تبهوون چه کو سلوفاکیایێ تیدی ژ فر دهرنه که تبهوون. وه لات د بن داگرکه ریئ ده هشتبوون و ب قی یه کی ره تراقیامیه که نه ته وه یی یا گه له ک مه زن ب سه ری چه کو سلوفاکیایێ ئانین. پارتیا کۆمونیست د نافه را خوه ده بوو بوو دو پارچه. ئالیه ک دژ به رین سوڤیه ت- داگرکه ریئ بوون و یین دن ژێ ئالیگریئ داگرکه ریئ بوون. کۆمونیستین ل دژی داگرکه ریئ، ژ پارتیی هاتبوون دهرخست و که تبهوون بن قه نه پیرن- شوپاندن و زه خته کی گران!

ب قی یه کی ره ئەم وه ک چه ند خوه نده کارین کورد و که سین بیانی، مه ل وه لاته کی کو هیتقین بهارا پراگێ تێ ده گه ش بوو بوون و پشته ژێ قه مریبوون، ب سه ر سه فاره تخانه یه کی ده گرتبوو، ل دژی نه هه قیئ ده نگێ خوه دهرخستبوو و د جاره کی ده د دلێ گه لی چه کو سلوفاکیایێ ده بوو بوون له ههنگ و قیجا له ههنگین کورد! هه ر که س ژ بو کو کوردان ناس بکه که تبهو پيشپرکا ناگه یان! ۲- ۳ پرتووکیین دهره هقی کوردان ده کو ل جه م پرتوو کفرۆشین که فن ده اتن فرۆتن ژێ تیدی ل ته فاهیا وه لات تونه بوو بوون. ته قی پرتووکا کارل مای ئا ب نا قی ” ل سه ر کوردستانا هار “. هه موو که س بوو بوو هه پیرانی کوردان!

گه له ک جاران ده ما کو ل ترامقایئ سوار دبووم، ژین سه ره و پیر ده اتن جه م من، پورا من دخت نا قی تلین خوه و ئەف پرس ژ من دکرن: ” ب راستی ژێ ئەو خوه نده کاری کورد تو یی؟ “

دبه کو گه ل ب قاسی مه هه ق نه دکر ئەم کربوون له ههنگ لی ل ئالیئ دن ژێ ره ژیمی ئەم وه ک خاینین بیوه فا ئیلان کربوون. لی گه ل، ژ ره ژیمی گه له ک زیده تر و به پزتر بوو!

د روژا ۳ یه مین ئا دهرکه تنه مه یا ژ سه فاره تخانه یی ده

ئهم دز ئان ژێ سه خته کارن؟ نا! وی ده می ئەم چه نه! ... من گو ت کو ئەم خوه نده کارن و هه ر وسا ئەم خوه نده کاریئ مله ته کی قه دیمن. ته کانه سوو جی مه ژێ ئەفه. ژ به ر خوه قه دکه نیام و من دگو ت هه که تشته کی وها ژێ وه ک سوو ج بیینن، سه ر سه ران و سه ر چاقان. و پشته من پالا خوه دا وی دهریی مه زن، فره ه، بلند و ستوو تێ وارگه هی و ب زور و زه همه ت من قه کر و که تم هوندر (د ساعه تین ئاسایی ده هه ر گا ف قه کری ده شت). ب ئاوايه کی ژ خوه باوه ر من ژ وی ژنا ژ ئیستیخاراتی یا نۆبه دار کو د وی ئۆده یا بچوو چک ئا ل کیله کا دهری دما ده گو ت: ” سه به ها ته ب خیر به خانم. “ ل سه ر گو تتا من ژنی به ری خوه دا من و چاوا کو چا ف ب من که ت و ئەز ناس کرم، دی بیژی قه ی ل جه ی خوه ه شک بوو. من گو ت قه ی دی مپه ل من ب سه ر گو هی خوه قه ئاقیت و دهرکه تم ئۆده یا خوه یا ب هه ژمار ۲۸۰ یا ل قاتا سیه مین. ژ بو کو هه فالین من تین رازایی هشیار نه بن، من هه ول دا دهری هی دیکا قه کم، لی پاقه ل هشیار بوو. چاوا کو چا ف ب من که ت، خوه ژ نا ف جه ان ئاقیت، ب وان هه ستین خوه یین ژدل، گه رم و پا قز ئەز به یز هه مبیز کرم و گو ت: ” برایی من، برایی من د ته فاهیا شه قی ده من ژ بو ته ژ ته وراتی دا دخوه ندن. شوکر ژ خالقئ ئاله می ره کو دهنگ من، دایکا من و هه موو مالباتا من به یست. “ (ئهو هه فالئ من پاقه ل ئانکو پرۆف. در. پاقه ل مارتاسه ک نه ا ل جیهانی یه ک ژ زانیارین هه ری ب نا ف و دهنگه.)

ئەز گه له کی وه ستیایی بووم و ئەم ل سه ر کونجه کی دۆشه کن روونشتن. ده ستین من خستن نا فا ده ستین خوه و شدانن! و هه ر ژ بو خوه دی دا کرن. ده ما کو هه نک ب سه ر خوه قه هات ب ئاوايه کی بیده نگ ژ من ره گو ت گه لو تو برچییی؟ ب ئاوايه کی بیده نگ گو ت ژ به ر کو هه فالئ مه یئ سیه مین خوه نه گرتبوو و ژ به ر کو ههنگی ژ دهر دین خوه دوور بکه فه چوو بوو بیراخانه یا ل کیله کا وارگه هی، بیره قه خواریبوو و که تبهو خوه که گران!

نه من و نه ژێ پاقه ل قه ت ئالکو ل ب کار نه دانی

ته‌له‌فۆنئی یا ل کۆلانی ده ب ره‌هه‌تی ل ته‌له‌فۆنئین ل کۆریدۆرئین وارگه‌هان بگه‌رم. هه‌که شه‌نسی من هه‌بوویا راستی هه‌قاله‌کی خوه ده‌اتم. شه‌نسی من ئی هه‌ری مه‌زن ئی ته‌و بوو کۆ گه‌له‌ک هه‌فالئین من ئین چه‌ک هه‌بوون. فادل ۲ روژ پشتی گرنا خوه، ژ ده‌ریی سینۆر ئی فره‌ده‌ره‌جسته‌ر ئی به‌رلینا روژهلالت کۆ ل ته‌مامیا جیهانی ب ناف و ده‌نگه، ده‌رباسی به‌رلینا روژاڤا دکن. هشی فادل ئی ل سه‌ر مه‌دینه و ل سه‌ر قی یه‌کی ده‌ملده‌ست ده‌ردکه‌فه پێشه‌ری ته‌ڤاها چا‌په‌مه‌نیا جیهانی و ژ بو کسه‌ین کۆ ل په‌ی خوه هشتبوون ب شه‌ف و روژ کامپانیا ده‌شاندن.

شوکر کۆ نه‌دابوون ناف ده‌ستین سه‌دام. ژ به‌ر کۆ ل چه‌کۆسلۆڤاکیایی نه‌هشتبوون. ده‌ست دانیبوون سه‌ر هه‌ڤزین و زارۆکی وی و ته‌و دیل گرتبوون. لئ به‌لی فادل ل دژی وان سه‌ری نه‌ته‌واندبوو و یا کۆ هێژیایی خوه کربوو. ژ فان ناگه‌یان ته‌فه‌کان ته‌م ل سه‌ر رادیویا نه‌ورۆپایا نازاد هین بوون.

پشتی فادل ئی هه‌فالئین مه‌ یین ب ته‌سلئ خوه ژ ئیراقی، ئان هاتن گرتن ئان ئی نه‌چار هشتن کۆ چه‌کۆسلۆڤاکیایی بته‌رکینن!

ژ ترکیه‌یی ته‌م ته‌نی دو کسه‌س بوون. ژ خزمین مووسا ئانه‌ر ئی ژ گوندی ستله‌یی مه‌همه‌ت چال و نه‌ز ئانکو یه‌کتا ئوزونۆگلو! ده‌ستی خوه نه‌دان مه‌ هه‌فالئین مه‌ یین ژ ئیران و سووریه‌یی!

ده‌ست نه‌دان مه‌ لئ به‌لی ژ بو کۆ ژیانا مه‌ ل مه‌ بکن دۆژه‌ه، ژ ده‌ست چ به‌اتا قه‌ت ل سه‌ر خوه نه‌ده‌شتن. ره‌ژیمی ته‌م هه‌ر گاف دشۆپاندن و بووبوون شوپینه‌رین مه‌ یین ئیز. لئ به‌لی هه‌ما هه‌ما هه‌ر فه‌رده‌کی نه‌ته‌وه‌یا چه‌ک -سلۆڤاکان ئی د ناڤا هه‌لدانان ده‌ بوون کۆ مه‌ هه‌مییز بکن. له‌وما د وی ته‌مه‌نی خوه یی جوان ده‌ من خوه د جاره‌کی ل ناڤا شه‌خسیه‌تین ریزدار و سیاسه‌تا جیهانی دیت. وه‌ک کورده‌کی، به‌ده‌لا خوه‌نده‌کاریا من نا زانینگه‌ه‌ن یا ل نه‌ورۆپاییی ب قاسی کۆ نه‌کاره‌ د پرتووه‌که‌ بیرانیی ده‌ ب جه‌ بیه، درێژه!

ناگه‌یه‌ک ژ مه‌ ره‌ هات کۆ ته‌م نه‌چاری سه‌ره‌لدانه‌که مه‌زنتر ببن: ” فادل دیسا هاتبوو گرتن. ئیجا ل مالا خوه هاتبوو گرتن!“ ئیدی هه‌موو رییین کۆ ته‌م خوه‌نده‌کارین کورد بکارن ب هه‌ف ره‌ په‌یوه‌ندیان داین هاتبووون گرتن، ده‌ردۆرا وارگه‌هان ب ئارتیشین ئیستیخباراتقانان هاتبووون دۆرپێچکرن، ده‌ف ژ که‌تنا سه‌فاره‌تخانه‌یان به‌رده، خوه نه‌ده‌شتن مرۆفن ئیزی وان ئی بیه. جه‌جی ته‌همه‌دی چاوا کربوو نزانم لئ ل کلوبه‌یه‌که ته‌له‌فۆنان بوویه‌ر ژ سه‌فیری سویدی ره‌ راگه‌اندبوو!

وی ده‌می سووج بوو کۆ ل چه‌کۆسلۆڤاکیایی ئیستاسیۆن رادیویا روژاڤا یین گوهدارکرن. ب تایه‌ت ئی گوهدارکرن رادیویا نه‌ورۆپایا نازاد و ده‌نگی ئامه‌ریکایی ژ سووجین هه‌ری مه‌زن بوون. ژ به‌ر کۆ ترانسیسۆرین چه‌کۆسلۆڤاکیایی وه‌شانین فان ئیستاسیۆن رادیوی ب ئانته‌نئین خوه یین دچوون به‌ر ئاسیمان دخستن بن پارازیتی، ژخوه گوهداریکرن وان زه‌همه‌ت دبوو. ل فرۆشگه‌ها چایکا یا سوڤیه‌تان ئا ل پراگی ترانسیسۆرین مه‌زن ئین سوڤیه‌تان ده‌اتن فرۆتن. هه‌تا ژ بو کۆ که‌سه‌کی روس بکاره ل فلادڤۆستۆکی رادیویا مۆسکۆڤی بپارازیت گوهدار بکه، هه‌وجه‌یا خوه ب فان ترانسیسۆران دبوو. ژ بو کۆ که‌سه‌کی بکاریا وان ترانسیسۆران ژ چایکیایی بکه، نه‌چار دما کۆ ب مه‌هان د ریزی ده‌ بسه‌کنیا. هه‌ر چه‌کۆسلۆڤاکیاییه‌که دچوو سوڤیه‌تان، د ده‌ما فه‌گه‌ری ده‌ ته‌فه‌ز یه‌ک ژ وان ترانسیسۆران دکریا. به‌یایی وی فهرمی ۱۰۵۰ کرۆنئین چه‌کۆسلۆڤاکیایی بوون. لئ به‌لی ل بازارا ره‌ش، د بن ده‌زگه‌هان ده‌ ب ۳۰۰۰-۳۵۰۰ کرۆنان ده‌اتن فرۆتن. مووجه‌یی بژیسه‌که‌کی کۆ دبستان نوو قه‌داندی ئی ۱۶۵۰ کرۆن بوون!

یه‌ک ژ فان ترانسیسۆران ئی ل جه‌م هه‌فالئین من هه‌بوو... ب وی ترانسیسۆری ره‌ من خوه سپارت مالا هه‌قاله‌کی (ل وارگه‌ه‌ی گه‌له‌ک جارن ئیخبار ده‌اتن کرن) و من ب ناگه‌ییین ده‌اتن ور ره‌ ده‌ست ب شوپاندنا فادل کر. ده‌مسال زڤستان بوو، له‌وما من دکاریا کومی خوه بخم سه‌ری خوه و د کلوبه‌یا

قه‌هره‌مانیټ شورەشی

خەباتکەر و شوڤەشگێر بەجت نائف

خالد ئەحمەد بادی

کوردێ گەلەك قاره‌مان هه‌نه، كو ئەف ئازادی و سەربەستی و ناڤی كوردستان گه‌هه‌شتیی ژ دەوله‌تسەری وانە. وه‌كو وه‌فاداریه‌ك بو بلندكرنا ناڤی پیروزی شه‌هیدا و باسكنا وان قاره‌مانیټ وان شیر و ئەلهویا بو ملله‌تی كورد کرین و ئەم گه‌هاندینه قوناغا نوکه تیدا دژین. گەلەك فەرە ئەم وان ژبیر نه‌که‌ین و چەنده‌کی ژ خەباتا وان یا نه‌پەنی و له‌شکەری و سیاسی بده‌ینه دیارکرن. قاره‌مانیټ قی جاری، یی کو ب سەربلندیقه‌ دی لسه‌ر خەبات و بزاف و چالاکیټ وی یټ ژیکجودا ئاخڤین. شه‌هیدی سەرقۆل (بەجت نائف باره‌ولی) یه. ئەف قه‌هره‌مانه‌ یی ب (بەجت نائف) به‌رنیاسه. به‌هه‌ت نائف باره‌ولی، ل سالا (۱۹۶۵) ل گوندی باره‌ولی ل ده‌قەرا گولیا ژدایکبوویه و ل ژیی (۶) سالی ل گوندی خو (باره‌ولی) چوویه دبستان و ل هەر شه‌ش سالیټ سەره‌تایی سەره‌که‌فتیه و تیکسەر چویه نافنجیی ل باتیفا و ئاماده‌یی ل زاخو، ئو ل سالا (۱۹۷۷) گه‌هه‌شتیه ریکخستنیټ نه‌په‌نیټ پارتي و ژبه‌ر زیه‌کی و چه‌له‌کی یا وی ل سالا (۱۹۸۱) بوویه به‌رپرستی شانا (بزوپنه) یا (ی.ق.ل.د.ک). ل سالا (۱۹۸۲) بوویه به‌رپرستی شانا سەره‌کی (ئارات). هینگی ژبه‌ر گه‌رمبوونا ئاگری شوڤه‌شا گولانا پیشکه‌فتنخواز و بلنדיا هزرا وی یا نه‌ته‌وه‌یی و به‌یزبوونا هزرا کوردینیټ و کوته‌کیا دژمان ل سالا (۱۹۸۵) ی شه‌شی ئاماده‌یی ده‌لیت و دگه‌هیته پیشمه‌رگه‌ی و پشکداریی د شوڤه‌شا گولانا پیشکه‌فتنخوازدا دکه‌ت. ژبه‌ر زیه‌کی و دلسوزی و قاره‌مانی و جوامیری و دیته‌هه‌دامی (ئه‌ندامی) (ل.ن.زاخو) یا شاگرد و لاوا. ئو ژبه‌ر رولی وی یی

شه‌هید بەجت نائف

سیاسه‌تخان و زانا و ره‌وشه‌نهری بیانی (ویلیم فونکیر) دیټیت: (چ جارا نه‌ترسه، ئەگەر تو ده‌نگی خو بو حەقی و راستیی بلندکە‌ی. ئو چ جارا دگەل یی زوم و زوری دکه‌ت، نه‌به‌هه‌قال و پشتەفان و ئەگەر هه‌می خه‌لکی ژي وه‌کر تو وه‌نه‌که‌ و دی شیټ دنیایی گه‌وری). ب روبریټ سوریت خوینا وان گوریکه‌ریټ ناخا کوردستانی و ملله‌تی کورد، یټ کو ب به‌اترین تشت لنگ هەر مروڤه‌کی، کو خوین و روچه، ژ ده‌سدا یټخه‌مه‌ت پاراستنا که‌رامه‌ت و پیروزی ملله‌تی کورد.

پیشچاف د شولێ ریکخستن و لهشکهری و دانانا گورزیت مه‌زندا ل دوژمنی، دو (۲) سوپاسنامیت نه‌مازه ژ جه‌نابی سهروک بارزانی وه‌ردگریت. وه‌کو پیشمه‌رگه‌کێ چه‌له‌ک و کادره‌کێ ژیهاتی ب شه‌ف و روژ، ب دلسوزی و وه‌فاداری بو پارتی و شوژه‌شی و پیشمه‌رگه‌یێ دخه‌بتیت، ئو هه‌ر شولێ پێ دهاته سپارتن ب ره‌نگه‌کێ جوان و دلسوز بجیدکر و پشکداریی د هه‌می شه‌ر و هی‌رش و به‌رگریکرنا دکه‌ت، ئو دو جارا پشکداری داستانا ستاندا فه‌وجا شه‌رانشی ژ ی بوو. ئو شه‌رێ ده‌رته‌نگا سه‌رزێری و شه‌رێ سه‌رێ بلیجانێ و هه‌می شه‌ر و هی‌رشیت دوژمنی یێ پشکداربوو، ئو هه‌تا هه‌ویت نه‌نفالیت ره‌ش و تازی ل سالا ۱۹۸۸ی ده‌سپیکری یێ لسه‌ر خه‌باتا خو به‌رده‌وام بوو.

شه‌هیدی سهرقۆل مینا به‌زارا کوردا و دگه‌ل مالباتا خو مشه‌ختی تورکیا دبن و ل که‌مپا دیاربه‌کر ناکجیدبن و ل وی‌ری ژ خه‌باتا وی دومێ دکنشیت و هه‌دامه‌کێ زفت و چه‌له‌ک بوو د شولێ رێقه‌به‌ریا رێقه‌به‌رنا که‌مپیدا و هه‌ر دیسا د شولێ حیزبی و ریکخستن و جه‌ماوه‌ریدا رۆله‌کێ به‌رچاف هه‌بوو و هه‌ر عه‌ینی رۆلی د شولێ حزبی ژیدا دگیرا. هه‌ر د نافا که‌مپادا هه‌می‌ا هه‌ژ شه‌هیدی سهرقۆل دکر و قه‌دری وی دگرت و یێ خوشتقی بوو. ل سالا (۱۹۹۱)ی د گه‌رمگه‌ما سه‌ره‌لدانا پیرۆزدا شه‌هیدی سهرقۆل (به‌جت نائف) زقریقه کوردستانێ و لسه‌ر خه‌باتا خو به‌رده‌وامبوو. جانه‌مه‌رگێ مه‌ (به‌هجه‌ت نایف) دبیته‌ نه‌ندامی میحوه‌ری هی‌زافا، پاشی بو (ل.ن. زاخو) ده‌یته‌ فه‌گۆه‌زتن و دبیته‌ هه‌دامی پشکا ریکخستنا ده‌فه‌را زاخو.

ل سالا (۱۹۹۲)ی دبیته‌ شاگردی ئینستیتویا مه‌رکه‌زی یا ئافکارنا کادرا، ده‌ورا (۹)ی و ل سالا (۱۹۹۳)ی ده‌یته‌ هه‌له‌بژارتن وه‌کو نوینه‌ری کونگری پارتی وه‌کو (مندوب) و پاشی بو نه‌ندامی ده‌فه‌را زاخو یا پارتی و به‌رپرسی پشکا ریکخستن. ل زاخو فه‌ونا که‌ساتیت خوشتقی و دلسوز و پیگیر و بازا وان یا بلند بوو د نافا هه‌قال و براده‌ر و گره‌گریت

ده‌فه‌ریدا. مرۆفه‌کێ پاقربوو و دیسا لسه‌ر خه‌باتا خو یێ به‌رده‌وام بوو.

شه‌هیدی سهرقۆل سه‌ره‌بلندیا به‌رگریکر و پاراستنا په‌رله‌مان و حکومه‌تا هه‌ریمی هه‌بوو. ژبه‌ر زیره‌کی و که‌سینیا وی یا به‌ی‌ز و جه‌رگشیر سه‌رکیشیا شوژه‌شی قه‌هرمانی قی جاری ئه‌ف به‌رپه‌ریت کیم لسه‌ر هاتینه‌ نغیسین ل سالا (۱۹۹۶)ی دبیته‌ نه‌ندامی لقن پارتی و به‌رپرسی ده‌فه‌را ئامیدی و جه‌ن خو د دلی وان هه‌میادا کربوو و هه‌تا نوکه‌ ژ خه‌لکێ ده‌فه‌ری قه‌دری نافی وی یێ پیرۆز دگرن. پشتی بوورینا پتر ژ (۲۰) سالیته‌ ده‌قوده‌ق و لسه‌رێک ییت خزمه‌ت و خه‌بات و شوژه‌ش و مشه‌ختی ل ریکه‌فتی (۱۱-۱۹۹۷/۱۶/۱۱۲) د داستانه‌کیدا وه‌کی شیرا سوزا دایه‌ جه‌نابی سهروک بارزانی بجهدئینیت و دگه‌هیته‌ کاروانی شه‌هیدیته‌ کورد و کوردستانێ.

خودی ژ رازیبیت.

سه‌رفه‌رازی و سه‌ره‌بلندی بو هه‌می شه‌هیدیته‌ کوردستانێ و سه‌رکاروانی وان ملا مسته‌فا بارزانی یێ نه‌مر .

چ بۆ شوینواریت ده‌قه‌را ئامیدیی هاتیه کرن؟

جه‌میل شیلازی

قئ ده‌قه‌ری هه‌نه. له‌وا ژ لایئ شوینواریت هه‌له‌کا یا به‌رکه‌فتیه، قئجا چ بۆ دیروکا ده‌قه‌ری ئان بۆ گه‌ریان و سیرانا بیت. هه‌رچه‌نده د ناڤه‌را سالتن (۱۹۳۵- ۱۹۵۲) نیزیکی (۵۵) جه‌یت شوینواری ل ده‌قه‌را ئامیدیی ب رهنه‌گه‌کی فه‌رمی ژ لایئ حکومه‌تا عیراقی فه‌هاتینه راگه‌هاندن، وه‌کی: (ناوسکا دیه‌یکئ، دیرا می‌رگه‌تویی، دیرا ئه‌ره‌دنا، دیره‌سو‌ری، دیرا قه‌دشی، دویرگه‌ها گۆندی بیلویرانی، ناوسکیت گۆندی بازی، مه‌دره‌سا قۆبه‌هان، مناره و مزگه‌فتا ئامیدیی، ده‌رگه‌هیت ئامیدیی، گۆرستانا سۆلتانا ل ئامیدیی، دیرا دیرالۆکی، پرا که‌لیا و... هتد) (*).

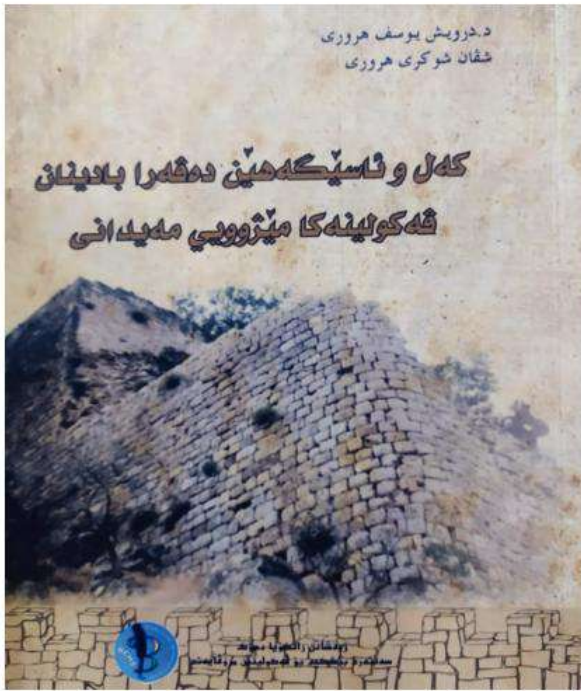
لئ مخابن پتیرا قان جها نه‌هۆ به‌ره‌ف نه‌مانئ و هه‌رپفتنی دچن، قئ ره‌وشئ چه‌ند ئه‌گه‌ره‌ک هه‌نه: ژ وانژی، ئه‌گه‌ریت سه‌رپشک دسیاسینه. چونکه هه‌ر ل

ده‌قه‌را ئامیدیی، ئه‌وا کو ب می‌رگه‌ها به‌هدینا ده‌هاته نیاسین، زیده‌باری وی چه‌ندی هه‌ر ژ دیانه‌تا زه‌رده‌شتی و یه‌هودی و فه‌لانیئ (مه‌سیحیئ) ده‌قه‌را ئامیدیی جه‌ئ ئاکنجیگه‌ه و په‌ریسگه‌هیت وان بوویه. و ل وه‌ختئ په‌یدا بوونا می‌رگه‌ها، کو ل دسیکا چه‌رخئ (۱۳) ئ هه‌تا ده‌سیکا چه‌رخئ (۱۸) ئ ئامیدیی وه‌کی می‌رگه‌هه‌کا خۆسه‌ر حوکم لئ هاتیه کرن. له‌وا ب سه‌دا شوینوار ل قئ ده‌قه‌ری ده‌ینه دیتن. قئجا چ په‌رستگه‌هیت زه‌رده‌شتیا بن یان دیر و کنیشتیت یه‌هودی و فه‌لا بن. ب ده‌ها که‌له‌ه، وه‌کی که‌له‌هیت (ئامیدیی، ئامیدیکا خراب، ئاشه‌ب (ئاشه‌وا)، تیره‌ه، چه‌لکئ، ئه‌رزئ، شیخۆ، قومریئ (هه‌رو‌ری)، بالۆکا، بیته‌نویری، بارۆخی، گری سۆر و... هتد) دگه‌ل ب سه‌دا ناوسک و دویرگه‌ه و جه‌یت دی ییت شوینوار ل

سه‌یدايا (د. ده‌رويش هرۆرى و شقان هرۆرى) فه هاتيه هاقيتن، له‌وا دى ژ وان هه‌ردويا ده‌سپيگه‌ين، ئه‌و ژى ب فى ره‌نگى:

۱- د. ده‌رويش هرۆرى و شقان هرۆرى:

شان دو سه‌يدايا پرانيا كه‌لهيت ده‌فه‌رى وه‌كى: (بيته‌نويرى، شخۆ، گرى سۆر، ئاشه‌وا (ئاشه‌ب)، ئه‌رزى، هرۆرى و كه‌لهك كه‌لهيت دى ييت ده‌فه‌را به‌هدينا)، ب سه‌ره‌دائيت مه‌يدانى چووينه ل شان كه‌له‌ها كه‌رپاينه و فه‌كۆلين لسه‌ر كرينه و د گۆفارا (ده‌وك) دا به‌لافكرينه. پاشى ئه‌ف پرۆژى وان بوويه كتبه‌ك ب نافى (كه‌ل و ئاسيگه‌هين ده‌فه‌را بادينان).

۲- د. عماد عبدالسلام رۆوف - د. نرمين على محمد أمين:

شان هه‌ردو سه‌يدايا كتبه‌ك لژير نافى (شواهد المقبرة السلطانية في العمادية) چاپكره، كو ب ره‌نگه‌كى ئه‌كادىمى هه‌موى كتلييت گۆرستانا سۆلتانا ل ئاميدى به‌حسكرينه، هه‌تا خو گۆرئى (عه‌بدولعه‌زىزى كۆرئى به‌هه‌رام پاشاى) ئه‌وى ل (زىوا

ده‌سپيكا سا‌لا (۱۹۷۶) ئى وه‌ره پيترىا ده‌فه‌رى ژ ئاكنجيا هاتيهه فالاكرن، ئه‌و ژى ب فه‌گۆهازتتا خه‌لكى وان ده‌فه‌را ب داريزۆرى بو كومه‌غه‌هيت ژ لايى رژيما ئيراقى يا هه‌ره‌فه‌تيقه هاتيه‌ن دانان.

پشتى سه‌ره‌لدانا پيرۆزا (۱۹۹۱) ئى ديسا پترىا خه‌لكى شان گۆند و ده‌فه‌را، ژبه‌ر هه‌بوونا هيزيت پارتيا كاركه‌ريت كوردستانى نه‌شيان فه‌كه‌رپه‌ سه‌ر جه‌و واري‌ت باب و باپيري‌ت خو، كو قبه‌ر رپيا هيرشيت هيزيت توركيا كه‌فه‌تينه، ئو كه‌لهك جه‌يت شوينوارا ژ لايى هيزيت (PKK) ئى و خه‌لكى ده‌فه‌رى بخۆ ژيغه هاتينه خرابكرن و ده‌ستكارى ژى تيداكره، نه‌خاسمه، شه‌كه‌فيت شوينوارى؛ مينا، (شه‌كه‌فتا بابه‌كرا و به‌رى شيش و شه‌كه‌فتا گيلكا) ل ده‌فه‌را به‌روارى بالا. و هندهك ژى ژ لايى كه‌سيت ب نافى خزينا ل جه‌يت شوينوارى ده‌ه‌لشكيفن هاتينه خرابكرن و هندهك ژى ژبه‌ر بومه‌بارائيت فرۆكيت توركيا پويچبوونه، كو به‌رده‌وام بو سه‌ر ده‌فه‌رى ده‌ينه كرن. هندهك ب كينجا دريژيا وه‌ختى و نه‌كه‌ري‌ت خو‌رستى، نه‌خاسمه سه‌قاى (به‌فر و بارانا) پويچبووينه ئان بى سه‌روبه‌ر بووينه.

لى زىده‌بارى قى چهندي ژى چيديت هندهك نقيسه‌شان و فه‌كۆلينشان ل ده‌فه‌را ئاميديى مينا: (د. ده‌رويش هرۆرى، شقان هرۆرى، مه‌مه‌د عه‌بدوللا ئاميدى، كۆشان ئيحسان، عه‌بدوللا خو‌رشيد ئاله‌يى، كارزان بامه‌رپنى، سه‌ردار هيتويىتى، سامى ريكانى، هيرش ريكانى، ئه‌مه‌د ئه‌دننى و نقيسه‌شانى شان چهنده به‌رپه‌را، جه‌ميل مه‌مه‌د شيلازى) كو شان كه‌سا ملليت خو دبه‌ر دويچچوون و فه‌كۆلين و سه‌ره‌دائيت مه‌يدانپه‌ر برينه و سه‌را پترىا جه‌يت شوينوارى دايه و ب ره‌نگه‌كى ئه‌كادىمى، دويچچوون بو كرينه و هاتينه قه‌يدكرن و د گۆفارا دا به‌لافه‌كرينه، و كۆفاري‌ت (ده‌وك و سيلاف و خازر) بووينه باشترين ژيده‌ري‌ت به‌لافكرنيت شان بابه‌تيت شوينوارى، له‌و نه‌و بو هه‌ر فه‌كۆلينقانه‌كى فه‌كۆلينه‌كى لسه‌ر شوينواريت ده‌فه‌را ئاميديى بكه‌ت، وه‌كى ژيده‌ري‌ت سه‌رپشكيت شوينواريت ده‌فه‌را ئاميديى دى پيئفى شان گۆفارا بيت. پيئگافا ئيكنى ژ لايى هه‌ردو

سه‌یدی (کۆفان) چونکه ده‌رکه‌فتی زانینگه‌ها سه‌لاحه‌ددین - پشکا شوینوارایه. له‌و دیت وی ژێ شه‌هره‌زایه‌کا باش ژ دویچ‌چوون و فه‌کۆلینا لسه‌ر جه‌یت شوینواری کرینه و پتریا بابه‌تت خو دیسا د کۆفارا (سیلاق) دا به‌لا‌فکرینه. بابه‌تت وی ژێ هه‌می فه‌رێژا سه‌ره‌دانیت مه‌یدانی و فه‌کۆلینا بووینه. هنده‌ک ژ وان بو‌ نه‌زمانی عه‌ره‌بی ژێ هاتینه ترجمه‌کرن و د کۆفارین عه‌ره‌بی و بیانی به‌لا‌فکرینه، زیده‌باری گه‌له‌ک به‌پنامه‌یی‌ت ته‌له‌فریونی وه‌ک خه‌له‌ک لدور شوینواریت ده‌فه‌ری قه‌یدکرینه، نه‌خاسمه‌ ته‌له‌فریونا (وار تیغی) و (بلان بازار).

شیخ پیرامویسی) ژێ تیدا به‌حسکریه، کا ئەف کیلیه ژ چ ره‌نگی به‌ری هاتینه چیکرن و چ لسه‌ر هاتیه نقیسین؟ و هه‌می ژێ هاتینه شکلکرن و نه‌خشاندن ژێ.

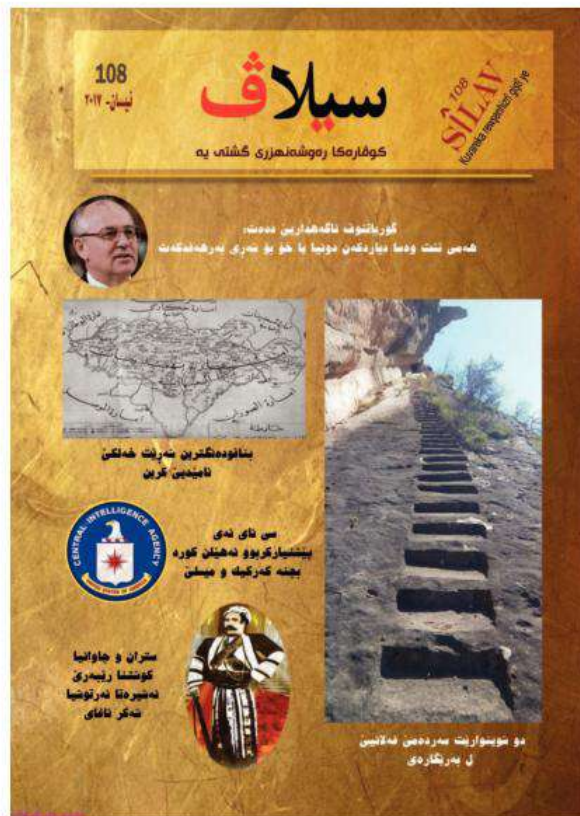
۳- د.سه‌لاح هه‌رۆری:

وه‌ک به‌پنامه‌کی شوینواری-دیروکی، بو‌ ده‌مه‌کی ل که‌نالی (کوردستان تیغی) یی عه‌سمانی، کو (د.سه‌لاح هه‌رۆری) گه‌له‌ک خه‌له‌کیت به‌پنامه‌ی لدور شوینواریت ده‌فه‌ری وه‌شاندینه، کو ئەفه‌ بخوژی نه‌رشیفکرنه‌کا به‌رکه‌فتیا شوینواریت ده‌فه‌ریه‌.

۴- محهمه‌د عه‌بدو‌للا ئامیدی:

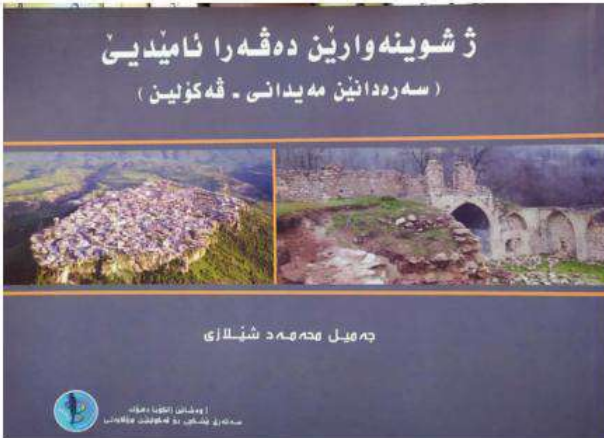
دیسان ژ وان که‌سیت ده‌سه‌دایه نقیسینی و لسه‌ر شوینواریت ده‌فه‌را ئامیدی نقیسی: سه‌یدا (محهمه‌د عه‌بدو‌للا ئامیدی) یه، هه‌م وه‌ک به‌پنامه‌کی ته‌له‌فریونی بو‌ که‌نالی (به‌هدینان سات) گه‌له‌ک خه‌له‌که‌ لدور که‌له‌ه و شوینواریت ده‌فه‌ری به‌لا‌فکرینه، ئو دیسا د کۆفارا (سیلاق) ژیدا هه‌ژماره‌کا بابه‌تا لسه‌ر جه‌یت شوینواری هاتینه به‌لا‌فکر.

۵- کۆفان نیحسان بامه‌رپی:

۶- عه‌بدو‌للا خو‌رشید قادر ناله‌بی:

سه‌یدی وه‌کو تیژی دکتورایی فه‌کۆلین ل سه‌ر هنده‌ک جه‌یت شوینواری ل ده‌فه‌را ئامیدی کرینه، کو ب نافی (العماثر الإسلامیة فی العمادیة ونواحيها حتى نهاية القرن الثاني عشر الهجري / الثامن عشر الميلادي)، کو ژ لایئ سه‌یدیقه دیسا فه‌کۆلین و

شولیت مه‌دیدانی بو پتیا وان جهیت شوینواری هاتینه کرن، تیزا وی وه‌کو کتیب ژی هاتیه به‌لافکرن.

۷- جهمیل محهمه‌د شیلازی:

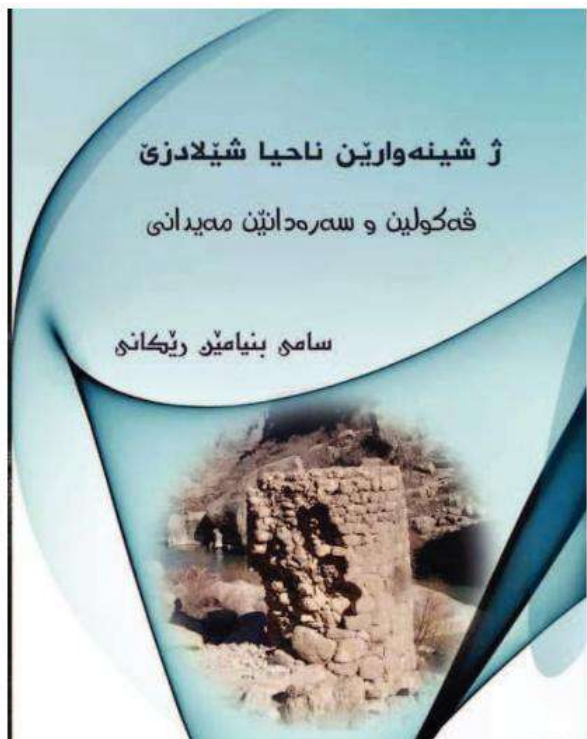
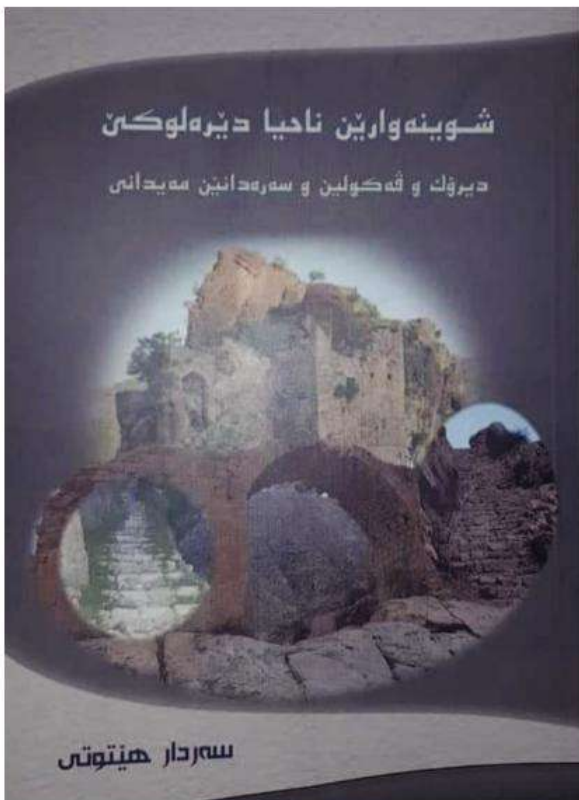
منژی کومه‌کا فه‌کۆلین و سه‌ره‌دانیت مه‌یدانی بو جهین شوینواری ل ده‌قەرا به‌ریگاری و سپنه‌ی هه‌تا ده‌گه‌هسته گۆندئ دیهئ و پتیا شوینواریت ده‌قەرا به‌رواری بالآ کرینه و د گۆڤارا (دیجله، فه‌ژین، سیلاڤ) دا به‌لافکرینه، کو نیزیکی شوینواریت (۳۰) گۆندا مه‌لسه‌ر نفیسیه و فه‌کۆلایه، پاشی هه‌می د کتیبه‌کیدا ب نافی (ژ شوینواریت ده‌قەرا ئامیدی) وه‌شاندنه.

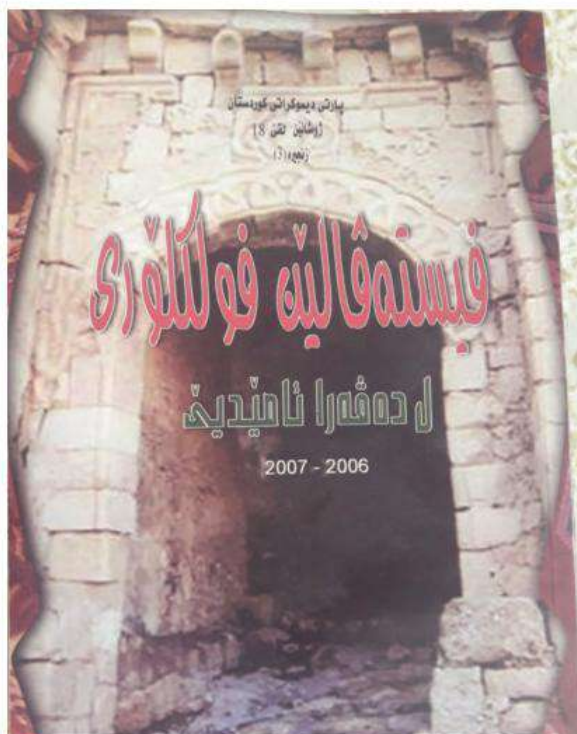
۸- سامی ریگانی:

سه‌یدا (سامی ریگانی) پرانیا شوینواریت سه‌نته‌ری شیلادزی و کومگه‌ها سیری، عه‌شیره‌تا دۆسکی ژۆریا، عه‌شیره‌تا زیاریا، شوینواریت ڤان ده‌قەران ب رییا سه‌ره‌دانیت مه‌یدانی و فه‌کۆلین و چاڤیکه‌فتنا ده‌گه‌ل که‌سیت دانعه‌مریت وان ده‌قەرا دۆکۆمیتکرینه، کو پرانیا وان بابه‌تا د کۆڤارا (سیلاڤ) دا به‌لافکرینه، و پاشی وه‌ک کتیب هاتینه وه‌شاندن.

۹- سه‌ردار هینوتی:

شوینواریت ناحیا دیره‌لۆکی، ده‌قەرا نه‌یلئ، ده‌قەرا زیبارئ، ده‌قەرا به‌ری گاره‌ی، ده‌قەرا نیروه، پرانیا وان ژ لایئ (سه‌ردار هینوتی) فه‌لسه‌ر هاتیه نفیسین و هه‌لشکافتن، نه‌و ژ ب رییا سه‌ره‌دانیت مه‌یدانی بو جهیت شوینواری هاتینه کرن، و دگۆڤارا (سیلاڤ) و خازر) دا هاتینه به‌لافکرن، پاشی ل فی دویماهیئ وه‌ک کتیب هاتیه چاپکرن.

بلی بسه‌دا فه‌کۆلینیتت فیکجودا د گۆفارا‌دا. ژ به‌رکه‌فتیتترین کتیبیتت ل‌دور شوینواریتت ده‌قەرا ئامیدی هاتینه‌ نقیسین و چاپکرن، ئە‌فیتت ل‌ خوارێ نه‌:

١- د. عماد عبدالسلام رۆوف - د.نرمین علی محمد أمین، شواهد المقبرة السلطانية في العمادية، الطبعة الأولى، من مطبوعات الأكاديمية الكردية، (أربيل: ٢٠١١).

٢- عبدالله خورشيد قادر ئاله‌ی، العمائر الإسلامية في العمادية ونواحيها حتى نهاية القرن الثاني عشر الهجري/ الثامن عشر الميلادي، الطبعة الأولى، من مطبوعات مؤسسة سبيريز للطباعة والنشر، (أسطنبول: ٢٠١٢).

٣- جه‌میل محه‌مه‌د شیلازی، ژ شوینوارین ده‌قەرا ئامیدی، چاپا تیکێ، ژ وه‌شانین سه‌نته‌ری بێشکچی بو‌ فه‌ کۆلینیتتین مرو‌فایه‌تی/ زانکۆیا ده‌و‌ک، (هه‌ولێر: ٢٠١٧).

٤- د. ده‌رویش ه‌رۆری و ش‌فان ه‌رۆری، که‌ل و ئاسیگه‌ه‌ین ده‌قەرا بادینان (فه‌کۆلینه‌کا میژوووی مه‌یدانی)، چاپا تیکێ، ژ وه‌شانین سه‌نته‌ری بێشکچی بو‌ فه‌ کۆلینیتتین مرو‌فایه‌تی/ زانکۆیا ده‌و‌ک،

١- ه‌یرش ریکانی:

سه‌یدا ه‌یرش که‌مال ریکانی؛ هه‌ر ژ وان که‌سانه‌، ییت ل‌دور شوینواریتت ده‌قەرا شیلادزی و تیروه‌ ریکان فه‌کۆلای و نقیسی. سه‌یدای دیسا گه‌له‌ک بابه‌ت بابه‌ت ل‌سه‌ر شوینواریتت وان ده‌قەرا نقیساینه‌ و پ‌رانیان وان ژێ د گۆفارا (سیلاف) دا به‌‌ل‌فکرینه‌.

٢- کارزان بامه‌رنی:

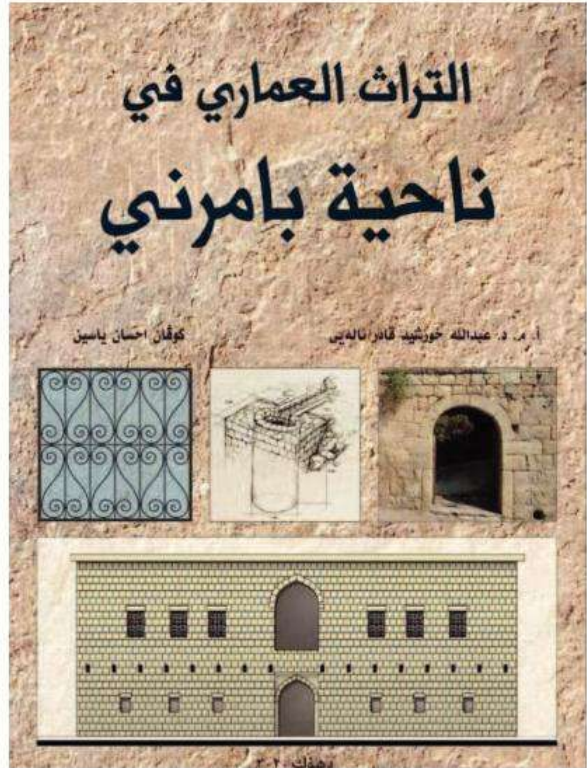
سه‌یدا (کارزان بامه‌رنی) ژێ گه‌له‌ک بابه‌ت ل‌سه‌ر شوینواریتت ده‌قەری نقیساینه‌ و فه‌کۆلین ل‌سه‌ر کرینه‌. کو هه‌نده‌ک ژ وان د گۆفارا (سیلاف) دا به‌‌ل‌فکرینه‌، زیده‌باری کو گه‌له‌ک فیچه‌ر بو‌ که‌نالیتت ته‌له‌فزیوونی ل‌دور شوینواریتت ده‌قەری چیکرینه‌ و ژ لایێ دیرۆکیقه‌ل‌سه‌ر ئاخفتیه‌.

ئه‌فا مه‌ گۆتی کورتیه‌که‌ ل‌دور وان بزاف و چالاکي و نقیسینیتت ل‌دور جه‌یتت شوینواری ییت ده‌قەرا ئامیدی هاتینه‌ ک‌رن. ئه‌و بخۆ ئه‌فه‌ بتنی نینه‌، به‌‌ل‌کی ئه‌فه‌ ئه‌ون ییت پیتر فه‌کۆلین ل‌سه‌ر هاتینه‌ ک‌رن و سه‌ره‌دانیتت مه‌یدانی بو‌ وان جه‌یتت شوینواری هاتینه‌ ک‌رن. زیده‌باری بده‌ها کتیبیتت وه‌کی: (شه‌ره‌فنامه - یا شه‌ره‌فخانێ بدلیسی، خلاصة تاریخ الکرد و کوردستان - محمد امین زکی به‌گ، الأکراد في بهدينان - أنور مای، إمارة بهدينان العباسية - محفوظ العباسي، إمارة بهدينان الكردية او إمارة العمادية - صديق الدموجي، العمادية في مختلف العصور - عباس العزاوي، ثورتنا في شمال العراق - عبدالمعتم غولامي، المساجد والمدارس والعلماء والمخطوطات في إمارة بادینان - العمادية - د. مسعود کتانی، مدرسة قبهان - د. مسعود کتانی، إمارة بادینان ١٧٠٠ - ١٨٤٢ - کاوه‌ فریق أحمد شاه‌ولی ئامیدی، مدرسة قبهان في العمادية - د. سعید محمد احمد، میژوویا میرین تیزدینان ل‌ ده‌قەرا نیره‌و - پ.ه. د. عه‌لی ته‌ته‌ر نیره‌وی، ژ دیرۆکا میرگه‌ها به‌‌ه‌دینان - کومه‌کا فه‌کۆلینفانان، و...ه‌تد).

ل‌دور دیرۆکا میرگه‌ها به‌‌ه‌دینان هاتینه‌ نقیسین، ژ

عه‌بدۆلّا ده‌رویش و مسته‌فا ئه‌ره‌دنی، ئه‌فه‌یه بامه‌رنی - مسته‌فا بامه‌رنی، گۆندی شیلازا - جه‌میل شیلازی، ده‌فه‌را شیلادزی - سامی ریکانی، سه‌رسنک گه‌وه‌را هافینگه‌ها - نظیف محمد علی و کوفان ئیحسان یاسین، بامه‌رنی دناف به‌رپه‌رین دیرۆکی دا - کارزان بامه‌رنی).

ئه‌فه کورته‌ نقتیسینه‌ک بوو لدور وان بزاف و چالاکیی‌ت نقتیسه‌فان و فه‌کۆلینفانا لدور شوینواریت ده‌فه‌را ئامیدی کرین. کو باوه‌ردکه‌م ده‌فه‌را ئیکانیه‌ هه‌تا نه‌و پتریا شوینواریت وی ب‌فی ره‌نگی د ناه کتیب و گۆفارادا هاتنه‌ فه‌یدکرن و ئه‌رشیفکرن. قیجا هه‌که هنده‌ک ژ وان ژ هه‌ر ئه‌گه‌ره‌کی هه‌بیت پویچب، هه‌ر چنه‌بیت، هنده‌ک پیزانین لسه‌ر دی د ناه ژیده‌رادا پاراستی بو به‌ره‌بابین مه‌ یین پاشه‌رۆژی مین.

(هه‌ولیر: ۲۰۱۸).

۵- أ. م. د. عبدالله خورشيد قادر نالهي - كوفان، إحسان یاسین، التراث المعماري في ناحية بامرني، الطبعة الأولى، (دهوك: ۲۰۲۰).

۶- سامی بنیامین ریکانی، ژ شوینوارین ناحیا شیلادزی، چاپا تیک، ژ وه‌شانتین ده‌زگه‌ی رۆشنیری و به‌لافکرنا کوردی - به‌غدا، (به‌غدا: ۲۰۲۰).

۷- سه‌ردار هیتوتی، شوینوارین ناحیا دیره‌لۆکی، چاپا تیک، (ته‌هران: ۲۰۲۱).

ژ بلی فان کتیباً کو ژیده‌ریت سه‌رپشکن بو جهیت شوینواری، هنده‌ک کتیب لدور گۆندا و ده‌فه‌را ژی هاتینه‌ چاپکرن، کو پشکه‌ک ژی به‌حسی جهیت شوینواری دکهن، وه‌کی فان کتیباً: (ئه‌رزوی و گۆندی ئه‌رزوی - محهمه‌د ئه‌مین دۆسکی، ئه‌ره‌دنا به‌رپه‌ره‌کی فه‌شارتی ژ دیرۆکا ده‌فه‌را ئامیدی -

ده‌همه‌ن

یه ل هه‌فلیری - پشکا شوینوار، ل شه‌فا ئه‌ینی ریکه‌فتی (۲۳/۲۲ - ۴ - ۲۰۲۱)، ب ریکا ته‌له‌فونی هاتینه‌ وه‌رگرتن.

(*) ژ زارده‌فین شوینوارناس سه‌بدا (کوفان ئیحسان)، کو ئیکه‌ ژ سه‌بدا ییت شاره‌زا و ده‌رکه‌فتین زانینگه‌ن پشکا شوینوارانه، نه‌و ژی شاگردی ماسته‌ری

دهههرا ئامیدی د کتیا

«Kurds and Christian»

دا

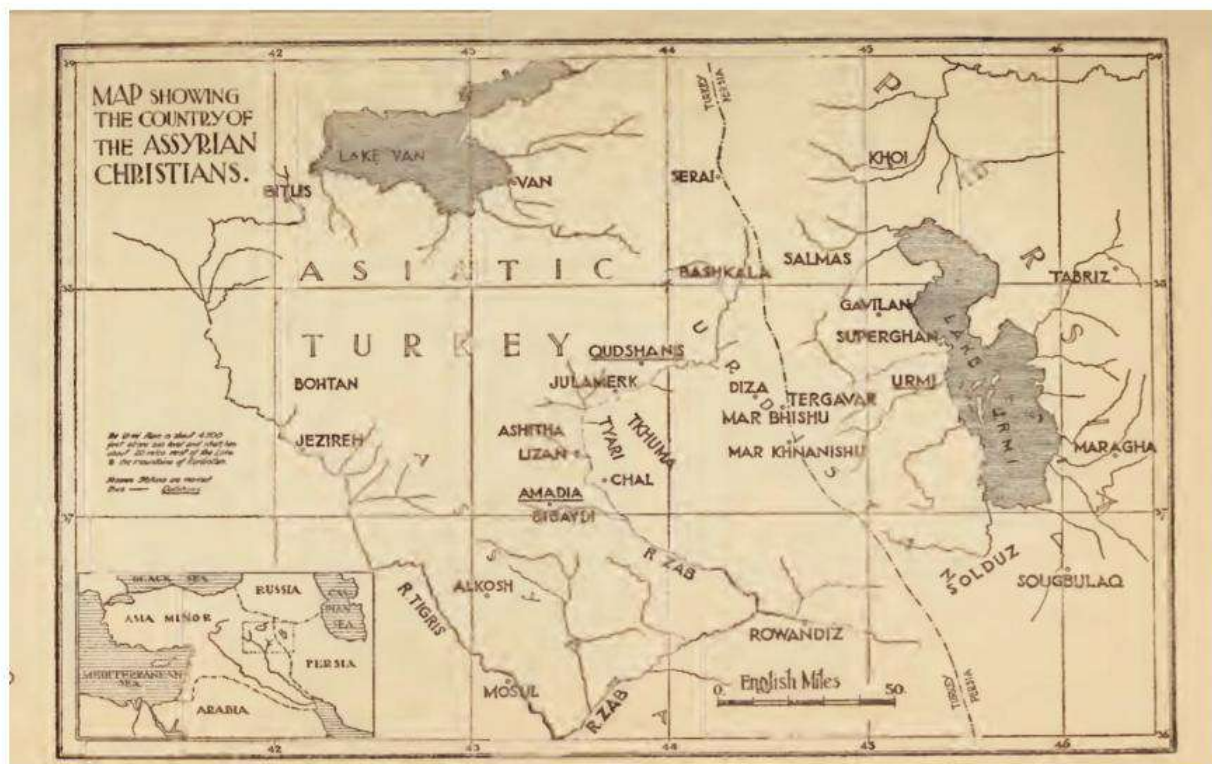
کۆفان ئیحسان

به لای په رستگه ها جو هیا هیشتا یا درسته. منارا مزگه فتی ژی ب بلندایا ۱۰۰ پینا یا دیاره. گه له ک مه سیحی هاتنه دهف من ده می ئەز ل ئامیدی مایم، وان گه له ک گازنده ژ مار شمعونی دکر، کو لای و ان یی خوشیا دینی یی پشت گو هفه هافیتی. من دیت کو ئەو تیناگه هن کا چه ندا ب زه حمه ته مار شمعون بو وانا مزگینه ها فریکه ت، هه ر چه نده وی بخو ژی جاره کی سهره دانا وان کربوو. وانا ئەف سهره دانه ددیت کو پویته ژ لای قه شا ب وان دهیته کرن. هه ر ئامیدی و هه ر ل ئەلقوشی ژی داخاز ژ من هاته کرن کو د گه ل واندا هینم، بو وان خوش بوو قه شه کی ئنگلیز د گه لدا بژیت و دگه ل واندا شولکه تن. ل ئامیدی من ئیک ژ قه شیت نه ستوریا دیت، کو هژمارا وان گه له کا کیم بوو، ناقی وی مار ئیشو بوو ژ گوندی دیری بوو، داخازا هاریکاری ژ مه کر و داخازا هاریکاری ژ مار شمعونی ژی دکر. گۆتی ئەگه ر هاریکاریت باش بو مه نه هینه کرن ئەو نه شین به رامبه ری مزگینه دهیت دومینکیت میسل راوستن. پشتی ئەز ژ ئامیدی ده رکه تیم ئەز چوممه ئەلقوشی و میسل، لسه ر ریکی گه له ک گوندیت سریانا هه بوون، ئەو هه می پشته قانیت مار شمعونی بوون.

ئەف کتیه لسالا ۱۹۱۱ ل لهنده نا پایته ختا به ریتانیا هاتیه چاپکرن، ئەف کتیه ژ نفیسینا هه ر ئیک ژ «N Hazell» Mrs. Margoliouth «نانکو ن. هازیل و مارگولیس کو لسالا ۱۹۰۲ سهره دانا دهههرا ئامیدی کربوو، به حس دکه ت و دبیزیت کا ده ستودانی مه سیحیت دههه ری یی چاوايه.

دبیزیت: پشتی ئەز ژ مه دره سا مه سیحیا تیاری هاتیم، من به ری خو دا ئامیدی، دا کو گه ریانه کا کفشکرن بکه م، پشتی چه نده کی هاتیم و ژ رویاری زیی ده رباس بوویم، من ئاف لپشت خو هیلا، من ره نگه کی دی یی که سینیا مه سیحیا دیت. مه دره سیت مه ل گوندیت ره خو دوریت ئامیدی ییت هه ین، هه ر ل ئامیدی بخو ژی یا هه ی. گه له ک مه سیحی یی لوی دههه ری هه ین، من گه له ک ژ وان دیتن، راستی ژی مروقت باش بوون. پرسیار دکر کا بوچی کیم جارا زه لامیت دینی ییت ئنگلیزا سهره دانا وان دکه ن. هنده کا ژ وانا هیشتا بیرا وان ل سهره دانا کانون ماکلینی دهات کو به ری هینگی ب چه نده سالا سهره دانا ویری کربوو.

د بنیاتدا که نیسه کا مه سیحیا لویری هه بوو، ئەو و په رستگه هه کا جو هیا د ناف هه وشه کا هه فیشک دا بوون. نوکه چ ژی نه مایه بتنی کفانا قوربانیی نه ییت کو ئافی په که بو جهی په رستنا مه سیحیا،

نه‌خشه‌واری ده‌قهری هه‌ر وه‌کی د‌کتیی دا‌هاتی

شکل ۱: نامیدی کو ژ ره‌خن ریکا میسلفه‌هاتیه‌گرتن، منارا وی یا دیاره.

شکل ۲: گوندی مازی لسه‌ر سپنی به‌هدینا

شکل ۳: قوبا بامه‌رنی یا نه‌قشبه‌ندی

دینی ییت بامه‌پرنی تیڤه هاتینه فه‌شارتن. دیت مه‌ره‌ما وان جهه‌کی دی یی بامه‌پرنی بیت. به‌لن نه‌وی شکی چ گری‌دان ب که نیسی فه‌نینه.

شکلی ۳: قوبا بامه‌پرنی یا نه‌قشبه‌ندی، نه‌وان یا نفیسی کو که نیسه‌یه و پاشی یا بوویه مزگه‌فت ئیرین: وه‌کی دیار یا درست نینه چونکی نه‌و مه‌رقه‌ده‌کی بصرمانایه و شیخیت ته‌ریقه‌تا

شکلی ۴: گوندی بیبادی ل ده‌فه‌را ئامیدی

نجیب ماهر ئامیدی

هیشتا گری و زیمارا سیویتی به عسیا یا به رده وامه

و یه قین، پاشی چ تشتی ژئی دهاته داخا زکرن بو وان بجهدئینا ل دیف حهزا حزبی (صدامی) و ژ کریاریت خراب هنگی جیش الشعبی خه لک دگرت و گه لهک جارا دکوشت، ئان دا دهنه کوشتنی بدهستیت ره فیکیت عهره ب، بو میناک دا به نه سلیمانین بو (ته مشیت)، ئانکو سهرداگرتنا مالا ژ بو گرتن، ئان کوشتنا قه چاغا، مه رهم ژ قه چاغا پتشمه رگه بوون.. ل قیره بیرا من ل وان روژیته رهش ل سهیدایه کی ئیناقه، سهیدایین ب. س، سهیدایه کی ته قاویت و که فنه دهه فدیته کیدا دگه ل روژناما نه فرودا بیرا من ل جوینا سین یا کوردا ئینا قه ده می دبیژیت، ساللا ٥٩٩ ل میسل [شوره شا] شه وافی گه لهک به عسی و قهومی ژ لایئ شیوعیاقه هاتنه کوشتن، سهیدای کریارا شه وافی ب شوره ش دانا و هه ر وه کی دلئ وی گه لهک ما ب به عسیا و قهومیاقه کو ب دهستیت شیوعیا هاتنه کوشتن. ئەقئ چهندی چ راستی بو ئینه و شیوعیا وهک حزب خه لک نه کوشتی، گرؤقه ژئی نه وه هیزا هاشم تاهایئ ئاکره یی سهیدایه کی که فنه د کتیا خودا نه و ل ژئیر نافئ سالیته زیندانئ دبیژیت ل ده می (حرک) ا شه وافی نه ل میسل بووم ل ئوتیله کی، ژنشکه کتفه نه فسه ری به رپرس یئ (المقاومه الشعبیه) هاته ویری و یئ توپه ونه رازی ژ کوشتنا دهاته کرن و دبیژیت د پلانا مه شیوعیادا نینه نه م که سن بکوژین بیی دادگه هکرن و مه نه گوتیه که سن، که سن بکوژن... به لئ ل بیرا منه ده می سهیدایین ب (ره فیق) دگه ل مفارزا دهر دکه فته وهک (جیش الشعبی) و خه لک دگرت و نه ز تیک ژ وان بهر دپه فیم.

گه لو حه تا کهنگی دی دلئ مه هنده کا ب نه نفالچیا و کیمیا بارانکه ریته کوردستانئ قه بیته؟ ئان علی کیمیاوی ژبیرا مه چوو؟ نه فیت هه نن و گه له کیت وهک وی ییت ژ میسل و به غدا پشتی سه ره لدانئ هاتین، نه وهک وه لاتیته ئاسایی، لی جهت شولی و پلیته بهر پرسا، وان و دیقه لانکیت وان، ییت وه رگرتین و ل دیوانا ئاشکه را و بدنکه کی بلند دبیژن خوزیته وه ختی به عسیا و (صدامی)!!!

خوشتین سترانا ته حسینی لنگ من نه وه نه و دبیژیت؛ حه تا کهنگی دی هو مینن.. ما نه م ژئی خو ناخه ملیین.. به سه گری و به سه شینی.

خوینده فایته هیزا، هه ر وه کی هنده ک کوردیت که فنه به عسی هیشتا دلئ وان یئ د گه ل وی سه رده می تاری و پری زورداری، هه ر وه کی نه و زوم و زورداری، ئو کوشتن و دهر به دهری و بی بهایا مروفا د هه یامئ سیه و پینچ سالادا ژ دکتاتوریه تا وی ژبیری چووی، براینو؛ نه گه ر جیلا که یف کچا (صدامی) به یته ژ بهر دیم و رویتت وی یته خاپینو ک و بو یاغکری، لسه ر تلفزیونا العربیه، کو بهری هه یامه کی بو پرؤپه گه ندا هه لیزارتیت ئیراقئ دهر که فتی، نه م نه فیت دانعه مر چ جارا ژبیرناکه یین، کانئ چ هاتیه سه ری مه لسه ر ده ستئ بابئ وی ل وان سال و زه مانا.

ل سالیته حه فتیا ئو هه شتیا ژ چه رخی بو ری، حوکمی به عسیا بوو ل ئیراقئ، ئو کوردیت ماینه ل ناف حوکمه تی و نه چووینه چیا، ژ فه رمانبه ر و سهیدا و خه لکی سقیل، که فتنه بهر گفاشتیت دژواریته حوکمه تی و زورداریه کا مه زن لی دهاته کرن دا بینه حزبی، ئان، جیش الشعبی، هه تا کار گه هشتیه هندئ ل په روه ردا دهوکی نه هیلا چ سهیدایه کی بی ئالی مینیت، ئان نه حزبی مینن.. نه م تیک ژ وان بوین و نافیشانا مه گوهوری ژ (مدرس) بو (ملاحز) ئو ژ شیلادزی بو دهوکی هاته فه گوهاستن، ل وی ده می خه لکی مه بوونه سی جوین، یا تیک ب ده ست به عسیاقه نه چوون و گه لهک ژ مه نه بوونه به عسی و نه جیش الشعبی و مه خو رگرت ل بن گفاشتیت دیقه لانکیت وان و نه م ماینه بی ئالی، لی گه لهکا ژ مه خویکا فن چهندی دا، چنکو نه م بی لایه ن نه بووین و ب دزی وان بووین و مه شه ری وان د ناف جه رگی واندا دکر لدویف شیانیت خو، جوینا دووی، نه فان که سا هه دارا گفاشتنا نه کر و چوونه دگه ل وان، دا به لا خو ژبیه که ن، ئان، دا وه جا (مه سلحه تا) خو پاریزن، ئانژی شیانیت به ره فانی ژ خو کرنی نه بوون. جوینا سین، چوونه دگه ل حیزبی و حوکمه تی و ژ دل

ته‌مامیا سه‌رگوتاری

په‌ندوه‌رگرتن ژ سه‌ربوړا محمد محسن

دیترا وه‌راریدا و بو دهمه‌کئ کورت دئ پیشقه‌چوونیت مه‌زن بخوقه‌ بینیت.

بیگومان ل ههمی دونیایئ وه‌سایه، ئه‌وئیت خاندنیت خو ب دپاهیک دئینن، پتیرا وان ل که‌رتئ تاییه‌ت کار دکهن و حکومت نه‌شیت ههمیا دامه‌زینیت، به‌لئ دگهل هندیدا دقیت حکومه‌تئ پلان بو ژیرخانا ئابوړیا وه‌لاقی هه‌بن، بو میناک که‌سه‌کی پروژه‌کئ په‌له‌وه‌را یئ هه‌ی، ل دهمئ ئه‌و که‌س ریدانا وی پروژهی وه‌ردگریت حکومت ل سهر دانیت کو دقیت خودانئ پروژهی، نوژداره‌کئ فیته‌رنه‌ری و هاریکاره‌کئ نوژداری و هه‌ژمیریاره‌ک ل ده‌ف ته‌ بهینه‌ دامه‌زاندن، بژل وان که‌س و مالباپیت دناف پروژه‌یدا کار دکهن و دگهل فئ چهن‌دئ ژئ ل سهر حکومه‌تئ یا پیدفیه‌ مافیت خودانئ پروژهی ب پاریزیت و بارسفکی بو بهینه‌ کرن وه‌کی دابینکرن و کیمکرنا بهیایئ کاره‌ب و ئاف و خویکا سالانه و دگهل فیدا ژئ خودانئ پروژهی و ئه‌و که‌سئ تیدا کار دکهن بیما جفاکی، پارئ وان هه‌یقانه‌ وه‌رگریت کو ۱۷٪ دئ هیته‌ برین، ۱۲٪ ژ خودانئ پروژهی و ۵٪ ژ که‌سئ کار دکهن، داکو ژیارا وی یا مسوگه‌رکری بیت و ههر دهمئ ب رویدانه‌کئ، ئان نه‌خوشیه‌کئ، وه‌غهرکر، ئان سه‌قه‌ت بو، ئان ژییئ وی یئ خانه‌نشینی هات، ئه‌و ژئ وه‌کی ههر ههر فه‌رمانبه‌ره‌کئ حکومه‌تئ بهیته‌ هه‌ژمارتن و مافیت وی بهینه‌ پاراستن و بیگومان نوکه‌ ب هزاران خودان باوه‌رنامه‌ بیت بلند و نرم دئ بکار که‌فن و خودانیت پروژهی‌یا ژئ دئ ل وان که‌س و ده‌رچوو‌یا گهرن ئه‌وئیت شه‌هره‌زایه‌ک دخاندنا خودا وه‌رگری و بشیت بسپوړیا خو بکه‌ته‌ که‌توار و مفایی بگه‌هینیته‌ خودانئ پروژهی و هنگی قوتابیزئ دئ دخاندناخودا، خو وه‌ستینیت کو دبیاقتی خودا یئ شه‌هره‌زا بیت و ل هیفیا هندئ نه‌مینیت حکومت وی دامه‌زینیت و ئه‌فئ هزرئ بکه‌ین کریار و هافیتنا هزار پینگا‌فا ژ پینگا‌فا ئیکئ ده‌ستپیدکه‌ت و هیژ زویه‌ و نه‌ دره‌نگه‌ فئ پینگا‌فا پیروز ب هافیزین و خو نه‌ ترسینین و وه‌لاتئ خو ئافا و ئافه‌دان بکه‌ین و ده‌سته‌کفیت خو بیت پیروز بیاریزین.

سالانه ل کوردستانئ پیدفئ ب چهن‌د گوشت مریشکئ هه‌یه و بو نافه‌راست و باشوړئ ئیراقیزئ گه‌له‌ک ب ساناهی دا شین تیرا وان په‌یداکه‌ین و بیگومان ئاریشا مه‌زنا جوتیارا ل کوردستانئ گهنم و جه‌هئ وان، ئیراق وه‌ردگریت و پارئ وان ناده‌تئ و بو پروژیت مریشکا مه‌ پیدفئ ب هزاران ته‌نیت گه‌می و گه‌مه‌ شامی هه‌یه و هه‌که‌ پشته‌فانیا که‌رتئ تاییه‌تژئ کربا بو چیکرنا کارخانیت پروتینی بو ئالیکا مریشک و گیانه‌وه‌را، دا تیرا کوردستانئ و پترژئ شین چیکهن و نه‌گه‌ر مادیت ئالیکا مریشکا ژئ چیدکه‌ن ههمی به‌ره‌فکران، دا شین ده‌ستیشانکرن و راوستیان و خوجهیونا بهیایئ گوشتئ مریشکا و هیکا که‌ن، بو میناک دا بهیایئ گه‌می و گه‌مه‌شامی و پروتینی و زه‌یتئ و وان مادا نه‌فیت ئالیکا مریشکا پی چیدکه‌ن دیارکه‌ن، به‌لکو بهیایئ مریشکا ۱۵۰۰ دینارا، بلا ۵٪ ژئ بو خودانیت پروژابن و ۵٪ ژئ بو فه‌گوه‌ازتن و مارکتیبان، بلا ۵٪ ژئ بو خویکا حکومه‌تئ بان و بهیایئ وان دبیت گه‌هشتبا سهر دوو هزار دینارادا، به‌لئ ل قیره‌ دا ب ده‌هان هزار که‌س دقان پروژادا کارکه‌ن و پاره‌ ژئ ههر دا دناف کوردستانیدا زفریت و ل قیره‌ دا شین بریاری دهن کو بهیایئ گومرکا ل سنوری بلند بکه‌ن کو وه‌سابا کارتیکرن ل به‌ره‌ه‌مئ نافخوی نه‌کریا، گه‌له‌ک جارا نه‌فئ دیژن بلئ بکریار نینه‌ و وه‌سا دیاره‌ ده‌ستیت مه‌زن دناف فان کارادا هه‌نه‌ و هه‌فپشکن دگهل بازرگانا و کومیت مه‌زن دئینن و دگه‌هیننه‌ دناف بازاریت مه‌دا و ئه‌فه‌ میناکه‌که‌ ژ سه‌دان نمونا کو دسالی‌ت چوویدا ئه‌م دشیاين بکه‌ین و مه‌ نه‌کرین.

کورت و کرمانج، ئان مه‌ باوه‌ری بخو نینه‌ دئ کوردستان مینیت، ئانژئ ژ نه‌زانینا مه‌یه، ئانژئ وه‌لات بو که‌سئ نه‌خه‌مه‌ و بلا ئه‌و خوینا هاتیه‌ ریتن ب ههر وه‌ بچیت، ژ میژوه‌ره‌ زانا گوته‌ هه‌رده‌مئ تو ده‌سپیکه‌ی نه‌ دره‌نگه‌، ئه‌فجا نوکه‌ژئ حکومه‌تا کوردستانئ زهند و باسکیت خو هه‌لده‌ت خو ل فان هزر و دیتنا بکه‌ته‌ خودان و ب هیژ پشته‌فانیا خودان پروژه‌ و هزریت نه‌کادهمی و زانستی بکه‌ت و ههر دهمئ ئه‌ف پینگا‌فه‌ هاتنه‌ هافیتن وه‌لاتئ مه‌ دئ که‌فیته‌ دقوناغه‌کا

سیلاب کوفاره کا روشہ نھننی گشتی یہ

ھهژمار ۱۲۴

خزیران - ۲۰۲۱

سج شکلیت دهقہرا نامیدی د کتیبہ "Kurds and Christian" دا،
نہوا ل سالہ ۱۹۱۱ ل نھندن ہاتیہ چاپکون